

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI: MOHÁCSY LAJOS SZÁZADOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, I. KER., BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21	Megjelenik minden hó 1-én és 15-én	Előfizetési ára: Égész évre 12 pengő, félévre 6 pengő	Telefon: 501-90.	Postatakarókpénztári csekk száma: 25.342
--	--	---	---------------------	--

Továbbképzés az örsön.

A csendőrséggel egyidős tétel, hogy a csendőrnek folyton tanulnia kell, mert a szolgálata alapját adó ismeretek területe tágas, sokoldalú és ami a szüntelen tanulást különösen fontosá teszi: a csendőr odakint az őrzéskorban teljesen a maga koponyájára, a maga szellemi felkészültségére van utalva, mikor embertársai legkényesebb és legértékesebb — becsület, személyes szabadság és a többi — érdekeibe belenyúl. Amit a városokban magas műveltségű emberek és egész bizottságok óvatos gondokkal kerülgetnek és intéznek, azt a tanyavilágban s a községekben a csendőr egymaga végzi. Mivel pedig a vidéki lakosság vagyona, személyes szabadsága és más emberi java semmivel sem kevesebbet érő a városi ember hasonló javainál, másrészt pedig a vidék közbiztonsága sem kevésbé fontos államérdek, mint a városé, nyilvánvaló az a kivételesen fontos, megtisztelő, de éppen ezért felelősségteljes helyzet és feladat, ami a csendőr osztályrésze.

Nem kell hozzá különösebb belátás és lelkiismeret, hogy ha egyszer valaki vállalkozik erre a kimagasló feladatra, nemcsak fizikailag kell erőteljesnek lennie, de szellemileg is tudnia kell. Sokat és biztosan. Nem elég az erős kar és az ütemes lépés, a koponyának is képzettnek, világosnak kell lennie, különben valami sebovatartozó fegyveres ember járkal a tanyák között, de nem — csendőr.

Bármennyire kétségtelen tehát, hogy az örsökön első a szolgálat és csak azután a tanulás, elnagyolni és könnyven venni az utóbbit sem lehet. Hiába a legkiválóbb iskolaképzés, hiába ott a legnagyobb szorgalom, ha ismétlés, szüntelen szellemi továbbképzés nélkül azután az ismeretek részint feledésbe mennek, részben elhomályosodnak s csak arra jők, hogy minduntalan tudáskosságba, bizonytalanságba és félrefogásba sodorják a csendőrt. A féltudó ember mindig rosszabb és veszélyesebb a tudatlannál is, mert ez legalább nem mer hozzányúlni semmihez — nem is engedik —, bajt így nem csinálhat. Annál inkább a féltudó.

Örsbeli bajtársainknak tehát minden okuk megvan rá, hogy a maguk egyéni jövője, önérzete és lelkiismerete érdekében is szívesen forgassák a könyveket. Ne tekintsek az örsön való szellemi foglalkozást annak az iskolásan megfeszített munkának, amit a tanfolyamban kell végezni. Az örsbeli tanulásnak szívesen vállalt, az önmagára adó férfi tudnivágyásából eredő szellemi tornának kell lennie, amelynek a légköre nem az iskoláé, hanem a fesztelen bajtársiaságé. Mindenki tisztában van azzal, hogy az örsön sem tanítani, sem tanulni nem lehet úgy, mint az iskolában, ahola tanuláson kívül nincs más tenni-

való s az oktatókeret is kifejezetten erre a különleges célra van kiválogatva, kiképezve és semmi egyébbel megtörhelve. Eppen ezért az időközben megjelent új törvényeken, rendeleteken kívül az örsön újat tanulni nem is kell. Elegendő az átlagszendőrnek, ha nem felejt el, amit az iskolában tanult, mert a tulajdonképpeni továbbképzés — a többletanulás — már külön megszervezett kiképzési rendszer és keret feladata. Amint a csendőr szolgálati idejével nőnek a követelmények, aszerint kerül be különböző iskolákba, vizsgákat tesz, az örsön tehát már csak ezeket az iskolákban kapott szellemi előrelendüléseket kell rögzítenie, de azokat aztán rögzítse is, különben kar minden percért, amit az iskolában rápazaroltak.

Ennek a rögzítésnek a módszerei, anyaga, méretei tekintetében az utóbbi években megtörtént a rendezés, ezzel tehát az örsbeli továbbképzés rendszert kapott és világosan megmutatott irányban nekilendült. A kiadás alatt álló továbbképzési irányelvek most ezt a rendszert véglegesítik és alakilag is egységbe foglalva, megoldják a testület egyik régóta vajdó igen fontos kérdését.

Ismételjük azonban, hogy eredményes továbbképzésről a legkiválóbb rendszer keretében is csak akkor lehet szó, ha elsősorban maga a csendőr törekszik, hogy egyéni értékét minél több-tudással emelje. Keressen elsősorban maga a csendőr a maga időbeosztásában tanulási alkalmat s ne várja, hogy oda-láncolják a könyvhöz, akár az iskolásgyereket. Nézze meg minden csendőr önmagán, hogy a tanulásnak mit köszönhet, érdemes tehát még fokozottabban tanulnia, magának teszi. Gondoljon mindenki arra, hogy ha annak idején nem a csendőrséghez, hanem mondjuk, hivatalszolgai állásba vitte volna a sorsa, ma is ott tartana még, hogy éppen a nevét valahogy leírja, nálunk viszont milyen új embert faragott belőle a — tanulás. Nemcsak az, amit megtanult, hanem maga a tanulóval járó szellemi csiszolódás, gondolkodóképesség is. Még a külseje is átalakult, mert a szellemi gyarapodás kitül az arcra, a szemekbe, megnyilvánul a mozdulatokban, az ember egész külső megjelenésében. A szüntelen tanulás tehát nem a csendőr bosszantására kitalált kínos kötelesség, hanem az egyéni felfeléhaladás legbiztosabb lépcsője s minden áttanult, vagy átolvasgatott óra egy-egy fok azon.

És azt sem szabad elfelejteni, hogy különösen a legújabb kor az embereket főleg aszerint különbözteti egymástól: ki tud többet? Nemcsak a szolgálat idejére áll ez, hanem arra az életdarabra is, ami a leszerelés után következik. A tudást s a velejáró erőt, biztonságot senki sem hagyja itt, hanem elviszi a fejében magával. Minél többet visz, annál könnyebben boldogul az élet más terein is.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy kazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Az iratvédelem.

Írta: PINCZÉS ZOLTÁN örnagy.

Aki figyelmesen átolvassa a Szut. 74. §-át, annak bizonyára feltűnik, milyen gondos védelemben részesíti utasításunk a bűnjelek egyik csoportját: az iratokat, nyomtatványokat, leveleket, táviratokat és egyáltalán a postai küldeményeket. Nem egy csendőr bizonyára gondolkodott is felette, mi indoka lehet annak, hogyha nyomoz, vagyontérő bűnjeleket is őrizetbe vehet, de már egy ársoros átkombakom előtt megfogja a kezét az utasítás és nem engedi hozzányúlni. Hiszen elvégre — gondolja — a lényeg az, hogy a bűncselekmény kiderüljön, a teljes elvegye a büntetését, ehhez azonban bizonyíték kell. Már pedig az írás rendszerint jó bizonyíték, hiszen „A szó elrepül — az írás marad”. Mi oka lehet hát az utasításnak a 74. §-ban foglalt tilalmakra, amelyeket a csendőrnek még akkor is tiszteletben kell tartania, ha az egész nyomozás eredménye pl. egy levél megszerzésén múlnék, amely egyszerűen világosságot derítene az egész ügyre, esetleg ártatlan emberek meghurcolásának is véget vetné, egy szóval szolgálatot tenne nem annyira a csendőrnek magának, mit inkább a közérdeknek: az igazságoknak.

Ezt az okot akarom egy kissé megvilágítani, mert az ezzel kapcsolatos tudnivalók mind a csendőr, mind az igazságszolgáltatás szempontjából lényegbevágóbbak,

mint az utasítás tömör szövegéből következtetni lehet. Útmutatást akarok adni arra is, hogyan kell az e §-ban foglaltakat a gyakorlatban felfogni és keresztülvinni.

Könnyebb szövegezés okából azokat a megszorító intézkedéseket, amelyeket az utasítás az iratokkal, nyomtatványokkal és egyéb sajtótermékekkel, továbbá a levelekkel, táviratokkal és egyéb postai küldeményekkel követendő eljárásra előír, röviden iratvédelemnek fogom nevezni. Ez a megjelölés nem fedi ugyan teljesen a fogalmat, mert ezek a rendelkezések nemcsak iratokra, hanem úgynevezett képes ábrázolatokra, tehát pl. képekre, rajzokra, szobrokra, sőt grammofónlemezekre, postai küldeményeknél pedig bármit tartalmazó csomagokra, pénzküldeményekre, sőt a távbeszélgetésekre és rádióközlésekre is vonatkoznak, de nem találók más szót, amely rövidegsége mellett a fogalmat jobban megközelítené. A kifejezés egyébként most már, hogy úgyis tudjuk, mit kell alatta érteni, nem fontos.

★

Kezdjük ott, hogy az iratvédelemre vonatkozó rendelkezések nem jelentenek a csendőrrel szemben való bizalmatlanságot vagy csak az ő eljárására alkalmazott megszorítást, mert nemcsak a szolgálati utasításban vannak benne, hanem — mint általában az utasításnak a nyomozásra vonatkozó összes alaki rendelkezései — a Bűnvádi Perrendtartásból vannak átvéve, helyesebben: csendőrségi használatra átfogalmazva. Ez természetes, hiszen a csendőrségi nyomozás a bűnvádi eljárásnak nem önálló és mindenki mástól független tényezője, hanem szerves alkotórésze, kiindulópontja, sokszor alapja stb., egy szóval olyan elválaszthatatlan alkateleme, hogy lehetetlen volna a csendőr számára olyan elveket előírni, amelyek csak őt

ELSŐ TERMÉS.

*Most a nyáron
A legkisebb almafánkon
Három alma termett, három.*

*Nagyok, szépek,
Piros cínos hőfehérek.
Kincsei a kertcskémnek.*

*Megcsodálom!
Első termés ez a három
A legkisebb almafánkon.*

*Nagyok, szépek.
Sűrűjében sok levélnek
Mosolyogva összenéznek.*

*Nézegetem...
Pár alma csak, én Istenem,
S temérdek kincs mégis nekem!*

*Kincs, pedig csak három alma!
Kincs, mert ami benne-rajta:
Azt nem ember, — Isten adta!*

MÓRA LASZLÓ.

Tisztesség dolga.

Írta: EMBER KALMAN.

A szolgálati havifüzetből könnyen észrevehető volt, hogy a második őrjáratban gyakrabban járnak a járőrök, mint másfelé és hogy a kispihenőt leggyakrabban a Tartaiban töltik. A hivatalos személyeken kívül a tanya gazdája is észrevette ezt, Tari András, aki adott valamit arra, hogy őt másként nézzék a szomszéd tanyák, ha nem is csak a holdak után, hanem amúgy is, mint volt és háborút járt tizedest. Úgy gondolta, hogy különösen az utóbbi miatt választották ki éppen őt a csendőrök és mi tagadás, kicsit el is várta, hogy emiatt előre süvegeljék a szomszédok, hiszen az ilyen ember lassankint hivatalos emberféle lesz, akinek viszont jár a köszönés.

Egészen addig hitte ezt, míg Vékony Szabó Unre szomszéd tanyás egyszer azt kérdezte tőle:

— Te, Andris, nem sok mán, hogy a csendőrök annyit lefetyelnek nálatok?

— Mért vóna?

— Nana... Csak mondom.

kötelezik, az igazságszolgáltatás többi előkészítő szerveit: a rendőrséget, ügyészséget, vizsgálóbírókat azonban nem, mert ebből zavarok támadnának. Ha pedig ugyanezek a rendelkezések a bünvádi perrendtartásban is benne vannak, akkor már tudjuk azt is, hogy nemcsak a csendőrséget, hanem több-kevesebb megszorítással mindenkit köteleznek, akinek a bűnperben hivatalos szerepe van.

Kétségtelen, hogy az iratvédelem sokszor meggátolhatja a bűncselekmény kiderítését; sőt az igazságszolgáltatás munkáját is megakaszthatja. Mégsem változtatnak rajta, mégis fenntartják, megkövetelik, hozzá még igen szigorúan. Miért?

Azért, mert vannak titkok, amelyekhez semmi körülmények között sem szabad hozzányúlni. Akkor sem, ha a nyomozás érdeke megkívánja. Ha azon fordul meg a nyomozás sorsa — így fogja fel a törvény, — hogy valamilyen dolgot, körülményt, amit másnak joga van titokban tartani, megtudok-e vagy sem, akkor inkább maradjon a bűncselekmény kiderítésénél, de a jogos titkot tiszteletben kell tartani. És mert másnak a titka leginkább akkor juthat illetéktelen kezekbe, ha le van írva, vagy másként le van rögzítve: a törvény a titkot elsősorban az iratokon keresztül veszi védelmébe.

Persze nem minden titok részesül védelemben. Nem állhat elő akárki azzal, hogy ez az én titkom, ezt nem vagyok hajlandó senkinek megmondani, vagy kiszolgáltatni, mert ez az igazságszolgáltatás csődjéhez vezetne és mindenkinek lehetővé tenné, hogy kibújják a törvény alól. A törvény részint közvetlen, részint pedig közvetett rendelkezésekkel pontosan megállapítja, hogy kinek milyen titkát és milyen esetekben kell künélni, milyen titkokhoz mikor nem szabad hozzányúlni, de viszont: mikor kell, vagy szabad azt, ha kell, erőszakkal is megszerezni.

Ha az emberek arcán az öröm piros színben jelentkezik, az irigység meg sárgában, akkor Vékony Szabó gazda nagyon irigy ember volt, amellet meg amúgy is elsavanyodott. Nem csuda, hogy nem szerette látni másnak a haladását. Tari Andrásnak is azért mondta csupán és nem másért, mert vágyta attól a tekintély dolgát, mármint a csendőröket. Ecce tanu is volna, ha szólni merne, a Szabó Imre felesége, aki elmondaná:

— Biza lesi sokszor, mint nem nálunk ülnek a csendőrök, ő tudja, minek kívánja őket ide! Dehát habókos vót ez az Imre leginy korában is...

Tari András viszont nem tudta, hogy szomszédjában így furkál a gond s ezért aztán a kérdés megültötte a fülét. Sok vóna a csendőrök látogatása?... Mán mért?... Hát mitől?... Te a mindenségit... lesnének rám?... Nem tettem én semmit, afelől nem lehet hiba... Az asszony?! Eszter?... Tán megbolondult, na nézd... Az a fekete bajszú örmester?... Vagy a tiszthelyettes úrral?

Nem csuda, ha ettől kezdve aztán Tari András nem lelte a helyét. Mintha hangyák mászkálnának a vériben. Ismeri magát jól... nem akárki, tudja, hogy gyarapodik, mert dolgozik is. Eszter is szép, piros arcú, igaz. Vélejáró jóban-rosszban.

Tudja, hogy egybeillők volnának és mégse jutott eddig helőlük örökségnek való. Ezért is lett lassankint szótlanok s ezért minden gyönyörűsége a tanyája. Most hát mocskol lenne a tanyáján?...

Darazsat dugott Vékony Szabó a fülébe, az meg forgott, égetett ott minden nappal vesztettebbül. Megkérdeztetné ugyan azt a giliszta embert, mit beszélt neki, meg is morzsolná... de majd inkább másképpen tudja meg. Még

Mi a titok? Amit nem akarok mással közölni, vagy amit egyesekkel közöltem ugyan, de nem akarom, hogy köztudomásúvá válják, mert az nekem vagy másnak ártana. Ha es az érdekem valóban fennáll és méltánylást érdemel, akkor a törvény is segítségemre siet és megvédi a titkomat.

Nem tartozik ide, hogy ez a titokvédelem úgy, amint a törvényeinkben le van fektetve, célszerű és helyese minden részletében. Mi nem bírálhatjuk a törvényt, hanem ahhoz kell tartani magunkat, amit előír. Ha pedig a törvényeknek: a büntetőtörvénykönyvnek és a bünvádi perrendtartásnak erre vonatkozó rendelkezéseit nézzük, akkor háromféle titkot különböztetünk meg, úgymint: 1. bizalmi, 2. hivatali és 3. hivatali titok.

A bizalmi titok

lényege benne van az elnevezésben. Akivel szemben bizalommal viseltetem, annak elmondom vagy megírom olyan dolgaimat is, amit másnak nem mondanék el. Az asszony pl. őszintén megírja az édesanyjának, hogy elhajtotta a mébmagzatát, mert nem akar több gyereket, de a barátnőjének, vagy ismeretlennek már nem írja meg. Egy másik ember megírja a sógorának, hogy sikasztott a hivatalban, küldjön ötszáz pengőt, mert különben kiderül a dolog és feljelentik. A harmadik megírja a védőjének őszintén a tényállást, hogyan történt a dolog: beismeri, hogy a terhére rótt bűncselekményt elkövette és most már csak a doktor úr tudományában bíz, hogy kihúzza a bajból. A negyedik megírja a barátjának, hogy X. Y.-tól milyen olcsón sikerült egy arany zsebórát vásárolnia: húsz pengőt adott érte, pedig testvérek között még százhuszart; ezt azonban ne mondja el senkinek,

azt hinné a szomszéd, hogy ad valamit is a szavára...

Eszter azt vette észre, hogy az ura többször néz rá, mintha leselkedő lenne. Mi lelte, tán nem a malária megint? Akkor ilyen kibicsaklott ember az embere.

Tari András a tanya alatti dombon megállt a szekérral, odaintette a kondásgyereket:

— Itt legeltess, ne ténferegj. Ha esendőrök jönnek, cserdiccs... Hármat.

A kondás motyogott, ő tudja mit. Látszott a tátott száján a csodálkozás: máskor ilyet nem mondott a gazdája. Baj volna talán?... Csendőr kell neki.

Mikor Tari András a fogasolóval negyedszer fordult volna, a dombtetőről három éles pattintást hallott. A béres gyerek mutogatott is feléje.

— Hó!... — rántotta meg a gyeplőt. A rudast leistrángolta és nekivágott a dombnak. Taposta a barázdákat, a melegtől főtt a feje. Gondolata a tanyán, a szeme előtt a csendőrök... és az asszonya. Tyű, de kutya meleg van!... Mék csendőrré nevet szívesen, te, Szabó Imre?... Mékre?...

Na, most megtudja.

Háza puakalövésre volt, jól odalátott a dombról. A ház fehér fala előtt piros szoknyában állott az asszonya, két keze összefonva az ölében. Előtte két csendőr áll. Nevetgélnek.

— Mulatnak a keservit!

Tari András fellökte a kalapját a tarkójára, derekára nyomta az ökleit és állott mozdulatlanul. A szeme rebbetés nélkül. A kondás is arratekint. De csak azért oly

mert az a gyanúja, hogy X. Y. az órát lopta, de ő nem törődik vele, fő, hogy olcsón hozzájutott.

Itt mind a négy esetben titokról, úgynevezett bizalmi titokról van szó. Mégis: egyforma-e ez a négy eset? Nem egyforma, mert az első három esetben a levélíró közeli hozzátartozójának írta meg a titkot, a negyedik esetben a barátjának.

Ilyen megkülönböztetést tesz a törvény is: a bizalmi titkot vagy mondjuk így: az egyéni titkot csak akkor védi, ha az magánál a gyanúsítottnál van (mert senkit sem lehet arra kényszeríteni, hogy maga ellen bizonyítékot szolgáltatson), vagy pedig, ha azt a gyanúsított közeli hozzátartozójára bízta. Közeli hozzátartozó alatt ebben a vonatkozásban ugyanazokat kell érteni, akik a Szt. 429. pont a) alpontja alapján a tanulás alól mentesek. A törvény elismeri, hogy a közeli hozzátartozót a rokoni szereteten kívül általános erkölcsi törvények is arra kötelezik, hogy bajba jutott hozzátartozójának ne ártson, de lehetetlen és teljesíthetetlen követelés is volna, hogy valaki még az anyjával, a nővérével, a vőlegényével szemben se merjen bizalmasnak lenni, még ezektől is félnie kelljen, hogy kényszerhelyzetükben elárulják a titkot, amit rájuk bízott. Az apával, anyával, rokonnal szemben hiába hivatkoznak a törvény közérdekre, mégsem tudná őket rákényszeríteni, hogy a fiúk vagy rokonok ellen adatokat szolgáltatassanak, ha pedig mégis rá akarná kényszeríteni, vétene az erkölcsi rend ellen, amely a családnek, a családi életnek legfőbb alapja és összetartója.

Más azonban a helyzet a baráttal szemben. A barátság szép dolog, de a közérdek ennél már előbbrevaló. A barát nem hivatkozhatik arra, hogy ő a barátját nem hajlandó elárulni: a törvény rákényszeríti.

nyugodtan, mert az ember lelkébe nem tud belelátni, különben ordítva menekülne gazdája mellől. Azért hát így esik, hogy ő is látja, amint az egyik csendőr elindul az asszony után a ház belsejébe, a másik az udvaron marad, a kutyával játszik.

Aki bement, bement... Így a kondásgyerek. Nem Tari András. Az ő arcán a bőr tüzel, a szeme fényesebb s a feje a mellébe szegett. Nem sokáig. Mert egyet lép, letörölve a homlokát. De meg is áll azonmód. Eszrevenni, hogy azért, mert a háznál megint történt valami. Mi csoda? Odanéz a gyerek megint. A másik csendőr visszajött a házból, egyet szólnak még, úgy látszik, aztán indulnak a Vékonyék portája felé.

— Affene tudja, hogy járják ezek az utat — löki Tari a gyerek felé a szavakat — egyszer erre, máskor amarra. Pedig most szoltam volna nekik, ha nekem jönnek. Egy hétig várhatok most már.

— Tán törvénybe van, gazduram?

— En?... Kuss!... Lopja valaki a görét!

A kondás elpirult, úgy nézett a hátatfordított gazda után.

— Csuda szeme van — sóhajtotta. Volt rá oka, bizonyosan.

Tari András meg ment vissza le a domboldalra. A darázs mintha elcsitult volna a fülében, de nem volt a csendességgel mégse megelégedve. Mert mért mondta volna Vékony Szabó?... A keservit, hát mit járt a szája, mit akart tőle? Na, még megkérdi hamarosan, de befogja a száját, ha szajkószájjal köntörfalaz... Igaz... sokszor volt, hogy otthon találta a csendőröket a portáján, mikor hazajött a földről, az is igaz, hogy sokszor jöttek, mikor ő

A bizalmi, vagy magántitkot tehát a törvény csak akkor védi, ha azt az ember hozzátartozójára bízta. Hogy mi ez a titok, hogy összefüggésben van-e a bűncselekménnyel, vagy nincsen, mellékes. Nem kell okvetlenül bűncselekményre vonatkoznia, vagy bűncselekménnyel kapcsolatban állania, lehet egész jelentéktelen dolog is, mégis védelemben részesül. Egy család életében sok minden előfordul, amiben nincsen semmi, mégis családi titokként szokták őrizni. Így pl. hogy a férj nem él jól a feleségével, hogy adósságuk van, hogy egy házasságot elleneznek, hogy babon és krumpilin élnek, hogy a család egyik-másik tagjával haragban vannak és miért stb., stb. mind bizalmi, családi titok, mind a család belső, bizalmas ügye, amihez másnak semmi köze. A család tagjainak jogukban áll ezeket is titokban tartani s ha önként nem hajlandók közölni, nem kényszeríthetők rá.

A bizalmi titoknak egy másik csoportja az úgynevezett gazdasági titok. Ennek a fogalmát már pontosabban körülírja a tisztességtelen versenyről szóló 1923. évi V. t.-c. 20. és 21. §-a. Lényegében a gazdasági (üzemi, üzleti) titok is bizalmi természetű, de azzal a különbséggel, hogy elárulása az érdekeltnek nemcsak erkölcsi, hanem vagyoni kárt is okozhat. Képzeliük csak el, mi-nyen munkába kerül, amíg egy kereskedő jó vevőkört szerez magának. Természetes, hogy vevőinek nehezen megszerzett címeit féltékenyen őrzi. Ha most egy versenytársa megvesztegeti az irodakísasszonyt, hogy mossa le neki a cimanyagot és az így megismert vevőket a másik kereskedőtől átcsalja, ezzel a kollégáját teljesen tönkreteszi. Bűne van-e ebben valakinek? Igen: az irodakísasszonynak és a versenytársának is. A törvény mind a kettőt megbünteti, pedig voltaképpen nem tettek egyebet, mint hogy a másiknak a titkát megszerezték.

is otthon volt... hogy leülnek egy szóra, falatozásra?... Az ő asztala mindig a hozzá beköszönő jószándékú emberé!... Jószándékú?... Ki tudja? Ha ma bement a csendőr, máskor is megteszi, meg hát, mert biztosan kortyolt egyet a korsából, nade... Hogy az asszonya, mert nevetős szájú?... Ezt gondolta volna Vékony Szabó? Ezért?... Vagy többet is?... De meleg van!...

— Pikk, pikk, pakk! — hallatszott a dombtetőről. Tari András meglődött, mintha nyakonverték volna. A dombon a kondásgyerek áll és tekeri a szíjostort a nyaka körül. Negyedszer is. Mutogat is. Mi az? Csendőr megint!? Visszajöttek volna, hiszen alig órája, hogy elmentek!... Nahát, akkor csak az ő megtévesztésére mentek az előbb arra!... Na, de most megtud mindent!

Nekiódult a barázdáknak, fujt és mellén a szétcsapott ingszárnnyal alatt hullott a verejték, mire a tetőre ért. A lovak vitték a fogasolót tovább.

*

...Egy csendőr áll a tanyaház ajtaja előtt, nyujtja a kezét éppen s az ajtóból az asszonya keze fehérlik elébe.

— Hát ez meg egyedül jött! — Ez volt Tari első gondolata. — Hogy ne legyen tanuja!... Erre gondolt volna Vékony Szabó?...

— Siessen, gazduram, emennél panaszt tehet! — riasztott rá a kondás, aki készségeskedni akart, hogy a gyanú a göré dolgában ne a fejin érje...

Silkot emberhez szólott azonban, aki még sietett is. Tari is csak a vére zúgását hallotta e pillanatban, mintha cseplőgéppel mellett állana. Ment a dombról szinte ugrálva, mert ennek a dolognak most mindjárt, de gyorsan a vé-

Vagy gondoljunk a találmányokra. Mennyi fáradság, munka és költség kell ahhoz, hogy egy találmányt megvalósítsanak, tökéletesítsenek stb. Megengedhető-e, hogy valaki bilintetlenül lefölozse a sok költség és fáradság eredményét? Meg kell azonban jegyezni, hogy az üzemi, üzleti titkoknak, mint ilyeneknek a bűnvádi eljárás szempontjából nincsen jelentősége: üzleti- vagy üzemi titoktartás címén a szükséges bizonyítékok megszerzését nem lehet megakadályozni, de erre nincs is szükség, mert a hatóságok és a bíróságok részéről nem fenyegeti az érdekelteket az a veszedelem, hogy a titkával visszaélnek, vagy azt felhasználják.

A második csoportba tartozik a

hivatási titok.

Voltaképpen ez is bizalmi titok, mert olyanokat kötelez, akinek az ember „a hivatásával járó bizalomnál fogva” sok mindent elmond, vagy kénytelen elmondani, amit másnak nem mondana el. Ki menne el gyónni, ha attól kellene tartania, hogy a pap elárulja? (Megjegyzem, hogy a gyónási titok elárulását csak egyházi büntetéssel sújtják, a büntetőtörvény nem bünteti.) A nemí betegségek elleni küzdelem egyszerűre csődöt mondana, ha a beteg nem volna biztos afelől, hogy az orvosnak még a bíróság előtt sem szabad az ő betegségét elárulnia, ha ő bele nem egyezett, hiszen még a titoktartás kötelessége mellett is hány embert visszatart az álszemérem attól, hogy a betegségét kezeltesse. Az ügyvéd, orvos, közjegyző, gyógyszerész, szülész mind depillantást nyerhetnek az ember legegényibb, legbizalmasabb ügyeibe, kell tehát, hogy a törvény megnyugtatót adjon mindenkinek, hogy ezeket nem fogja a hivatásuknál fogva reájuk bízott titoknak az elárulására kény-

szerezteni, feltéve, hogy az érdekelt maga bele nem egyezik. De pl. a védőt még akkor sem szabad tanuként kikérdezni, ha a védettje felmenti őt a titoktartás alól. Van olyan felfogás, amely szerint azoknak a személyeknek a felsorolása, akiknek a hivatásuk folytán megtudott titkokat meg kell őrizniük, nem teljes. Nincsenek közöttük pl. a zálogházi alkalmazottak, a takarékpénztárak, bankok tisztviselői, az orvosi egyetem hallgatói stb., pedig ezek szintén juthatnak olyan titkok birtokába, amelyeket a törvény alapintenciói szerint nem volna szabad elárulni.

A bűnper során védelemben részesülő titkok harmadik csoportját

a hivatali titok

képezi. Egy közhivatal nem lehet pletykafészek. Ez nemcsak a közhivatal tekintélyét és az abba helyezett közbizalmat veszélyeztetné, hanem súlyos károkat okozhatna egyeseknek, a köznek, az államnak és a nyomozás érdekének is. A törvény sokszor rákényszeríti az embert, hogy a titkát rábízza a batóságra, hatósági személyekre vagy közegekre. Tanuvallomás, házkutatás, különféle kötelező bejelentések során a bíróság vagy hatóság sok mindent megtudhat, amire neki szüksége van, de ami azért nem tartozik a nyilvánosságra. Vannak aztán a hivatalokban olyan titkok is, amelyeknek megtartásá nem egyéni, hanem közérdek, pl. egy bizalmas rendelet, katonai vagy karhatalmi intézkedések, kül- vagy belpolitikai vagy nemzetgazdasági természetű ügyek stb., stb. Kell tehát, hogy mind a nagyközönség, mind a hivatali felsőbbség nyugodt lehessen, hogy a közhivatalnokok ezeket elárulni vagy éppen egyesek, illetve a közérdek kárára fel-

gíre kell járni!... A konda rőfögve ugrott szét előle.

Hogy menjen? Egyenesen, neki a házának? Hogy lássa és ne vegye le szemét arról, ami ott történik?... Csapjon át az akácósútba, ahol őt nem látják, ő meg mindent? Azután, ha úgy jön... hogy is... mit csináljon a csendőrrel, akinek kezében puska van, alulmarad, na... nem, azért ő is tanult valamit a Doberdón...

*

Az akácósút puha volt: csizmatörésig buppogott a por és szállott Tari mögött lustán, elnyújtózva a nap-sugárban. Tari látta, mert feje oldaltvetett volt, látta más is a tanyákból, hiszen a zöld lombok közül úgy látszott ez, mintha aranyfátyol úszna ott. Pedig illőbb lett volna, úgy lehet, ha fekete az a fátyol...

*

A ház mögül fordult hirtelen az udvarra. A csendőr a padon ült, jegyezgetett valamit. Az asszony térsztás kezekkel jött elő a szóra:

— Kénd hazajött?

— Láthatod... Itthon hagytam a gyujtót, mostanig szippantást se tettem, add elő! — felelt Tari erőlködve. Aztán a csendőrhöz fordult:

— Mi baj, tiszthelyettes úr, hogy az előbb jártak erre és már megint itt vannak?

— En csak egyedül vagyok s nem is voltam még ma erre. De ha voltak csendőrök, az jó, én küldtem őket.

— Ide csak?

— Hogy-hogy, Tari gazda, minék küldtem volna csak ide?

— Hát akkor rendesen járnak?

— Ők igen, igaz, én is, persze, csak én azt is megnézem, hogy ők megnézték-e mindent és láttak-e mindent, amit kell a csendőrnek? Azért vagyok a parancsnokuk.

— Értem... Mikor tábori őrsön voltunk, az őrszemeket én is megnéztem. Főleg éccaka. Afféle ellenőrzés. Hogyhát, mit csinál az őrszem... se inni, se szinni nem szabad, aztán sose tudták, hogy kétórai szolgálat alatt hány-szor megyek.

— Na, így van valahogy a mi szolgálatunk is.

— Aztán mindent ellenőriznek?

— Mindent, Tari gazda,

— Az jó... Aztán tiszthelyettes urat ki ellenőriz?

— Magát ki ellenőrizte, Tari gazda, hogy mikor, meg hány-szor ment a tábori őrsre?

— Engem nem kellett ellenőrizni!

— Na lássa!... Tisztesség dolga is az.

— Tisztesség!... Az igen: tisztesség, tiszthelyettes úr, akkell mindenhe... De azt mondja még meg, hogy mért tisztelnék meg engem, éppen engemet annyira az urak, hogy jártukban sose hagyják ki a bázamat, osztán másét meg igen?

— Sűrűn járunk erre, az igaz... Nem is való már, hogy minduntalan itt szusszantsunk egyet, de innen a leghamarább elérni a nagy országutat, ahol meg, tudja úgy-e, hogy mindenfajta népség...

— Hát azért?! — kiáltott derült arccal Tari András.

— Eszter! — fordult a pitvar felé — mért nem hoztál már egy székét a tiszthelyettes úrnak? Siess!...

használni nem fogják. Ebben van a lényege az úgynevezett hivatali titoktartásnak.

Külön meg kell említenem a hivatali titoktartással kapcsolatban a postai titoktartást, mert ennek éppen az iratvédelem szempontjából nagy jelentősége van. A postának kizárólagos joga, hogy levelek, hírlapok és folyóiratok szállításával foglalkozzék. Mindenki kénytelen a postát igénybevenni, mert a leveleit nem tudja másként továbbítani. Az államnak tehát akkor, amikor az úgynevezett postakényszert fenntartja, kötelessége gondoskodni arról, hogy a posta a közönség kényyszerhelyzetével vissza ne éljen, hanem minden titkot, amit reábiznak, fokozott gondossággal őrizzen meg és abba — a törvényben meghatározott eseteken kívül — se maga be ne pillantson, sem pedig azt jogosulatlan egyénnek ki ne szolgáltatassa.

Mintán így megismertük azokat a titkokat, amelyeket a törvény az illetéktelen kezekbe vagy nyilvánosságra jutás elől megvédelmez, lássuk

miként védi a törvény ezeket a titkokat?

A büntetőtörvény több rendelkezést tartalmaz erre vonatkozólag. Nevezetesen:

1. A 110. §. elrendeli, hogy bizonyos bűncselekmények csak a sértett fél indítványára üldözhetők. (Magánindítvány.) E rendelkezésnél egyéb okok mellett az a megdondolás is szerepet játszott, hogy ha a sértett félnek nagyobb érdeke fűződik az elkövetett bűncselekmény titokbantartásához, mint a bűnvádi üldözéshez, azt azáltal, hogy nem tesz miatta feljelentést, titokban tartassa. (Pl. erőszakos nemi közösülés, családi lopás, alkalmazott sikkasztása stb.)

2. Vannak esetek, amikor a törvény nemcsak a hatósági személyeket és közegeket, de a magánszemélyeket is feljelentésre kötelezi (Btk. 135. §., 230. §., 1921. évi III. t.-c. 3. §., és az 1930. évi III. t.-c. 69. §.) és a feljelentés elmulasztása esetén büntetéssel sújtja. Nem bünteti azonban a törvény ilyen mulasztás miatt a tettes vagy részes hozzátartozóját.

3. A 200. és 201. §. vétség miatt bünteti a posta- (távirda) hivatalnokot vagy szolgát, aki levél- vagy távirdai titkot megsérti vagy azt másnak megengedi.

4. A 327. §. vétség miatt bünteti a magánszemélyt is, aki másnak szóló levelet, lepecsételt iratot vagy táviratot jogosulatlanul felbont, hogy annak tartalmát megtudja vagy másnak átadja.

5. A 328. §. vétség miatt bünteti a közhivatalnokot, ügyvédet, orvost, sebészt, gyógyszerészt és szülésznőt, aki az állásából vagy hivatásából folyóan tudomására jutott és valamely család vagy személy jóhírnevét veszélyeztető titkot alapos ok nélkül másnak felfedezi.

6. A 479. §. egy évig terjedhető államfogházzal bünteti a közhivatalnokot, aki a hivatali titoktartást megsérti.

7. Az 1914. évi XLI. t.-c. 13. §-a a rágalmozó vagy becsületsértő tényállás bizonyítását csak akkor engedi meg, ha azt a bíróság a köz érdekében szükségesnek találja. E feltétel fennforgása nélkül a más magánéletébe vágó, sértő tényállításokat akkor sem lehet bizonyítani, ha igazak (pl. hogy egy özvegyasszony vagy egy hajadon leány valakivel szerelmi viszonyt folytat és azért pénzt fogad el).

8. Az 1923. évi V. t.-c. 20. és 21. §-a büntetéssel sújtja azt, aki másnak üzleti vagy üzemi titkát megszerzi vagy mással megszerezeti.

9. Az 1930. évi III. t.-c. 60. §-a súlyos büntetéssel

sújt mindenkít, aki állami vagy katonai titkot jogosulatlanul megszerez és illetéktelen személynek elárul.

A bűnvádi perrendtartásnak is vannak rendelkezései, amelyek a titok védelmét célozzák, nevezetesen:

10. A terheltet nem szabad vallomástételre kényszeríteni.

11. A terhelt hozzátartozói, illetve azok, akik hivatali vagy hivatali titkok birtokában vannak, a tanúságtétel alól vagy feltétlenül, vagy pedig feltételelesen (t. i. a terhelt beleegyezésétől vagy hivatali felmentéstől függően) mentesek.

12. Házkeresést csak vizsgálóbírói végzés alapján, ily végzés hiányában pedig csak a késedelemből származható veszély alapos indokával szabad tartani.

13. A nyomozás adatait csak bizonyos korlátozásokkal szabad a sajtóban közzétenni (1914. évi LIV. t.-c. 96. és az 1914. évi XIV. t.-c. végrehajtási utasításának 60., 61. és 66. §-a).

14. Gyermekek vagy fiatalok ügyében a hatósághoz intézett beadványt, hatósági iratot vagy az eljárásnak bármely részét közzétenni, ilyen ügyről a hatóság engedelmével egyáltalán hírt adni nem szabad s a megengedett közzétételben sem szabad a fiatalokot még nevének kezdőbetűivel sem megjelölni. (1913. évi VII. t.-c. 13. §.)

15. A vizsgálatnál, valamint a vádtanácsi tárgyalásnál csak úgynevezett ügyfélnyilvánosság van; azt, ami a vizsgálat és a vádtanácsi eljárás alatt történik, nem szabad nyilvánosságra hozni.

16. A bíróság, ha szükségesnek látja, akár hivatalból, akár pedig a felek indítványa alapján zárt tárgyalást rendelhet el. (Bp. 293. és 542. §.) Aki az ilyen zárt tárgyalás adatait közzéteszi, az 1897. évi XXXIV. t.-c. 20. §-a értelmében vétséget követ el; és végül

17. Bűnvádi vagy fegyelmi ügyben, továbbá házassági, születés törvényességének meglátadása iránti, kiskorúság meghosszabbítása, gondnokság alá helyezési, elmeorvosintézetbe felvételi ügyben beadványt, hatósági iratot stb., amit a hatóság nyilvánosságra nem hozott, nem szabad közzétenni (1912. évi LIV. t.-c. 96. §.).

18. Legutoljára hagytam a bűnvádi perrendtartásnak azt a rendelkezését, amellyel itt főképpen foglalni akarok: az iratvédelmet.

A csendőr titoktartását

szintén több rendelkezés követeli. Így:

a) felavatása alkalmával katonai- és csendőreskűt tesz, hogy a szolgálati titkot hiven megőrzi;

b) a Szut. 74. pontja részletesen előírja, hogy milyen szolgálati- és magánügyeket kell titokban tartani;

c) szolgálati ügyekről hírlapok számára közléseket tenni nem szabad (Szut. 75. pont);

d) a Szut. 261. pont. 2. bekezdése értelmében a járőr útirányát vagy szolgálati feladatát senkivel nem szabad közölnie (Szut. 261. pont);

e) besúgók nevét előjárókon kívül senkivel, tehát a bírósággal sem szabad közölni (Szut. 360. pont. 5. bekezdés);

f) házkutatásnál az érdekeltnek a nyomozás tárgyával összefüggésben nem álló magán- vagy családi titkát kimélni kell;

g) ha másnak iratai a kezébe kerültek és azokat elolvasta gondoskodnia kell, hogy azok tartalmáról a törvény által erre jogosítottakon kívül más ne szerezhesen tudomást (Szut. 453. pont);

Kormányzó Úr ő Főméltósága és József kir. herceg ő Fensége az őszi hadgyakorlaton

h) a katonai titok megőrzésére a Szolg. Szab. I. rész. 7. pontja általánosságban, a 75. pontja pedig részletesen kötelezi;

i) a Csüsz. 7. pontja szerint a szolgálati titkot szigorúan meg kell őrizni. Az ügydarabok tartalmát hivatalokkal közölni vagy arról ilyenek jelenlétében beszélni nem szabad. Ügydarabok elvesztését azonnal jelenteni kell (Nyut. 9. mell. 16. f. sz.);

j) a katonai büntetőtörvény 133. §. 7. pontja hat hónapig terjedhető fogházzal bünteti a csendőrt, aki a szolgálati titoktartás ellen vét, titkos szolgálati könyvet, iratot stb. elveszt vagy ezek elvesztéséről azonnal jelentést nem tesz, de

k) e vétségen kívül elkövetheti a csendőr mindazokat a bűncselekményeket is, amelyeket a polgári büntetőtörvény hűtlenségnek és levéltitok megsértésének minősít, ha ezek különlegesen vagy súlyosabban minősülnek, mint a katonai büntetőtörvény 133. §. 7. pontjában meghatározott egyszerű, esetleg csak gondatlan titoksértés.

Mi az iratvédelem tárgya és lényege?

Látjuk tehát, milyen sokoldalú védelemben részesíti a törvény a jogos bizalmi, hivatali és hivatali titkot — ismétlem — bizonyos esetekben még akkor is, ha ebből a nyomozás érdekére hátrány háramolhat. Ezek ismeretében most már könnyen megérthetjük az iratvédelem célját és lényegét is. A titok védelmén nem változtat,

hogy ahhoz szóval, egyéb bűnjel útján vagy írásban juttottunk, sőt az írásba fektetett titok még fokozottabb védelemben részesül.

Az iratvédelem lényege abban áll, hogy az ez alá tartozó bűnjелеket csak bizonyos esetekben vagy csak bizonyos megszorított feltételek mellett szabad lefoglalni, illetve őrizetbe venni. Miután a csendőrséget elsősorban az őrizetbevétel feltételei érdeklik, az alábbiakban főként azzal foglalkozom; a lefoglalás feltételeit csak a postai küldeményeknél tárgyalom, mert annak ezeknél van legnagyobb jelentősége.

Az iratvédelem tárgya: 1. irat, 2. nyomtatvány és mindenféle egyéb sajtótermék (képes ábrázolat, rajz, festmény, hangjegy, gramofónlemez), 3. levél, tekintet nélkül arra, hogy azt postán vagy egyébként (pl. küldőnőccel) továbbították-e, továbbá a levélen kívül minden más postai küldemény, úgymint: 4. távirat, 5. csomag, 6. postautalvány (postatakarékpénztári küldemény), 7. telefonbeszélgetés és 8. rádiónközlés.

Irat alatt nemcsak a szó szoros értelmében vett iratot, tehát hivatalos ügydarabot, szerződést, köz- vagy magánokiratot értünk, hanem mindent, ami írva van. Irat tehát egy kuszált feljegyzés is, amit valaki hevenyészve papírra vetett. Irat a naptár, a notesz, ha feljegyzés van benne, a vers, a regény (az ú. n. kézirattal), akkor is, ha másolva van; az iskolásgyermek írófüzete, bárminek a fogalmazványa, úrlap, ami ki van töltve, a rajz, a napló, az üzleti könyv vagy feljegyzés, egyszerűen

minden, ami kézzel vagy írógéppel van írva és nincsen sokszorosítva.

Az őrizetbevétel szempontjából kétféle iratot kell megkülönböztetnünk, úgyint: nyitott és zárt iratot. A nyitott irat közönséges bűnjelnek számít, azt tehát a csendőr éppen úgy őriztebe veheti, mint bármiféle más bűnjel. Csupán annyi korlátozást tartalmaz erre nézve az utasítás, hogy az érdekelt beleegyezése nélkül a csendőrnek a nyitott iratot sem szabad elolvasnia, hanem — ha az érdekelt az elolvasás ellen tiltakozik — azt be kell csomagolnia és a saját, valamint az érdekelt, illetve a községi előjáróság pecsétjével lepecsételve kell őrizetbe vennie és beszolgáltatnia.

Lezárt vagy lepecsételt iratokat a csendőrnek semmi körülmények között, tehát akkor sem szabad felbontania, ha az érdekelt abba beleegyezett. Ezeket mindig az eredeti lezárt, vagy lepecsételt állapotukban kell őrizetbe venni és beszolgáltatni. Ha azonban az érdekelt azok felbontásához és elolvasásához hozzájárul, célszerű, ha a csendőr erre vonatkozóan tőle írásbeli nyilatkozatot kér, azt két tanuval is aláírattja és a feljelentéshez csatolja. E nyilatkozat alapján a lezárt iratokat a kir. ügyészség felbonthatja és a továbbiakra nézve azok tartalma szerint jár el. (Lefoglalja, vagy a tulajdonosnak visszaadja.)

Az irattal szemben nyomtatvány mindaz, ami akár nyomdai úton, akár pedig egyébként (sokszorosító készülékkel) nyomtatva van. A nyomtatványnak nem kell okvetlenül szöveget tartalmaznia; lehet rajz, sokszorosított festmény, stb. A nyomtatványokat különösen pedig a hírlapot, folyóiratot, könyvet közös néven sajtótermékeknek nevezzük. Ezek őrizetbevételére a sajtótörvény rendelkezései mértékadóak, amelyekkel alább „Sajtótermékek” cím alatt foglalkozom.

Levél mindaz, ami valakinek (a címzettnek) azant egyéni közlést tartalmaz, tekintet nélkül arra, hogy azt postán, küldönccel, nyitva vagy zártan továbbították-e. A nyitott levelezőlap, egy cédula, amit egyik ember a másiknak küld, szintén levél.

A küldönccel küldött levél nem számít postai küldeménynek, hanem közönséges bűnjelnek, amit tehát a csendőr ugyanolyan feltételek mellett vehet őrizetbe, mint akármi más bűnjel. Ha a küldőne a levelet még nem kézbesítette, azt még az elküldő (nem a címzett) birtokában levőnek kell tekinteni, de kézbesítés után már annak a birtokában van, akinek kézbesítették (ez lehet esetleg nem a címzett is).

Ugyancsak közönséges bűnjelnek és nem postai küldeménynek számít az a levél is, ami már kikerült a postai kezelésből, vagyis amit a posta már kézbesített, tekintet nélkül arra, hogy az a címzettnek vagy másnak a birtokában van-e.

Az őrizetbevétel szempontjából lényeges, hogy a levél miként és kitől jutott a csendőr birtokába. (Igazoltság, elfogás, elővezetés, házkutatás alkalmával, postán vagy azon kívül, gyanúsítottnál, hozzátartozóknál, védőnél stb.). Erre cikkem további címei alatt adok útmutatást.

Az alább felsorolandók mind a postai küldemény fogalma alá esnek. Ezekről jegyezzük meg már most, hogy addig, amíg a postán vannak, senki másnak nem szabad ezeket sem lefoglalnia, sem őrizetbe vennie, csak a vizsgálóbíróknak. (Ha már nincsenek a postán, mert kézbesítették, közönséges bűnjelnek számítanak.) E lefoglalásnál azonban a csendőrségnek a fennálló tilalmak mellett is szerepe lehet, azért azt, amit később „Postán” cím alatt leírok, alaposan át kell tanulmányozni, mert ezen a téren kellemetlen hibát lehet elkövetni.

A levél fogalmát már láttuk.

Távírat alatt kézbesített távíratot, annak a postára adott eredetijét, valamint a Morse- vagy egyéb (Siemens, Hughes) gépszalagot is értjük, amelyből a szöveget meg lehet állapítani. Távíratnak számít a távbeszélőn továbbított közlés is, ha távírat alakjában kézbesítették.

Csomag minden ennek nevezett küldemény, tekintet nélkül arra, hogy postán, vasúton vagy hajón továbbították-e (tehát nemcsak az úgynevezett postacsomag). Egy métermázsás láda, amit vasúton szállítottak, szintén csomag, de nem csomag az, mit nem postán, hanem küldönccel, alkalmi fuvarral, vagy magánzállító útján szállítanak; az utóbbi nem esik az iratvédelem alá, hanem közönséges bűnjelnek számít. (Ha ez nem így volna, akkor a gyanúsítottnak nem kellene egyebet tennie, mint azt, amit a csendőr elől el akar rejteni, becsomagolnia és lezárnia.)

Postautalvány, postatakarékpénztári utalvány, valamint az ezek érkezéséről szóló értesítés alatt olyan okmányokat értünk, amelyek pénznek postai átutalására szolgálnak. A pénzeslevél nem postautalvány, hanem levél, tekintet nélkül arra, hogy csak pénzt tartalmaz-e vagy levelet is. Bankátalásról szóló értesítés, ha nincs levélben, nem utalvány, hanem irat.

A telefonbeszélgetés és a rádióközlés nem bűnjel, mert nem dolog. Csak a hivatalos titoktartás, valamint a lehallgatás és tanuvalomlás szempontjából van jelentőségük, de az iratvédelem korlátozásai az ilyen szóbeli közlésekre is értelemszerűen vonatkoznak.

(Folytatjuk).

Jelentéktelennek látszó bűnjelnek perdöntő fontossága.

Közlemény a m. kir. Erzsébet Tudomány Egyetem Törvényszéki Orvostani Intézetéből.

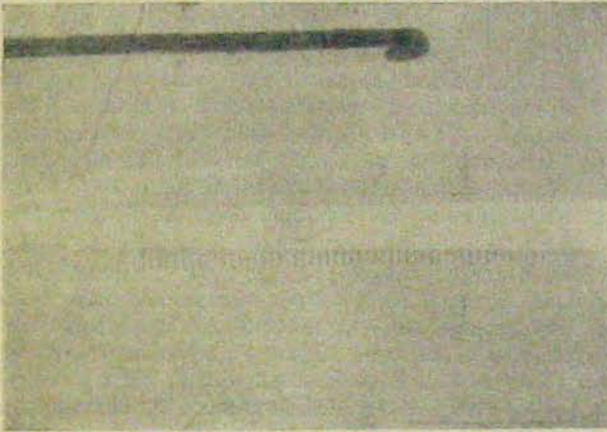
Igazgató: Dr. Entz Béla egyet. ny. r. tanár.

Írta: Dr. BEÖTHY KONRAD egyet. magántanár, törvényszéki orvos.

A bűnjelnek fontosságát hangsúlyozni felesleges; adott esetben minden olyan tárgynak a minősége, amely bűnjelként szerepelhet, kiválóan fontos. Különösen áll ez haj- és szövetszalagokra, amelyekről miúgy tanítottuk, hogy ilyeneknek a vizsgálatánál, azonosításánál nem elegendő egyetlen hajszálnak a vizsgálata, hanem lehetőleg sok hajszálat kell vizsgálni s így adni meg a véleményt. Mit csinál olyankor a vizsgáló, amikor csak egyetlenegy hajszál áll rendelkezésre? Természetesen megbecsüli ezt is s igyekszik ebből az egyetlen hajszálból megmondani azt, amit lehet. Hajszálvizsgálatoknál nemesak a szabad szemmel, hanem a görcsővel való vizsgálatot is el kell végezni. Különösen érvényes ez összehasonlító vizsgálatoknál, amikor sokszor nem remél, jó eredményt érhetünk el, mint az alább röviden ismertett esetben.

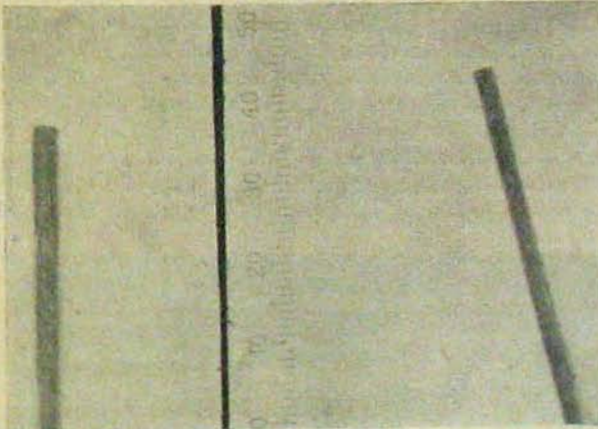
A XVII. század végéig a fegyverzet még ezredenkint sem volt egységes. A harmincéves háborúban pl. a lovas-ságra vonatkozó szabály csak annyit mondott, hogy „a lovasnak férfiuhoz illő pengéje legyen használható kézfegyver”. A XVII. század végén az egyes ezredekénél a fegyverzet egységessége már megvolt, az egész hadseregben azonban e téren is érvényesült az egyes ezreduktulajdonosok belátása vagy ízlése.

Szándékos emberölés bűntette miatt indított nyomozás alkalmával a csendőr az áldozat kezében egyetlenegy hajszálat talált, amit gondosan megőrizve a megfelelő hatósághoz továbbított. Ez a hajszál ú. n. „gyökerestől” kitépott hajszál volt, a másik végén pedig kihegyezett. (1. kép.)

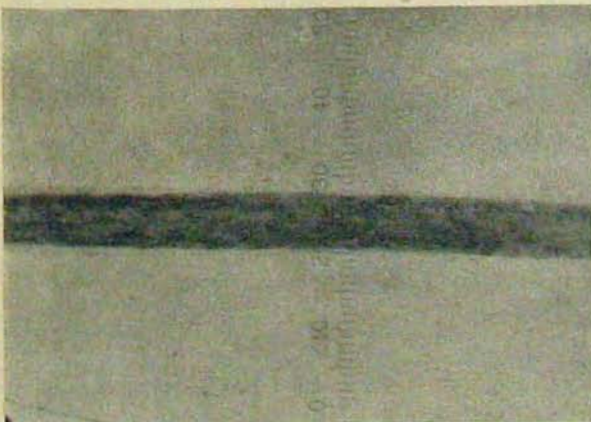
1. kép.

A tetem fejről vett hajszál végei frissen nyírtaknak mutatkoztak. (2 kép.)

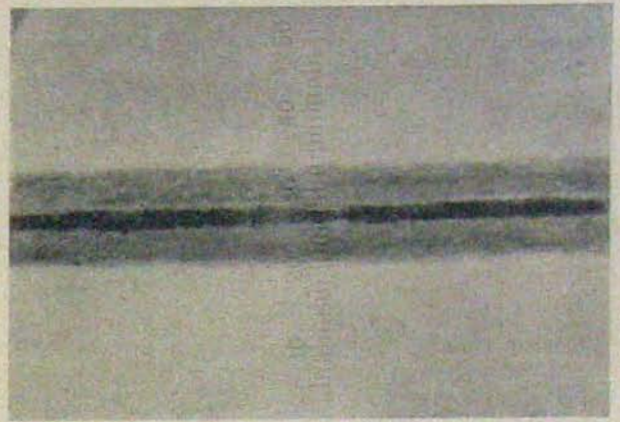

2. kép.

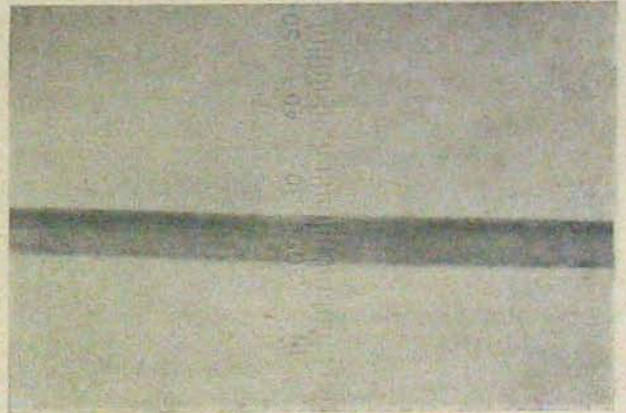
Ebben a bűnügyben öt embert gyanúsítottak, akiket szintén megvizsgálva, a következő eredményeket kapjuk:

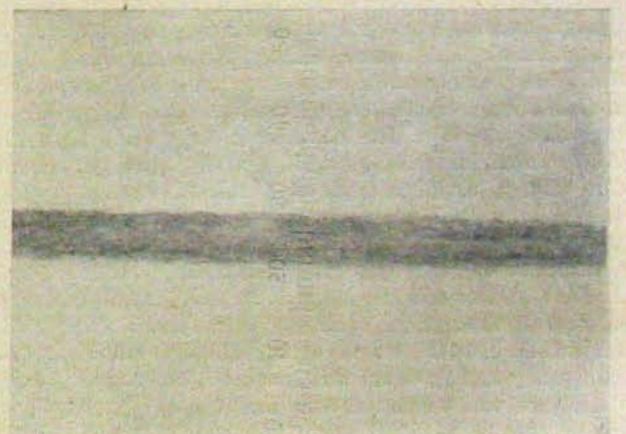
A. hajának görcsövi képe.

B. hajának görcsövi képe.

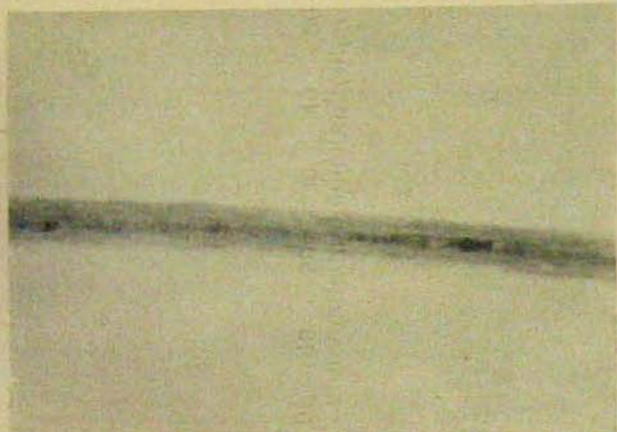

C. hajának görcsövi képe.

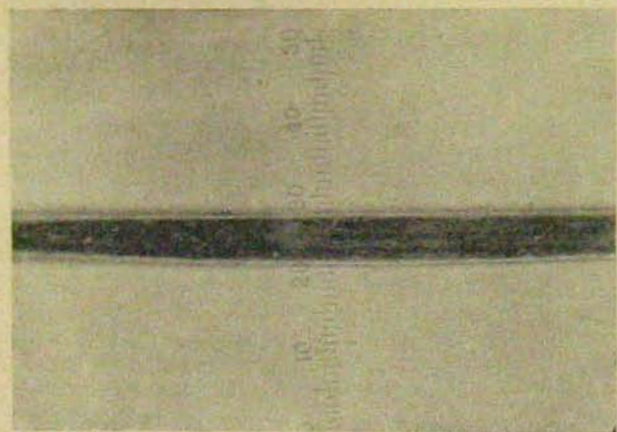

D. hajának görcsövi képe.

Az ezredtrombitás őse a vérteseimnél és a huszároknál az ezredüstdobos volt. Az üstdobos előtt a ló mindkét oldalán arany vagy ezüst himzésű, az ezredtulajdonos címerével vagy monogrammjával ellátott rendszerint bársonyból készült takaróval díszített üstdob volt, melyek közül az egyik magasabbra, a másik mélyebbre volt hangolva. Az ezredüstdobosnak az üstdobokról magának kellett gondoskodnia.

E. hajának görcsövi képe.

Az áldozat kezében talált haj görcsövi képe.

Ha most összehasonlítjuk a különböző gyanúsítottak hajszálának a görcsövi képét, látjuk, hogy A. hajának a kéregállománya csaknem mindenütt egyenletesen vastag s csak itt-ott lehet ünöm, vékony, barna festékrög-csikokat találni, amely szintén szakaszos. A kéregállományban a festék egyenletesen, de gyengébben van eloszolva; a hajszál vastagsága 8 és fél mikron (egy mikron a milliméter ezredrésze). B. hajának a kéregállománya szokatlan vastag, velőállománya 1--2 mikron vastag, erősen kifejezett, azonnal szembetűnő, egy egységes oszlopot képező festékrögöt képez; a hajszál vastagsága 13 mikron vastag. C. hajában velő(festék)-állomány nincsen, csak kevés oldott festék festi meg a hajszál száru lemezeit. A hajszál vastagsága 6 mikron. D. hajának a kéregállományában pedig szabálytalan, megszakított, különböző vastag oszlopban van s emellett a hajszál vastagsága 6 mikron. E. hajában a kéregállomány tele van szórva kisebb nagyobb festékrög-szemcsékkel, velőállománya nincsen, a hajszál vastagsága 8 mikron. Az áldozat kezében talált haj kéregállománya tele van szórva kisebb-nagyobb festékrög-szemcsékkel, velőállománya nincsen, a hajszál vastagsága 8 mikron, vagyis ez a hajszál minden tekintetben megegyezik azzal a hajszállal, amit E. fejéről vettünk.

Ezek szerint az elhalt kezében talált hajszál E. fejéről származik. Beismerés, jogerős ítélet. (Fontossága e kérdés tisztázásának annyiban van, mert tudvalevőleg úgy intézkedik a BTK. 308. §-a, hogy: „ba asértés

többek bántalmazásából származott és nem tudható, hogy ki vagy, kik okozták ezt, mindazok, akik a bántalmazásban résztvettek: és a bántalmazásokból halál származott: három évig terjedhető börtönnel és pénz-büntetéssel büntetendők”; meglepő érdekessége pedig az, hogy egyetlenegy hajszál görcsövi vizsgálatával fényt lehetett deríteni a bűnyügre).

*

Sütökemencében elégetett, majd elásott s negyven nap múlva kihantolt, kocsikenőcsszerűen kenhető, füstölthűsszagú, tégelybe gyömösölt anyagot kaptunk vizsgálatra azzal a végzéssel, mely szerint megállapítandó volna, vajjon teljesen kihordott magzatról, avagy koraszülöttről van-e szó, továbbá, hogy élt-e a gyermek.

Ebben a kérdésben is, éppen úgy, mint az előbbi esetben, görcsövel sikerült megnyugtató választ adni. Szokatlan ugyan az, hogy ilyen messzemenő vizsgálatokat is ismertetek, amelyek különös szakismereteket igényelnek, de a céloom ezzel az, hogy a nyomozó csendőrök ebből is lássák azt, hogy mennyit várhatnak a törvényszéki orvos vizsgálatától s hogy egészen kilátástalannak látszó esetekben is eredménnyel kecsegtethet a vizsgálat.

Amikor mi megfelelő módon elkészítettük a beküldött anyagot vizsgálatra, a görcső alatt azt láttuk, hogy a beküldött anyag tüdőből származik s ez a tüdőszövet részben tömör, részben apró ürccsékkel van tele, amely ürccsék a kitágult léghólyagcsáknak felelnek meg, egyenletesen nagyok s egymástól kötőszöveti sővényekkel van elválasztva. Az egyes léghólyagcsák fala sok helyen a szomszédos hólyagcsa falába domborodik be s a vérrrel telt erek a légzősejtek között haladnak a léghólyagcsák falában. A tüdőléghólyagocskák szélén kisebb-nagyobb előboltosulásokat látunk, melyek szintén hajszálerek lefutásának felelnek meg. A nagyobb erek erősen vérrrel teltek. A lélegzősejtek lelapulnak, de ennek

köbalkja a tömör részletekben még mindig kifejezett. A kötőszövetes gerendázat széles, laza lefutású kötegeket mutat, a sejte még mindig nagyon jól festődnek, a rugalmas rostokat világosan meg lehet különböztetni. A ki nem tágtult, tömör tüdőrésztetekben a légóhlyagcsák sűrűn egymás mellett fekvő, élesen elhatárolt vörösvérsejtekkel vannak tele, a légcsovecskék kissé kitágtultak. Erős nagytással a légcsovecskékben s a kitágtult légóhlyagcsákban is sok nyálat ismerünk meg. A légóhlyagcsákat legjobban kicsiny nagytással figyelhetjük meg, egyesek nagyon kitágtultak, közöttük a kötőszöveti sővények nagyon keskenyek, amint azt az előbb közölt képen is látni lehet.

A kenőcsszerű, szövettanilag megvizsgált anyag mellett volt egy füstölthússzerű, halvány, elég tömött, láreiben alvadtt vért tartalmazó szív is, amely izomzata falának vastagsága után ítélve, megfelelt egy érett, illetőleg az érettséghez közelálló gyermeki szív nagyságának.

A göröcsövi vizsgálat után a véleményünk a következő volt. A jobb tüdön olyan göröcsövi elváltozásokat találtunk, amilyeneket a belégzett levegő hagy maga után. Ebből arra lehet következtetni, hogy a gyermek élve született, mégis minden bizonnyal csak gyengén és tökéletlenül lélegzett. A lélegzés csak nagyon rövid ideig tarthatott, a gyermek sejtetőleg csak néhány, gyenge légvételt tett. A lelet hihetőleg teszi, hogy a gyermek nem adott életjelt magáról, legalább is olyanokat nem, amelyeket az anyának észre kellett volna vennie, légzőmozgásai is olyan gyengék lehettek, amiket egy hozzá nem értő nem ismerhet meg. Tudju nagyon jól, hogy a szülés maga még érett gyermeket is károsíthat annyira, hogy az életnek csak csekély maradékával jó a világra s azután csakhamar meghal. Gyakori dolog, hogy a gyermek már a szülés alatt veszedelemben kerül, időelőtti lélegzőmozgásokat tesz s a szülőcsatornából vért és nyálkát lélegzik be. Éppen ezt mutatja a göröcsövi lelet, hogy t. i. a gyermek már a szülés alatt, tehát idő előtt lélegzett s ennek következtében mint tetszhalott, az életnek csekély maradékával jött a világra s azután rövid időre meghalt. Még szakzszerű segítség is — lett légyen is az orvosé vagy bábáé — aligha tudta volna a gyermek életét megmenteni. Nem lehet tehát kétségbe vonni az anyának azt az állítását, hogy a már meghalt gyermeket égette el. Igaz, hogy a szívnek a nagysága megfelelt egy, az érettséghez közel levő gyermekszív nagyságának, de azért még nem lehet azt mondani, hogy a gyermek életképes volt olyan értelemben, hogy életét az anyai szervezeten kívül is tovább tudta volna folytatni, mert a szülés alatt annyira károsodhatott, hogy utána kétségtelenül meghalt. A vádlott anyának az a védekezése, hogy gyermekét holtnak tartotta, megfelel a törvényszéki orvosi tapasztalatoknak és egyáltalán nem valószínűtlen.

*

Hogy ez valóban így van, mutatja az a hasonló eset, amely a sz...-i csendőrkerületben került nyomozásra és törvényszéki orvosi vizsgálatra. Itt csupán csak a bal hónaljárokknak egypengőnyi területe nem szenesedett és szinesedett el s ennek az épen maradt bőrresztetne a ezomszedságában nem volt semmiféle, életben való keletkezésre utaló elváltozás (börpír, elváltozás stb.). Görög tanár ugyancsak göröcsövi vizsgálat után állapította meg a tüdőkről, hogy lélegzett a gyermek s azt is, hogy az elégetés már a holttesten történt. Ezzel a lelettel mindenben megegyezett az anya előadása, a i a vizsgálatok elvégzése után került csendőrkékre s akinek a

vallomása úgy hangzott, hogy a gyermek röviddel a születése után meghalt s ő a holttestet elégette.

Legközelebb néhány más bűnjelnek a vizsgálatáról számolok be, amelyek szintén egészen jelentékteleneknek látszóttak s első látásra egyáltalán nem kecsegtettek semmi eredménnyel, laboratóriumi vizsgálatokkal, azután nemcsak a bűnjel minőségét, hanem azzal együtt hordozójának személyazonosságát is meg lehetett állapítani.

Csendőrök az éterben.

Tudjuk, hogy a csendőr sokféle dologgal foglalkozik, nagyon so féle dologhoz ént, sokféle megfordui, mindennütt becsülettel meg is állja a helyét, de mit keres a világiurben, az éterben? Az éter a rádiók, a rádióamatőrök végtelen birodalma. Ezek között ott találjuk a csendőrt is. Lássuk, kik azok a rádióamatőrök?

A világháború kezdete, vagyis 1914 előtt a szárazföldön csak állami, főként katonai célokot szolgáló rádióadóállomások voltak, a tengeri hajók közül pedig csak a nagyobbakat szerelték fel adóállomásokkal. Ezek a rádióadóállomások közép és hosszú hullámokon, — tehát 200 métertől felfelé, — dolgoztak. Ebben az időben az északamerikai egyesült államokban (U. S. A.) néhányan azzal próbálkoztak, hogy egymással rádióon leaótt Morsejelekkel érint ezhessenek. Ezek kísérletezéseik során a hivatalos adóállomásokot nem zavarhatták, ezért kis készllékeik el a szakemberek előtt kevésbé ismert 200 méteren alui, vagyis rövid hullámokat sugároztattak ki. Munkájuk sikerrel járt. A ismerletben résztvevők száma egyre szaporodott, végül is egyesületbe tömörültek. Amikor 1917-ben az Egyesült Államok kormánya is megüzente ellenünk a háborút, az U. S. A. vezérkari főnökének meglepetésére és nagy öröme a rádióamatőrök egyesületének elnöke egy hét leforgása alatt többszáz önként jelentkező kiváló rádióvirászt hocsátott az Európába átszállítandó hadsereg rendelkezésére. A németfrancia harctéren a németek csodálkozással tapasztalták az amerikai gyors hírszolgálatát, mely különösen a tüzérségi tüzvezetésben nyilvánult meg. A rádiók sportszerű szórakozásuk és kísérletezéseik során szerzett tudásukat így hasznosították hazájuk javára.

A világháború után a rövidhullámú amatőrizmus elterjedt az egész világon. Az amatőrök száma úgy megsaporodott, hogy működésü el országoként és nemzetközi viszonylatban is szabályozni kellett. 1924-ben az U. S. A. fővárosában, Washingtonban tartották meg azt a nemzetközi értekezletet, amelyen megállapították az amatőrök állomásonkénti hívőjelét, műszaki és időbeni működésük feltételeit. Ebben az időben Magyarországon csak néhányan képviselték az amatőröket. Ezek közül ketten elhatározták, hogy a washingtoni konferencián Magyarországot képviselő postafőtisztviselőt rádió útján köszöntik. Morse jelekkel hívták Washington. Hosszas fáradozás után jelentkezett egy ottani amatőr, a it felkértek üzenetük továbbítására. Azt a választ kapták, hogy a keresett magyar úr már elutazott New-Yorkba. A washingtoni amatőr vállalkozott rá, hogy new-yorki amatőr társát felhívja, jelentkezék az a magyar állomás hívására. Sikerült ily módon New-Yorkkal is összekötöttesbe jutni. Ez az amerikai rádióamatőr az ottani rendőrség útján megállapította, hogy a keresett magyar úr tényleg ott aludt az egyik szállodában, de az üzenetet nem adhatta át neki, mert hajóra szállt és útban van Európa felé. A new-yorki amatőr türelmes fáradozás után

összeköttetésbe került a hajó rádióállomásával és Magyarország kiküldöttjének a hajón kézbesítették a magyar amatőrök üdvözlését. Ez az eset megvilágítja az amatőr-szellemet, mely az egymás iránti legmosszebbműködő megbecsülésben, udvarias tiszteletben és akadályt nem ismerő fáradhatatlan szolgálatkészségben nyilvánul. Ez a szellem, mint iratlan, de szigorú törvény hatja át a világot 60.000-nél több rádióamatőrjét. Aki ehhez a törvényhez nem alkalmazkodik, azt kiközösítik.

Az amatőr rádiókészülékeit maga építi. Körülbelül 40—50 pengőért vásárol alkatrészeket és lassan elkezd építeni első adóállomását. A tapasztaltabb amatőrök tanácsal, felvilágosítással, sőt munkával is segítik. Alighogy az első kezdetleges adóval sikerült néhány összeköttetést megteremteni, kezdetét veszi az átépítés és kiegészítés, amely munkának azután, — bátran mondhatjuk, — soha nem lesz vége. Miért? Mert hol egyik-másik amatőr fedez fel valami jobb módszert, hol pedig valamelyik szaklap közül valamilyen jól használható útját. Ha valamelyik amatőr akár üzemi, akár szerkezeti újtásról hall, vagy azt kipróbálta, a vele összeköttetésbe kerülő amatőrtársától mindjárt megkérdezi annak véleményét és tapasztalatait. Így, aki az amatőrtársadalom tagja akar maradni, szinte kényszerül, hogy szak tudását, — ha szórakozásyszerűen is, — megállás nélkül fejlessze.

Az amatőrök államonként egyesületbe tömörültek. Ezek az egyesületek pedig egy nemzetközi szövetségnek a tagjai. Ez a nemzetközi szerv adja ki időnként azt a könyvet, amely minden amatőrnek a nevét, állomáshelyét és hívójelét tartalmazza. (Olyan ez, mint a távbeszélő-állomások előszedőinek a névsora.)

Minden amatőr rádió lív eszélgetéseiről, távlatairól levelezési jegyzőkönyvet vezet. Ha például egy magyar amatőr levelezést folytat egy német „D4RPU” hívójelű állomással, akkor rövidesen úgynevezett nyugtázó lapot ír arról, hogy hogyan, milyen körülmények között halotta az ellenállomás működését és közli ajánlat berendezésének műszaki adatait. Ezt a lapot elküldi a „Magyar Rövidhullámú Amatőrök Országos Egyesületé”-nek (Budapest, VIII., Mátyás-tér 6.). Ez az egyesület költségfelszámítása nélkül továbbítja a lapot Berlinbe, a német amatőrök egyesületének (D. A. S. D.) s ez viszont kézbesíti a címzett „D4RPU” állomás tulajdonosának. Ezek a lapok győzelmi jelvényekként díszítik az amatőr szobájának a falát.

Kérdhetné valaki, hogyan érteti meg magát egy magyar amatőr egy külföldivel, például egy „Madagaskár szigetén” (Afrikától keletre) élő négerrel. A megoldás nem is olyan nehéz, mint első pillanatra látszik. Az amatőrök között kialakult egy nemzetközi nyelv, amely csupa rövidítésből, főként angol szavak rövidítéséből áll. Például egy összeköttetés befejezése: tnx dr Om, pse qsl, vy 73 es dx. (Köszönöm kedves öreg barátom, kérek nyugtázó lapot, a legszívélyesebben üdvözlöm és eredményes munkát — távoli összeköttetéseket — kívánok.)

Az amatőrtársadalom keretében, az éterben mindenkinek a megszólítása Om (Old man, magyarra így volna fordítható: tapasztalt ember, öreg ember, öreg barátom), ha férfiről van szó és Ow, vagy yl, ha hölgy kezeli az ellenállomást, így tehát látszólag az éterben minden amatőr egyenlő. Bizonyos szempontokból mégis vannak különbségek és azok kerülnek az éterre, akiknek az állomásuk, — az adott viszonyokhoz képest, — mindig a legjobban működik, akik az amatőrszokásokat betartva, mindig fegyelmezten dolgoznak. Az amatőrök iratlan

rangsorában az előrejutást sosem más, hanem mindenkinél csakis saját munkájának az eredménye biztosíthatja.

Hasonlíthatjuk az amatőréletet a fecskéhez. A kis fecskét a nagyok táplálják, vigyáznak rá, megtanítják repülni, de aztán már egyedül kell gondoskodnia magáról, repülnie kell, mert egyébként nem tud megélni, őszszel pedig a többivel együtt át kell repülnie a tengeret. Amint már hallottuk, az amatőrt is segítik társai, megtanítják repülni, vagyis arra, hogy adóállomásáról hogyan indítsa az éterbe az elektrómágneses sugarakat, amelyek azután azavakba, vagy Morse-jeletbe öntött gondolatait másodpercenként 300.000 km-nyi sebességgel röptik tovább. Eleinte csak a közelben röpdös, később már szomszédos állambeli amatőrökkel kerül összeköttetésbe, majd pedig mint a fecskék őszelőre, őt is kényszeríti valami rádiós láz, hogy az óceánok felett átrepüljön, idegen földrészekre. Szóval, vagy a morso-billentől kopogtatva hívja pl. Ausztráliát, szorongva lesi, várja az eredményt, egyszer csak hallja saját hívójelét. Egyedül van a szobában, de társra talál az éterben. Szorongása felenged, belepirul az örömben, mosolyog, hallgatja az ausztráliai ismeretlen szavalt, majd sietve udárra kapcsol, hogy köszöntse „öreg barátját.”

Egyik budapesti rádióamatőr (Haf 4A) szép rádió-élménye: az Ausztráliához tartozó Tasmánia-szigetbéli amatőrrel került összeköttetésbe, egyszer csak magyarul szólalt a mikrofónba. Így férfi zokogva mondta el, hogy 20 év óta most hall először magyarul szót. A beszélgetés folyamánya az lett, hogy előre megállapított napokon a Tasmániában élő 9 magyar család összejött az ottani rádióamatőrrel, a budapesti amatőr pedig ilyenkor felvette a stúdió műsorát és rövidhullámon továbbította azoknak az elszármazott magyaroknak, akik a magyar szóban és zenében kapott szíves ajándékot szívszorogva várták.

Még néhány kép a rövidhullámú amatőrök életéből: Ezekkel ezelőtt az északamerikai Mississipp folyó kiáradt, óriási területeket szőcszerek életét és vagyoniát veszélyeztetette. A távbeszélő és táviróvezetékek elpuasztultak s csak néhány rádióamatőr tartott ki hnlát megvető bátorsággal. Ezek biztosították az összeköttetést, tájékoztatták a mentésre kirendelt segélycsapatokat a az ér további elpusztítását csakis így sikerült megakadályozni.

Nemrégiben egy észak-olaszországi faluban éjszaka tűz ütött ki. Az egész község menthetetlennek látszott. Egy ott élő amatőr általános felhívására egy francia amatőr jelentkezett, aki éppen az egyik római állomással volt összeköttetésben. Továbbította a segélykérését Rómába, az ottani amatőr telefonon a hatóságoknak tett jelentést, akiknek az intézkedésére a veszélyeztetett falut a környékről kirendelt segélycsapatok a teljes elpusztulástól megmentették.

Elektrótechnikai, fizikai és minden egyéb szakkélfőzetést és szakmeghatározást mellőzve, csak kiragadott képekkel igyekeztem megvilágítani a rádióamatőr életét, a rádióamatőrizmus mibenlétét. Láttuk, hogy sokan vannak, akik önként vállalt munkájukat fegyelmezetten végzik, tudásukat és látókörüket növelik, dolgoznak saját gyönyörűségekre, mások öröme, a köz hasznára és hazájuk javára. Ezek a rádióamatőrök.

A második éve működő „Magyar Rövidhullámú Amatőrök Országos Egyesületé”-nek 200 tagja között 16 csendőr dolgozik kitartó szorgalommal és már is dicséretes eredménnyel.

Nálunk a múlt évben rendezték az első országos rádióamatőrversenyt, amely megszokásunkkal 16 napig

(Lengyel László ldgy. felvétele)

tartott. Ezen a versenyen Nyáry Dezső nyomozóosztálybellel őrmester a 4. helyezést érte el, oklevéllel tüntették ki és értékes díjat nyert.

A közelmúltban az M. R. A. O. E. a belügyminiszter úr Ónagyméltósága védnöksége alatt rendezte meg a második magyar országos rádióamatörversenyt. Ez alkalmal Sánta András nyomozóosztálybeli tiszthelyettes az első helyezést érte el, oklevéllel tüntették ki és elnyerte a belügyminiszter úr Ónagyméltósága díját. Horváth Gyula 1. pécsi csendőrkerületbeli törzsőrmester a 3. helyezést érte el, oklevéllel tüntették ki és elnyerte a m. kir. honvédség ezüstserleg díját. — A versenyen — mint megfigyelő — résztvett még Kovács Mihály nyomozóosztálybeli őrmester is. A megfigyelők feladata a verseny során az, hogy a

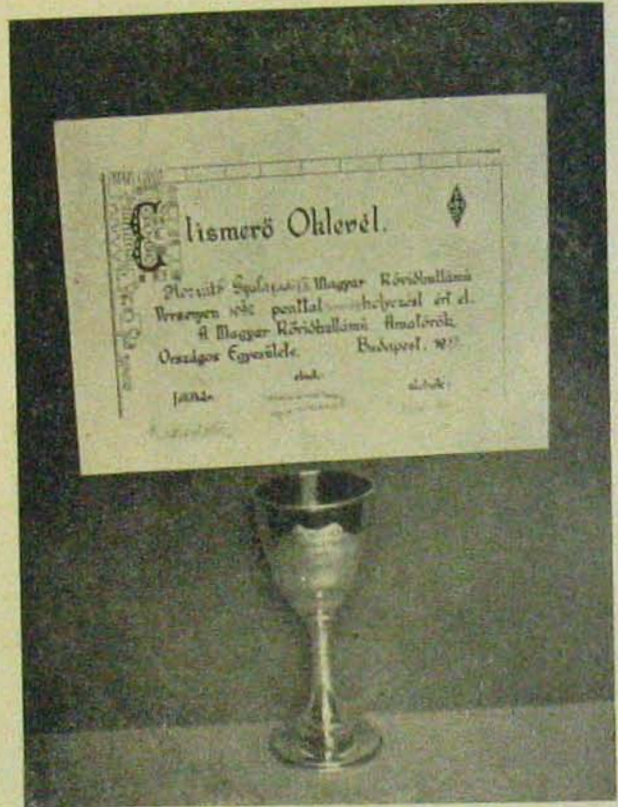
versenyző adóállomások valamennyi táviratát felvegyék és az állomásokra vonatkozó műszaki adatokat hallás után elbírálják és megállapításukat feljegyezzék. A megfigyelők között Kovács Mihály őrmester az első helyezést érte el, oklevéllel tüntették ki és értékes díjat nyert.

A belügyminiszter úr Ónagyméltósága díja, melyet Sánta András tiszthelyettes nyert.

Büszkék lehetünk bajtársainkra, akik, — előképzettség nélkül. — alig néhány éve foglalkoznak a rádióval és mérnökök, elektrotechnikusok, műszaki szakemberek között is ilyen egészen kimagasló eredménnyel dolgoztak. Ezek a bajtársak az éterben is megbecsülést szereztek a csendőrnévnek.

A rádióamatörizmus a legnemesebb emberi tulajdonságok gránitkockáiból építette és építi azt az utat, amelyen fegyelmetlenül és feltartóztatlanul halad az „öreg barátok” ma már végtelen sora. Híszem, hogy az éter e harcosai között mind több és több lesz a magyar csendőr is. Akiknek kedvük és érzékük van a rádióhoz, egy kis szorgalommal és lelkesedéssel — nem is sok költséggel — megszerezhetik maguknak azt a nagyszerű érzést és szórakozást, hogy saját rádióadójukkal a világ

A m. kir. honvédség ezüstserleg díja, melyet Horváth Gyula 1. törzsőrmester nyert.

minden sarkába elküldhetik a gondolataikat s ugyanakkor közvetlenül hallják akár a déltengeri szigetek lakóinak a hangját, szavát és gondolatát. Aki ebbe belekóstol, többé nem szabadul a varázsútól. Az elinduláshoz szükséges felvilágosításokat, útmutatásokat lapunk szerkesztősege szívesen megadja, csak kérdezni kell. P—f.

Fényképpályázatunk eredménye.

A pályázatot a folyó évi 14. számunkban hirdettük ki, majd a 15. számban megismételtük. Az eredmény mennyiségben és minőségben egyaránt kielégíti minden várakozásunkat, csak a témák változatossága lehetne erősebb. Egyébként a művészi színvonalon mozgó képektől a kezdők szárnypróbálgatásáig minden árnyalattal találkozunk a hatalmas képanyagban. Szinte nem tudjuk, melyiknek örüljünk jobban: a régi fényképezők elsőrendű képeinek-e, vagy pedig a kezdők nekilendült tömegének. Örülünk hát mindkettőnek és reméljük, hogy rövidesen úgy lesz a csendőr a fényképezőgéppel is, mint a kerékpárral: nem tud meglenni nélküle. Különösen, ha rájön, hogy a fényképezőgép a kerékpárnál sokkal tartalmasabb és hasznosabb szerszám: igazi jóbarát. Fiatalságot, vidám napfényt és ezer más emléket őriz meg a fényképezőgép. későbbi napok sok-sok visszanező örömét biztosítva számunkra. Aki még nem kóstolt bele, próbálja meg s aztán már nem mond le az ízéről.

Mivel a tisztikar köréből több képet kaptunk, mint amennyire számítottunk, a pályázat eredetileg kétfőre tervezett csoportját háromra osztjuk: I. Tisztek, II. Legénységi haladók, III. Legénységi kezdők.

(Bálint Géza őrm. felvétele)

I.

Csak betűrendszerint tudjuk sorolni vitéz *Kapossy Gyula* g. százados, *Lengyel László* hadnagy, *Revisnyei Reviczky Zsigmond* százados és vitéz *Thassy-Plávenczky Ferenc* százados urak pályázatait (bár *Reviczky* százados úr kezdőnek jelezte magát). Mind a négy úr pályázatai között vannak olyan képek, amelyek nem is jók, hanem: a legjobbak. Mindegyik lehetne pályadíjnyertes, ezért egyiket sem, hanem mind a négyet jelöljük annak s a postára adott azonosértékű szerény emlék árgyak felajánlásával mondunk köszönetet a gyönyörű csendőr-felvételekért. Alkalmilag szóban szívesen megbeszélnök egyenként is a beküldött felvételeket. Az, hogy a mai számunkban *Lengyel* hadnagy úr felvételét közöljük, szintén nem az elsőség kérdéséhez tartozik, inkább csak az egyenlően jók közül pillanatnyi választás, — hangulat dolga. Sorjában közöljük majd a többit is. Köszönettel emlékezünk meg vitéz *Pásztósi Ernő* százados, *Marton Gyula* főhadnagy és *Tánczos Ferenc* hadnagy urak képeiről is, amelyek közül a jobbakat sorrendben szintén közölni fogjuk és számukra *Abay Kálmán* százados úr *Tárgy- és Számmutatóját* adtuk postára.

II.

A haladó-fényképezés legénységi bajtársaink között *Bálint Géza* budapesti nyomozó alosztálybeli őrmester a nyertes, aki főleg azért előzte meg a szintén igen jó képekkel pályázó *Boldizsár Mihály* budapesti nyomozó

alosztálybeli csendőrt, mert témakiválogatása jobban sikerült, lényegesen több az ilyen szempontból is közölhető képe. *Bálint* őrmester egyik érdekes és szép felvételét a mai számunkban közöljük. Harmadik: *Kiss Károly* I. budapesti nyomozó alosztálybeli törzsőrmester. Szintén kiemelkedően jó képeket kaptunk tőle, hamarosan felzárkózhatnak az említett két bajtársa mellé.

Jó képeket küldöttek még be: *Antal Imre* őrmester (Nagytétény), *Dömötör Lajos* csendőr (Ukk), *Kerekes Miklós* törzsőrmester (Buják), *Ludányi Endre* képviselőházi őrségbeli őrmester, *Majeros Imre* őrmester (Csömör), *Mészáros Mihály* törzsőrmester (Siklós), *Róka János* őrmester (Salgótarján), *Tóth M. István* őrmester (Kiskunhalas). A többi, fel nem sorolt pályázó legnagyobb hibája, hogy a felvételeket beállították. Legelső sorban erről kell leszokniok, mert ami nem természetes, az nem lehet szép. Hiába jó maga a felvétel, ha a tárgya mesterkélt.

A pályadíjnyertes *Bálint Géza* őrmestert zseboráival, *Boldizsár Mihály* csendőrt 20 kötetes könyvtárral, *Kiss Károly* I. törzsőrmestert pedig cigarettadobozzal jutalmaztuk.

III.

A kezdő fényképezők között első: *Orbán József* I. törzsőrmester v. (Jánosháza), második: *Gabnai József* csendőr (Makó), harmadik: *Gonda Pál* őrmester (Kunbaja). Eltekintve attól, hogy a legtöbb és legjobb képet küldötték be, csak egészen rövid hónapok óta fényké-

peznek. Igen jó képeket küldöttek be: Székely Ferenc csendőr (Budapest) és Somogyi Mihály próbacsendőr (Pocsaj) is. Őket egy-egy könyvvel jutalmazzuk.

Kiemeljük a kezdő pályázók közül még a következőket: Apostol Lajos törzsőrmester (Abaujszántó), Bacsonyi Jenő törzsőrmester (Hajdusámson), Bérczes János törzsőrmester (Szajol) Fülöp Ernő csendőr (Szentlászló), Kővári György törzsőrmester (Tóváros), Lenti József tiszthelyettes (Gyöngyös), Lorányi Vilmos tiszthelyettes (Villány), — érdekes helyszíni képeket küldött be —, Mészáros János I. törzsőrmester (Ózd), Molnár Bertalan törzsőrmester v. (Debrecen), Németh Sándor I. törzsőrmester (Andocs), Szabó Béla próbacsendőr (Pétervására), Temesvári János csendőr (Kartal).

Orbán József I. törzsőrmestert zseboráival, Gabnai József csendőrt dr. Elthes Gyula Kihágások és felsőbbbírósi határozatok c. kétkötetes munkájával, Gonda Pál őrmestert pedig cigarettadobozzal jutalmazzuk. Az összes jutalmakat postára adtuk.

Megemlítjük végül, hogy a hozzánk ezzel a pályázattal kapcsolatban beérkezett képek közül az arra alkalmasakat sorrendben közölni fogjuk, mindenkor felemlítve a kép beküldőjét. Képeket természetesen pályázaton kívül is szívesen fogadunk, mert az volna a helyénvaló, ha jóformán a teljes képanyagunkat a csendőrség köréből és a csendőrségről közölhetnénk. Ehhez azonban bajtársaink érdeklődése és támogatása szükséges.

ÓVAKODJUNK A KÉMEKTŐL!

Egy angol kém feljegyzéseiből.

Néhány évvel ezelőtt a franciaországi olasz hírszerző csoportok vezetői észrevették, hogy a Grenobleban Olaszország ellen dolgozó kémközpont Olaszországból menekült ügynököket szerzöttet. Egyik ügynököt munkaközben elfogták Olaszországban, pedig csak egy óra óta tartózkodott olasz területen. A vizsgálatot vezető olasz katonai parancsnok a foglynál francia nyelven írt kérdéseket talált, amelyekre a kémügynöknek kellett megszereznie a feleletet. A parancsnoknak kitünő ötlete támadt.

Tisztjei közt egy fiatal hadnagy is szolgált, aki feltűnően hasonlított a fogolyhoz. Magához hívatta a hadnagyot és közölte vele tervét. A fiatal tiszt lelkes örömmel fogadta előjárója érdekes ötletét és szívesen vállalkozott a kslandra.

A grenoblei francia kémszervezetet alaposan ismerő olasz kémügynökök pontos utasításokat adtak a hadnagnak, a kérdőívekre szakképzett, kitűnő válaszokat adtak írásban — a franciák látszólag — nagyon értékes és magas jutalomra érdemes adatokhoz jutottak.

A hadnagy éjszaka felvette a fogoly ruháját és átszökött a francia határon. A fogolynak megígérték, hogy enyhébb büntetést kap, ha részletes felvilágosítással

szolgál. A fogoly nyeive az ígélet hatása alatt megereit és minden fontos dolgot elárult.

Ezzel nagy szolgálatot tett Cavallini hadnagnak, akit a francia kémszervezetben tárt karokkal fogadtak. Őszintén örvendtek, hogy hosszú ideig tartó, gyanús csend után végre megint érdekes, különleges újságot hallhatnak. A hadnagy úgy tett, mintha nagyon megühl volna az olaszországi éjszakai kirándulásai alkalmán. Rekedt hangja tehát nem tűnt fel. Olyan kitűnően játszott a szerepét, hogy nagy összeget fizettek ki jutalmul az álkémnek. Új kérdőlistával felszerelve küldték vissza Olaszországba. A hadnagy megkönnyebülten lélegzett fel, mikor Grenobleból elkerült és két nappal később parancsnokánál jelentkezett. A francia kérdések nagy érdeklődést váltottak ki Olaszországban, mert éles ellentétben álltak a Párizsból szivárgó politikai békebírekkel.

Eihatározták, hogy megint ügyes feleleteket gyártsanak a feltett kérdésekre és újra Grenobleba küldik a hadnagyot.

Hónapokig dolgozott így Cavallini, azonban az olasz hírszerző szolgálat főnöke végül be akarta fejezni a dolgot és amikor Cavallini hadnagy újra megjelent Olaszországban, tudtára adta, hogy véget kell vetni a színjátásának. Egy olasz kémügynököt 'küldtek Grenobleba, aki azt állította, hogy a fogságban sínylő valódi kém rokona. Titokban anyagi támogatást kért elfogott rokona családja részére.

Miután Cavallini hadnagy tizennégy nap óta semmi életjelt sem adott magáról, valószínűnek látszott, hogy a bír megféle a valóságnak. Hogy leszámoljanak vele egyszer és mindenkorra, néhány ezer frankot fizettek ki az állítólagos rokonnak, aki megígérte, hogy a grenoblei iroda részére tovább fog kémkedni és amint megfelelő anyagot gyűjt, megint megjelenik Grenobleban.

Ezzel befejezték ezt a kalandot. A franciák sohasem jöttek rá a csalásra.

*

Varsóban a kémszervezet terén sok komédia történt. A nyilvánosságra sohasem kerülő különös esetek száma már egész légió. Néhány évvel ezelőtt azt mondta nekem egy lengyel vezérkari tiszt, hogy ha három lengyel tisztet együtt lát, először alaposan szemügyre veszi őket, hogy tisztában legyen azzal, hány viseli a három közül jogtalanul a lengyel uniformist. Lengyelországban semmi sem történhetik, ami elkerülhetné „Moszkva szemét”.

Nem régen szigorúan titkos ülést tartott a vezérkar, az ülésen egy magasrangú francia tiszt is résztvett. Mikor megnyitották az ülést, az egyik lengyel tiszt észrevette, hogy nagyon fontos jelentéseket tartalmazó irattáskáját otthon felejtette, holott első sorban ezeket kell megtárgyalniok. Azonnal a telefonhoz sietett és közölte feleségével, hogy egy tisztet küld lakására az irattáskáért.

Néhány pere múlva meg is jelent a tiszt lakásán egy lengyel vezérkari egyenruhába öltözött hadnagy, akinek azonnal átadták a kért irattáskát.

A vezérkari tanácskozások pedig türelmetlenül várták a hadnagyot, feltűnő sokáig maradt távol. Az igazságon azonban akkor érte el tetőfokát, mikor a vezérkari tisztet a telefonhoz hívatta felesége és közölte vele, hogy egy hadnagy már elvitte az irattáskát és most egy második hadnagy jött érte.

— Mi? — kiáltott fel álmélkodva a tiszt. — két hadnagy jelentkezett a táskáért? Nem értem! Az Isten

szerelméért, bár az igazi hadnagynak adták volna ki az iratokat.

A vezérkari tiszt hazarobog és a szobájában találja az általa küldött hadnagyot. Az irattáskát tehát egy álbadnagy vette át.

Mikor a megbeszélésre összegyűlt tisztek megtudták a történeteket, felfüggesztették a tanácskozást, mert az elnök kijelentette:

— Ha az irattáska eltűnt, akkor biztosan ellenségeink kezébe került és már nem időszerű a felvetett tervek megbeszélése, hiszen tárgytalannak váltak.

Csak hosszú idő után sikerült megállapítani, hogy rendszeresen figyelték titkos hallgatón a Varsóban tartott vezérkari tanácskozások telefonbeszélgetéseit az ugyanabban a házban elrejtőzött orosz kémek, akik közül néhányan lengyel közkatona és tiszti egyenruhába öltöztek, hogy a fentihez hasonló esetekben gyorsan cselekedhessenek.

*

Varsóban történt a következő eset is. A hadügyminisztériumban Gdingen kikötőre vonatkozó tervek készítették. Tengeralatti aknákkal akarták körülzární. Mielőtt azonban illetékes tényezőkkel közölték volna a terveket, egy francia tengerészlet-szakértővel akarták felülvizsgáltatni. Párizsba írt megkeresésükre azt a választ kapták, hogy Marehall tengerészmérnök az előre meghatározott időre Varsóba érkezik.

A jelzett határidő előtt tíz nappal érkezett meg a levél.

Egyik este egy franciául beszélő úr érkezett a párizsi vonattal Varsóba, szállodába és másnap reggel egyenesen a hadügyminisztériumba hajtatott, itt felmutatta a francia tengerészeti minisztérium ajánlósortait és Marehall tengerészkapitány névre szóló ig zolványait.

Félóra mulva a francia már egyedül dolgozott a minisztérium egyik szobájában. Az osztályfőnök ide hozta a terveket, mert a francia kijelentette, hogy néhány hetet vesz igénybe a rábizott feladat megoldása. A francia a nap folyamán egy kis kézitáskát hozott el a szállodából, amelyben állítólag a munkához szükséges tudományos könyvei voltak csomagolva. Mikor a délutáni hivatalos óra véget ért, alig lehetett írásztala mellől felállítani a szorgalmasan dolgozó tengerészt, aki csak ügyel-bajjal távozhatott a minisztériumból, mert több meghívást kapott, amelyek közül néhányat el is fogadott, de azt mondta, hogy előbb visszaviszi könyveit a szállodába.

Talán felesleges megjegyezni, hogy az illető álfraancia szovjetkém volt és nem tért vissza a szállodájába, mert az elhozott kézitáska fényképező készüléket rejtegetett, amellyel lefényképezte a lengyelek titkos terveit. Útközben bizonyára más gépkocsiba szállt át és ezen a kocsin hajtott oda, ahol biztonságba érezhette magát.

A valódi Marehall kapitánynak már nem kellett Varsóba utaznia, mert a megvizsgálandó tervek használhatatlannak váltak.

*

A kémektől való félelemnek természetesen meg van a maga árnyoldala is. Egy Prágában állomásozó tényleges cseh ezredes a varsói hadügyminisztériumban tiszteletet tette, mialatt Lengyelországban tartózkodott. A szolgálatot tevő katonatisztnak yanús volt a dolog és jelentette a főnökének, akinek azonban pillanatnyilag nem volt ideje tüzetesebben letárgyalni a kérdést, de lát-

szólag osztotta a tiszt véleményét. A tiszt főnöke beleegyezésével néhány óráig kellemetlen kérdésekkel faggatta a cseh ezredes és végül bezárta addig, amíg megjött a sürgönyválasz Prágából, amelyből megtudta, hogy nagy ostobaságot követett el. Ezúttal nem volt szovjetkém a gyanúsított magasrangú tiszt...

*

A francia Marokkó és Abd el Krim háborúskodása alatt Tangerben egy angolokból álló, úgynevezett Krim-komité működött, amely az angoloknak annakidején olyan rendkívül rokonszenves Abd el Krimet segítette titokban.

A franciák sok amerikai pilótát alkalmaztak. Az önkéntes repülők közt egy Faure nevű repülőtiszt is volt, aki illetékes körökben vakmerőségéért és halált megvető bátorságáért nagy népszerűsége tett szert.

Faure rendszerint egyedül ment veszedelmes hirszerző repülőútjaira, sőt az ellenséges tábor közelében le is szállt és ennek ellenére mindig, minden baj nélkül tért vissza. Csak a marokkói háború befejezése után jutott köztudomásra, hogy Faure a Krim-komité kéme volt, aki a francia hadtervekről és hadállásokról tudósította Abd el Krimet. Ezért landolhatott a Krim-hadserög táborra mellett! Veszélytelenül, kényelmesen átadhatta jelentéseit.

A marokkói háború befejezése után Faure eltűnt. Valószínűleg az angol légiflotához tartozott és a Komité szolgálatában állt. Teljesítménye érdekes és különleges volt.

*

A kémkedés és a közönséges értelemben vett bűnözés közti keskeny határt gyakran átlépi a kémszervezetbe nem illő egyének.

Nem régen Franciaországban történt a fenti állítást igazoló eset. Egy francia futár Keletről tért vissza és postáját az illetékes minisztériumoknak kézbesítette. A különböző követségek által küldött lezárt és lepecsételt levelek halmazát rendesen sajátkezüleg bezárt táskájában szállította. A küldemények egy részét bevezette naplójába, ugyancsak ebben a könyvben nyugtázták a címzettek a kézbesített leveleket. Mikor a futár Párizsban kihordta a rábizott küldeményt, egy olyan címzést talált a táskájában, amely nem szerepelt a naplójában. A futár nem is tudott visszaemlékezni, mikor és kitől kapta ezt a levelet.

Miután a horiték formája megfelelt a futárpostai forgalom előírásának, és katonai attaché felszólítását tartalmazta — egy ismeretlen kémügynök részére —, akit rendszeresen fontos feladatok teljesítésével bízott meg és erről az illetékes minisztériumnak is tudomása volt, — szóval e kémügynök részére nyolcvan angol font azonnali kiutalását szorgalmazta egy londoni megadott címre. Azt is megírta, hogy igen fontos ügy anyagi kérdésének elintézésére kell a pénz.

Miután úgy a papír, mint a gépirás, aláírás és pecsét ökosletes rendben volt, habozás nélkül átutalták a kért összeget.

A futár csak kilehe nap mulva elentkezett az illető katonai attachénál és természetesen akkor adta át a levélre szóló választ, amelyben a minisztérium értesíti, hogy a megbízásnak eleget tettek. A rend kedvéért még azt is közölték vele, hogy a levele nem volt bevezetve a naplóba.

Az attaché bárhogy is töprengett, nem emlékezett arra, hogy ilyen tartalmú levelet írt volna, sőt a jól is-

mert kémügynök sem jelentkezett nála az utóbbi hónapokban. Azonnal táviratozott tehát Párizsba és közelebbi felvilágosítást vagy alapos nyomozást kért, miután a kérdéses levelet nem ő küldte. Párizsból megállapították, hogy a mondott összeget még megérkezése napján átvették a londoni postán. A vevényen a levélben említett álnév volt aláírva.

Hónapokig nyomozták a rejtélyes esetet, még a futárt is gyanúsították, de a nyomozásnak nem volt semmi pozitív eredménye.

Egyik este az attaché egyedül dolgozott irodájában, egy íráshibát kellett kijavítania, radirgummit keresett, a titkárnő szobájába ment, mert azt remélte, hogy az írógép mellett talál gummit. Keresés közben a gép alatti filclap egyik sarka mögül levélpapír széle kandikált ki, kíváncsian kihuzta a papírt és elolvasta a tartalmát. A szerlemelevelé rendkívül érdekelte a katonadiplomátát, az aláírás pedig megdöbbenetett, mert Oroszország részére dolgozó, ismert kém álneve szerepelt a levél írójaként. A kém és a titkárnő szerelmi viszonyt folytattak. A kém szemrebényással illette a titkárnőt, hogy minduntalan pénzért zaklatja, holott csak nemrég küldött Londonból 75 fontot a részére és ő alig 5 fontot tartott meg magának. Figyelmeztette, hogy ne legyen olyan pazarló és vigyázzon jobban a pénzére.

E sorokból éppen eleget tudott meg az attaché. Összeszedte az összes kulcsokat és felnyitotta a titkárnő szobájában levő fiókokat, szekrényeket. Több levelet talált a kémtől, a saját levélpapírjából is felfedezett egy csomót, továbbá többféle pecsétnyomót és levelekről letépett saját aláírásait látta az elrejtett bolmi közt. Miután saját pecsétnyomója a fiókjában volt, — a titkárnő kétségkívül másolatokat csináltatott és ezeket használta fel magáncéljaira. Most már világosan kitűnt, hogy annakidején a titkárnő írta a kérdéses levelet és titokban kezeitáskájába rejtette, a naplóba azonban nem vezethette be, mert az attaché mindig sajátkezűleg írta be a küldeményeket.

Az attaché mindent visszatett a helyére. Azt határozta, hogy felfedezését elhallgatja a titkárnő előtt, csak titokban fogja figyelni és alkalomadtán a kémet kiszolgálhatja a rendőrségnek. Mikor azonban másnap reggel megjelent a hivatalában, jelentették, hogy titkárnője, mint rendesen, ma is eljött a pontos időben, de tüstént eltávozott. A segéd tisztnek azt mondta, hogy heves fejfájás kínozza. Az attaché azonnal az írógép alá rejtett levelet kereste, nem találta. Átkutatta a szekrényeket is, kellemlen meglepetésére onnan is eltűnt a levélpapírja és a pecsétnyomója.

A rendőrséget értesítették a történetekről. A hivatalnokok alaposan kö-tilnéztek a titkárnő szobájában, és az egyik ajtóra erősített fekete cérnaszálal találtak, amely most lazán lógott. Az egyik tisztviselő megjegyezte, hogy ez a cérnaszál jeladasként szolgált, mikor ma reggel a titkárnő bejött a hivatalába, a távozáskor óvatosan a kilincsre fektetett cérnát, nem találta helyén. Aki nem volt beavatva eszébe, az ajtót akadálytalanul kinyitotta, miután a cérnaszál a kilincs lenyomása alkalmával azonnal észrevétlenül lecsúszott. A titkárnő rögtön észrevette, hogy távolléte alatt valaki a szobájában járt s amikor megtalálta a gép alatt felejtett levelet, tisztában volt azzal, hogy innen sietve távoznia kell. Alapos fontolgatás után, minden áruló nyomot eltüntetett úgy, hogy az attachénak már semmi bizonyíték sem maradt kezében. A titkárnő természetesen eltűnt, teljesen nyoma veszett.

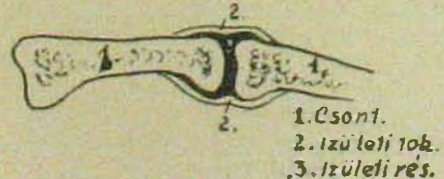

A ficam helyes megvilágításban.

A sebész szakorvos, akinek hatáskörébe tartozik a ficamok kezelése, gyakran hallja betegeitől ezt a könnyedén odavetett megállapítást: kificamodott a kezem, vagy kificamodott a bokám. A beteg, ha sántítva is, rendesen saját lábán jön a rendelőbe s ez a látvány elegendő a szakorvos megnyugtatóására, hogy a beteg nem szenved az önmaga-megállapította súlyos sérülésben. A nem szakértő társadalom ugyanis a „ficam” fogalma alá sorolja a tompa ütéből, esésekből származó és az ízületek tájékára lokalizált fájdalmakat is.

Az alábbiakban látni fogjuk, hogy ez a felfogás nagy mértékben téves és hogy a valódi ficam nagyon komoly. Egyike a legfájdalmasabb s legijesztőbb, torz, külső alakváltozást mutató sérüléseknek. Egy kificamodott csukló, boka, de csak a kisujj kificamodása is sokkal jobban fáj s ijesztőbb külső képet (dagadt, — torzalakú végtag) mutat, mint az ugyanazon végtagon történt törés mutatna. A ficamos betegnek tűrhetetlen feszülő fájdalmak vannak s olykor szinte halálfélelem vesz rajta erőt a szokatlan ijesztő látványtól. Lássuk ezek után, miben áll tulajdonképpen a ficam.

Az emberi test vázát csontok alkotják s a csontokat egymással szalagok kötik össze. Két csontvég egymással érintkező felületét, az őket összekötő szalagokat és a szalagok által bezárt területet nevezük ízületnek.

Az ízületek a mozgás szolgálatában állanak és a hajlékony emberi szervezetben számtalan van belőlük. Az ízületek mechanizmusa összehasonlítható az ajtósarok működésével, a ficamodott végtag, illetve ízület állapota pedig teljesen azonos állapot a kiugrott ajtósarok állapotával, hiszen „ficam” helyett azt is mondhatjuk, hogy a csont kiugrott a helyéből.

Ha valamely ízület túlhajlított, vagy túlfeszített, vagy a rendeltetésének megfelelő mozgási iránytól eltérő mozgásra kényszerül, erőszakos módon (esés, ütés) a tokszalag megfeszül, majd megreped s a repedésen át egyik csontvég — izfelszín, elhagyja a rendes helyét. Az ízületnek ezt az állapotát nevezük ficamnak.

Látható a két ábrán a nagy alakú eltérés az ép és a kifeamodott ujj között. A tokszalag megrepedt részén át az ujj csontocskája a vele izesülő, illetve izületet alkotó csontocskára fölé ugrott. Az izületi rést a megrepedt tokszalagból folyó vér tölti ki. Külsőleg az ujj alakja

szinte nevetségesen torz, a beteg állandó feszülő fájdalmakat érez. Az izület rugalmasan rögzített s mozgatni a beteg nem tudja. A test többi izületének, boka — térd — csípő — csukló — könyök — váll — álkapocs stb. ficamai teljesen hasonló módon jönnek létre.

A helyretevést minden esetben orvos végezze, mert a ficammal gyakran jár együtt csonttörés és ha az nem is volna, ügyetlen, erőszakos helyretevéssel magunk lehetünk a törés előidézői. Helyreigazítás után a ficamot szenvedett izületet nyugalomba helyezzük, amit két-három heti merev sínkötéssel (gipsz- vagy fasin) érünk el. Ez alatt az idő alatt az izület nem mozog s az elrepedt tokszalagnak van ideje az összegyógyulásra. Sok esetben az elrepedt tokszalag nem gyógyul össze, különösen olyan esetekben következik ez be, ha a beteg kifeamodott végtagját sérülés után mindjárt használni kezdi. Az ilyen izületben a rendes mozgások keresztülvibetők ugyan, de a legkisebb megerőltetésre újra kifeamodás következhetik be és ilyenkor már szokványos ficamról szólunk. Különösen gyakori a szokványos ficam váll- és álkapocsi-izületben. Volt betegem, akinek a vállficamát egy éven belül négy ízben tettem helyére, egy tisztviselő pedig álkapocs-ficamának a helyretevése után kijelentette, hogy egy nagyobb ásitás elég hozzá, hogy állkapocsa kifeamodjék s ez havonta átlag kétszer-háromszor szokott megtörténni, már maga is vissza tudja tenni. A szokványos ficam nehéz munkát végző mesterembereknél, tornászoknál gyakoribb és sokszor foglalkozásának megváltoztatására kényszeríti a beteget, mert minden ficamodás után két-három hétre munkaképtelenné válik. Szokványos ficammal katonai szolgálatra sem alkalmas a beteg.

Ha a kifeamodott végtagot napokon keresztül nem teszik helyre, a helyretevés nagy mértékben megnehezül, mert az izmok zsugorodnak és a kiugrott csont vége az új helyére lenő. Két bétén túl ilyen esetben idült ficamról szólunk s csak véres úton, vagyis műtét útján tehető helyre; a műtét sikere mindig kétséges, a beteg ki van téve annak, hogy az izülete megmerevedik.

Megemlítem a veleszületett ficamot is, amely leggyakrabban a csípő-izületben szokott fellépni; a méhen belüli életben ismeretlen okból, vagy szüléskor keletkezik szűk medence miatt, esetleg gyakorlatlan szülésznő hibájából. Gyógyítása sokkal nehezebb, mint a felnőttkorbeli ficamé, a csecsemőt ugyanis gipszbe, sinbe tenni nem lehet. A veleszületett ficam 20--30%-ban a leggondosabb kezeléssel sem gyógyul s a beteg egész életére sánta marad.

Végül a csigolya-ficamról emlékezem meg; a csigolyák által képezett csontos csatornában fekszik a gerincvelő, csigolya-ficamnál a veszedelem ennek a nagyfontosságú képletnek a sérülésében rejlik. Ha nem végződik halálal egy csigolya-ficam, akkor is majdnem minden esetben az alsó végtagok bénasága, hólyag-végbél elégtelenség marad vissza a gerincvelő sérülése miatt.

Dr. BIREN PAL ezredorvos.

Mihály Elek tiszthelyettes.

A brassói csendőrkörület predeáli őrsének volt a parancsnoka. Ilyen minőségben gyakran megfordult román területen s nyílt szemmel figyelte az eseményeket. A csapatösszevonások nem kerültk el figyelmét s bár hadüzenetről, nyílt ellenségeskedésről szó sem volt, ösztönösen megérezte, hogy nemsokára tette kerül a sor. Eszerint intézkedett. A szétszórta elhelyezett legénységet összevonta. Embereit tájékoztatta a helyzetről s elhatározta, hogy az est beálltával megszállja az előre elkészített lövészárkokat.

Este 8 órakor ismét átment román területre. Láta, hogy egy román zászlóalj éppen élesrel tölti fegyvereit. Eleget tudott. Eszrevélenül visszafordult s röviddel ezután látta, hogy a zászlóalj a mitsem sejtő határőrizeti magyar csendőrökre tüzel.

Mihály Elek tiszthelyettes a laktanyába szaladt, mely már üres volt. Az őrs legénysége a lövések hallatára elfoglalta helyét a lövészárkokban. Mihály tiszthelyettes gyorsan felszerelt s ki akart rohanni a lövész-

árkokba, de a románok már a laktanyában voltak. Rárohantak Mihály tiszthelyettesre, fegyverét kicsavarták kezéből, de ő hirtelen kardot rántott s azzal — bár bal

combján szuronydöfést kapott — olyan rendet vágott az ellenség soraiban, hogy a ezobából kiugorhatott. A meglepődött románokat — a későbbi harcokban hősi halált halt — Csontos Antal őrmester lövöldözte halomra. — Ez a két derék sendőr akkora veszteséget okozott a románoknak, hogy azok azt hitték, nagy magyar erő van itt elrejtve.

Sikerült az ellenség gyűrűjéből kivágni magukat s a tömösi szorosban gyülekeztek össze. Mihály tiszthelyettest a 43/V. zászlóaljhoz osztották be szakaszparancsnokként.

Magyarostétön az ellenség ellenállását nem tudták megtörni. Ezért elhatározták, hogy a zászlóalj az oláhokot a havasokon át hátban támadja meg és így két tűz közé fogják. Mihály Elek tiszthelyettes önként jelentkezett élraj parancsnoknak s kúszva közelítette meg pár lépésre a románokat. Mihály tiszthelyettes intésére pillanatok alatt felfeljöttek emberei s fergeteges rohammal estek neki az oláhoknak, — hátulról. Ugyanekkor előről is megindult a roham. Az ellenségből, két órai kemény harc és kizúszása után, hírmondó sem maradt.

Mihály Elek tiszthelyettes a lövészárokból járt sebének kezelése végett a kötőzöhelyre. Orvosai a teljes pihenést ajánlották, ő azonban csak a lövészárokból érezte magát jól s sebével nem törődve, vezette embereit rohamról-rohamra. Útja a magyar csendőr diadalmas útja, hazaszeretete, kötelességtudása, bátorsága, vitézsége a magyar katona, a magyar csendőr ragyogó erényei voltak.

Mihály Elek tiszthelyettest vitéz magatartásáért a 2. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

*

Györfi Ferenc tiszthelyettes.

A világháború kitörésekor a brassói csendőrkerület gyimesközéploki őrsén teljesített közbiztonsági szolgálatot. Kiterjedt helyi és személyi ismerete következtében a legteljesebb mértékben otthon volt ezen a határszéli őrsön. És bár többször kísérletet tett, hogy a har térre rendeljék, ott hagyták, mert a határszélen szükség volt a jó csendőrré.

Sas szemmel, éberrel vigyázta a magyar határt. Az általa vigyázott területen tudta nélkül nem jelenhetett meg senki és semmi. Odaadó, fáradhatatlan és csak a szolgálatnak élő ember volt. Mindig puskával vállán rőtta a végtelen, úttalan utakat, a havas, ködbevesző bérceket. És az ő kitarásának, odaadó kötelességteljesítésének és éberségének köszönhető, hogy az általa vigyázott területen az ellenséges hírszerzők valamennyien az igazságszolgáltatás rendes útján fejezték be aknamunkájukat. De nem csak a kémek, hanem a csempészek is a kezei közé kerültek s nem folytathatták pénzrontó tevékenységüket. Akit ő gyanuba vett, annak minden lépését figyelte s ha elegendő adat volt birtokában, rácsapott, hogy eltüntesse a hazaárulók megérdemelt belyén.

Eredményekben dús tevékenységét bizonyítja az a dicsérő okirat, melyet Györfi tiszthelyettes előljáró kerületi parancsnokától kapott.

1916 augusztus 27-én orvul betörték az oláhok. A gyimesközéploki őrs állandó harcok között a túlerővel szemben kénytelen volt visszavonulni. Györfi tiszthelyettes a 17-ik honvéd da dár parancsnoksághoz vonult be s az egyik századhoz nyert beosztást. Itt megmutatta, hogy nemcsak csendőr, de szívvel-lélekkel harcos is tud lenni.

Hűséges kísérőtársa csendőrpuskája volt s ezzel osztotta a halált az ősi rögöket orvul támadó oláhok között.

Századának minden harcában részt vett, ahol leleményességével, vakmerő bátorságával tünt ki. Különös u kitüntette magát az Udvarhely megyei Szentegyházfalva és Székelyszentmihály községeknél megvívott ütközetekben, ahol a rajvonalat áttörő oláhokat személyes, vakmerő bátorsággal verte vissza.

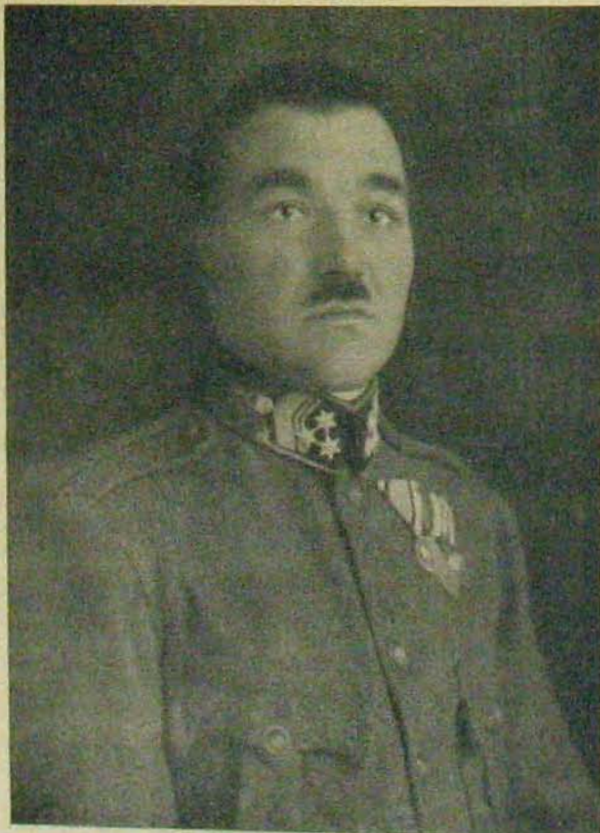
Györfi Ferenc tiszthelyettest bátor magatartásáért a 2. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

*

Botár Károly tiszthelyettes.

Az oláh betörés alkalmával a predeáli őrsön őrsparancsnokhelyettes volt. 1916 augusztus 26-án éjjel az orvtámadás után az őrs legénységével a már előre elkészített lövészárókba vonult. Ide jött még a 82. gyalogezred egy fél zászlóalja. Botár tiszthelyettes az egyik szakasz parancsnoka lett és a rajvonal balszárnyának védelmét bízták reá. Itt kitarott augusztus 27-én egész napon át s a túlerőben lévő oláhok hét rohamát verte vissza. A történetpótlás teljes hiánya miatt az állást este 7 órakor kiürítette s Földvárba vonult vissza. Előbb egy csendőrzászlóaljba, majd az V/39. gyalogezred önálló zászlóaljába osztották be szakaszparancsnokként. Ebben a beosztásban vett részt a pusztacélinai, báránkyuti--homoródköhalni harcokban. Üldözés közbe Osdolánál az oláhokot utólérte, Bereck községet pedig kemény harcok után elfoglalta s meg is tartotta.

Sósmező elfoglalása után 30 főből álló szakaszával

felderítő szolgálatra rendelték. Román területen egy tőredék román csapatot elfogott.

Botár Károly tiszthelyettest bátor magatartásáért a 2. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Színlelt betöréses lopás kiderítése.

Írta: RAKOS JÁNOS törzsőrmester
(Szombathely).

(Nyomozta: a répcelaki őr, a 3. nyomozó alosztály támogatásával).

1934 június 8-án, a répcelaki őr a 3. nyomozó alosztályparancsnokságnak távbeszélőn jelentette, hogy aznap virradóra a lakat lefeszítése után, a csánigi szövetkezeti bolt helyiségbe ismeretlen tettesek betörték s onnan készpénzt és egyéb bolti cikkeket 40—50 pengő értékben elloptak.

1934 június 11-én a fenti őr az alábbi írásbeli jelentést tette: „Folyó hó 10-én a leltározást végző ellenőr a nyomozó járőrnek tudomására adta, hogy a leltározás bevégeztével, a szövetkezet kárára 477 pengő 64 fillér hiányt állapított meg, mely különböző áruknál mutatkozik.”

Az alosztályparancsnokság Lackó József tiszthelytessel engem vezényelt az ügy nyomozására.

A helyszínt 1934 június 11-én 15 órakor értük, ahol a nyomozást végző őrparancsnok a nyomozás eredményéről az alábbiak szerint tájékoztatott bennünket:

1934 június 8-án reggel ifj. Nemes Bálint* csánigi lakos (a szövetkezeti üzletvezető fia), az őrön feljelentette, hogy a szövetkezet üzlethelyiségébe aznap virradóra, a lakat lefeszítése után ismeretlen tettes betört, s onnan készpénzt és egyéb árucikkeket lopott el. A feljelentés megtétele után azonnal a helyszíntre ment és ott a következőket állapította meg. A szövetkezeti üzlethelyiség Csánig község keleti részén, félreeső helyen van. Udvara teljesen nyílt, kerítés és kapu nélkül. Az üzlethelyiségből ajtó nyílik mind az udvarra, mind az utcára. Az utcára nyíló ajtó, mely kizárólag belülről zárható, sértetlen volt. Az udvar felőli ajtó egyszerű zárral és egyszerű lakattal zárható. A lakat a sasszegzen nyitott állapotban függött, a kamó nyílásánál fél cm. szélességű, lapos tárgytól (véső, csavarhúzó) eredő nyílás volt látható. A sasszeg, melyen a lakat függött, sértetlen volt. Az ajtó, mely az udvar felől az üzlethelyiségbe vezet, nem volt kulccsal bezárva.

Az üzlethelyiségben az árukészletek változatlanul, rendes helyükön voltak. Olyan nyom, ami azt bizonyítaná, hogy az üzlethelyiségben lopás céljából idegen megfordult volna, nem volt észlelhető. Csupán a sértett, id. Nemes Bálint üzletvezető és fia, ifj. Nemes Bálint (aki az üzletben segédi teendőket látott el), állították az árucik-

kek átvizsgálása után, hogy a következő tárgyak hiányoznak: 10 kg japán rizs á 70 fill., ½ kg pörkölt kávé á 10 P, 3 kg porcukor á 1 P 40 fill., 50 csomag pipadohány á 8 fill., hat darab „Vág” mosószappan á 60 fill. és 15 pengő értékű különböző címletű (10—20 fill.) váltópénz. Az összes kár 44 P 80 fillért tett ki.

A sértett üzletvezető a községben lakó szegényebb sorsú egyéneket gyanúsította a lopás elkövetésével. A lakosságtól erre vonatkozólag hallottakat szintén közölte a nyomozó járőrrel.

Az őrparancsnoktól nyert tájékozás birtokában a helyszínre mentünk, s ott általános helyszíni szemlét tartottunk, melybe egy helybeli lakatost is bevontunk, mint szakértőt. A lakatos megvizsgálta a lakatot és az udvarra nyíló ajtó zárját és a következő szakvéleményt adta: A lakat egyszerű zár, lyukas-kulcsos. A lakat kulcslyuk-felőli oldalának felső szélén, ahol a kamó záródik, a nyílástól ½ cm nagyságú fészítési nyom látható, ami cél-tárgytól ered. A fészítés következtében a fedél meggörbült s így a zár belső része jól látható. A zárókamón elváltozás nincs, a zár jól működik. Az ajtón levő sasszegzen, amelyen a lakat függött, semmi elváltozás nincs. Az udvarra nyíló ajtó zárja egyszerű zár, abban semmiféle elváltozás nincs. Véleményem az, hogy a lakatot először felfeszítették és csak aztán helyezték az ajtóra.

Id. Nemes Bálint kikérdezése alkalmával előadta, hogy 1934 június 7-én 22 órakor Béla nevű fia az üzlethelyiséget kulccsal és lakattal bezárta. A zárás után az üzlet mellett külön épületbe levő lakásukra mentek lefeküdni. Június 8-án reggel 5 órakor felesége közölte vele, hogy az üzlethelyiség ajtaján levő lakat nyitott állapotban van a rendes helyére akasztva. Már több ízben észlelte, hogy árucikkeit feltűnően fogytak és ezért arra gyanakodott, hogy valaki hamis kulccsal bejár az üzletbe. 1934 pünkösd táján, egy alkalommal 25 kg kristálycukor tűnt el ismeretlen módon. Gyanújáról jelentést azért nem tett, mert a reggeli nyitások alkalmával sohasem észlelt gyanús jelenségeket az üzlethelyiségben.

A helyszíni adatokból a járőr a tettes kilétét illetőleg azon következtetést vont le, hogy a tettest

a) a helyszínnel ismerős egyének, de még inkább

b) sértett és családtagjai között kell keresni. Ez utóbbi lehetőséget a lakatos szakvéleménye is alátámasztotta.

A nyomozást így két irányban folytattuk. A helyszíni viszonyokkal ismerős és számításba jöhető egyénekkel szemben a nyomozás nem vezetett eredményre.

A második irányban folyó nyomozás elsősorban a sértett üzleti ügyködésének felderítéséből indult ki. A lakatos szakvéleménye ugyanis kézenfekvővé tette azt a gondolatot, hogy színlelt betöréssel állunk szemben. Emellett szólt az a körülmény is, hogy az üzletben minden a helyén volt, ott keresés, kutatás legcsekélyebb nyoma sem látszott. Ennek a gyanúnak alátámasztására az üzlet áruforgalmának és menetének tanulmányozásából reméltünk bizonyítékot szerezni. Megállapítottuk, hogy id. Nemes Bálint 1931 november 20-tól kezdődőleg volt a csánigi szövetkezetben alkalmazva. 1932 június 12-én történt leltározás alkalmával 337 pengő 77 fillér hiánya volt. Ezt az összeget sajátjából kifizette. 1933 július 7-én történt leltározás alkalmával 195 pengő 88 fillér többlete volt. 1934 június 10-én, a lopás elkövetése után történt leltározás alkalmával az ellenőr 477 pengő 64 fillér hiányt állapított meg.

* A neveket megváltoztattuk. (Szczk.)

Az üzleti könyvek átvizsgálása alkalmával megállapítottuk, hogy 1934 január 4-én történt házi leltározás szerint az alábbi árucikkek voltak az üzletben:

Pörkölt kávé	138 kg
Japán rizs	10.05 "
Kristálycukor	26.05 "
„Vág” mosószappan	17 db

Ehhez a szövetkezeti központ által szállított árucikkek:

1934 január 11-én kristálycukor	100 kg
„ február 9-én kristálycukor	100 "
„ „ japán rizs	25 "
„ március 20-án pörkölt kávé	3 "
„ „ kristálycukor	100 "
„ „ szappan	20 db
„ április 30-án kristálycukor	100 kg
„ „ szappan	20 db

1934 június 10-én történt leltározás alkalmával maradt árucikkek:

Pörkölt kávé	2.33 kg
Japán rizs	0.42 "
Kristálycukor	13.00 "
Mosószappan	7 db

1934 január 4-től június 7-ig a központ által szállított és 1934 január 4-én a házi leltározás szerint maradt árucikkek összesen:

Pörkölt kávé	4.39 kg
Japán rizs	35.05 "
Kristálycukor	426.50 "
„Vág” mosószappan	57 db

A község lakossága körében június 13-án házról-házra járva megállapítottuk, hogy 1934 január 4-től június 7-ig a szövetkezet hozzávetőleg az alábbi árucikkek szolgáltatta ki:

Pörkölt kávé	3.39 kg
Japán rizs	77.75 "
Kristálycukor	422.50 "
„Vág” mosószappan	35 db

A felsorolt árucikkeknél tehát a pörkölt kávéból 5 kg, míg a japán rizsből 42 kg-mal többet adott el a szövetkezet, mint amennyi az üzleti könyvekben szerepelt. Ez a meglepő eredmény most már arra késztetett, hogy az üzletvezető viszonyait, vagyoni helyzetét közelebbről is szemügyre vegyük. A puhatólások a következő eredménnyel jártak:

Id. Nemes Bálint 1930 május 13-án egyik szombathelyi takarékpénztárnál 4500 pengőt helyezett el betétként. Ebből 1933 június 15-ig 16 esetben vett ki kisebb-nagyobb összeget úgy, hogy csupán 150 pengő betétje maradt. A betétjéből kivett pénzeket családjára költötte el. Id. Nemes Bálint mint nyugállományú állami alkalmazott, havi 130 pengő nyugdíjat élvezett, 6 gyermeke volt, köztük két fiú, akiket felsőbb iskolába járatott, míg otthon levő két eladó leányára szintén sokat költött.

A felsorolt adatok alapján id. Nemes Bálintot, feleségét és ifj. Nemes Bálintot gyanúsítottként kikérdeztük, akik a betörés színelését tagadták. Ifj. Nemes Bálint azonban többszöri kikérdezés után ellentmondásokba keveredett és a tagadással felhagyva, az alábbiakat adta elő:

1934 június 7-én atyja Szombathelyre távozott. Aznap a délutáni órákban egyedül volt az üzletben és azon gondolkodott, hogy az üzletben levő hiányokat, amelyekről csak ő tudott, hogyan lehetne elosztatni. Ekkor elhatározta, hogy betörést fog színelni s így a hiány megtérül. A betörés színelésére a folyosóján levő lakatot

látta legalkalmasabbnak. A lakatot egy csavarhúzóval szétfeszítette azon célból, hogy azt este üzletzáráskor záratlanul az ajtóra fogja helyezni.

Június 7-én 22 órakor atyjával együtt hagyták el az üzlethelyiséget. Atyja a pinceajtó kulcsát és lakatját, míg ő az üzlethelyiségek kulcsait és a lakatot vette magához. A pincét atyja, míg az üzlethelyiséget ő zárta le. Az ajtók zárját azonban nem zárta be kulccsal, hanem csupán a délután elkészített lakatot helyezte záratlanul a sasszegre, azután atyjával együtt lakásukra ment aludni. Az ajtózáratokat, melyek az udvarra nyílnak, azért nem zárta be kulccsal, mert jó házőrző kutyájuk van s így biztonságban volt, hogy az üzlethelyiségbe senki nem tud úgy bemenni, hogy észre ne vennék.

Június 8-án reggel 5 órakor anyja vette észre, hogy az üzlethelyiségbe vezető udvar felőli ajtón a lakat fel van törve. Anyja felköltötte és közölte vele észleletét, de ő titkát nem árulta el.

Hogy az üzletben hiánynak kell lenni, azt abból következtette, hogy anyja többször vitt el az üzletből napközben árucikkeket és a napi bevételből pénzt is anélkül, hogy az így támadt hiányokat pótolták volna. Beismerte, hogy egy beléti kereskedőtől több ízben vásárolt a szövetkezeti központ kikerülésével oly árut, mely kelendő volt. Így cukrot, rizst, kávé, cigarettapapírt, stb. Ezekért készpénzzel fizetett és úgy árusította ki őket, mintha a központtól lettek volna rendelve. Beismerte azt is, hogy azokat az árucikkeket, melyeket atyjával együtt ellopottaknak jeleztek, valójában a lakosságnak árusították el.

A betörés színelésével szülein akart segíteni, nehogy a fennálló hiányt nekik megfizetni kelljen.

Id. Nemes Bálint bűnvádi illdőzésére nem került sor, mert a hiányra fedezetet nyújtott és így a szövetkezet igazgatósága a magánindítványi jogát nem érvényesítette.

*

A uyomozásnál néha egyszerű gyakorlati emberek, pl. különböző mesteremberek gyakorlati ismeretekkel, hozzáértéssel és tapasztalataikkal jó szolgáltatásokat tehetnek a csendőrnek olyan kérdések megoldásánál, melyekhez a csendőr nem ért kellően. A személyi ismeretekhez tartozik ezeknek az embereknek a kiszemelése is, hogy szükség esetén ne kelljen keresgélni, hanem a csendőr tudja, hogy miben kihez forduljon. Szakértő hevonásával megtartott alapos helyszíni szemle itt is meghozta az eredményt. Az adatok közül a lakaton kívül az a tény érdemel említést, hogy a „betörés” színhelyén elmaradt a jellemző felfordulás, ami a keresgélés, kutatás, továbbá a tettes izgalmanak megszokott következménye. Ebből két irányba lehetett következtetni: vagy a helyi viszonyokkal alaposan ismerős tettesre, akinek nem volt szüksége a keresgélésre, vagy pedig — ezen negatív adatnak a gyanús lakattal való egybevetéséből arra, hogy betörés egyáltalán nem történt. A házőrző eb viselkedésének megállapításáról sem szabad elfelejtkezni. Ez jelen esetben további adatot szolgáltathatott volna. Dicéséretremélt az az alaposág, mellyel a járőr az áruforgalmat ellenőrizte. Az eredmény arra a meggyőződésre vezetett, hogy valami ninesen rendjén, mert a könyvelés nem fedheti a valóságot. Biztosítási csalóanál, ahol árucikkeket elégetnek vagy ellopottaknak jeleznek, az áruforgalom és az üzleti könyvek ilyen szabatos ellenőrzése kiváló eszköz annak kimutatására, hogy a készletek nem lehettek a kérdéses időben az üzletben, mert talán sohasem léteztek, vagy pedig már előzőleg elárusították őket.

Hadparancs. A Vértes-hegységben a legutóbbi napokban folyt le a honvédség ősi hadgyakorlata, melyet a Kormányzó Dr. O. Főméltósága, József királyi herceg, vitéz Gömbös Gyula miniszterelnök és honvédelmi miniszter, Szvov István gyalogsági tábornok, a honvédség főparancsnoka, Somkuthy József altábornagy, vitéz Keresztes-Fischer Lajos tábornok, a katonai iroda főnöke is megtekintett. Kint voltak még az olasz, német, lengyel és osztrák katonai küldöttségek tagjai is. A hadgyakorlat lefűvése után a Kormányzó Dr. O. Főméltósága a következő hadparancsot adta ki:

„A folyó napokban alkalom volt haderőnk részét harcserűen végrehajtott összefüggő gyakorlatban látni.

A látottak alapján megállapítottam, hogy változatlanul él ma is a csapatokban az a szellem, mely a magyar harcost mindenkor a katona mintaképpé tette és hogy a haderő a kiképzés és a vezetés terén a korszerű harc szabta magas követelményeknek is tökéletesen megfelel.

Amikor ezt örömmel megállapítom, hálásan emlékezem vissza mindazokra a kiváló férfiakra, akik mint a Honvédség vezetői a fegyveres erő képzésén és fejlesztésén a múltban lankadatlan munkával fáradoztak és ezzel a haderő mai magas értékét megalapozták.

De köszönetet mondok a fegyveres erő jelen égi vezetőinek és a gyakorlatokon részt vett minden rangú tagjainak is — tiszteknek és legénységnek egyaránt — azért az odaadásért és a fáradozások ellenére el nem lanyhuló lelkesedésért, melyről a gyakorlatok tanúságát tettem.

Bízom benne, hogy ha a munka a hadseregben az eddig járt úton halad tovább és a haderő tagjai a hazafi legszebb kötelességét a jövőben is úgy teljesítik, mint eddig, a Nemzet védelmében csalódnai jóhiszemű fog.

Kelt Gödöllőn, 1935. évi szeptember hó 14. napján.

Gömbös s. k.

Horthy s. k.

Az 1936-os csendőrségi zsebkönyvben az új legénységi előléptelési szabályzatot fogjuk ismertetni és közölni a szabadságokra, személyi változások végrehajtására vonatkozó intézkedéseket is. Ha pedig a nőstílése vonatkozó rendelkezések átdolgozása arra az időre ellétszül, azokat is közreadjuk a zsebkönyvben. Akik tehát az előző évi zsebkönyveket megszerzték maguknak s az 1936. évi is megszerzik, együtt találják azokat a legfontosabb rendelkezéseket, amelyek a személyi ügyeket intézik. Kérjük bajtársainkat, hogy a azokasos módon és idejében jelentsebb igényüket, mert a különböző hozzánk érkező későbbi megrendelések nagy száma eddig minden évben túlsok részletmunkát okozott nekünk. A kivételes okokból külön érkező megrendeléseket természetesen ezután is ki fogjuk elégíteni.

A jegyzőről írtunk vezetőcikkkel a szeptember 1-i számunkban. A Községi Közlöny szeptember 15-i számában ezzel kapcsolatban a következőket olvassuk:

„A Csendőrségi Lapokban „A jegyző” cím alatt a magyar jegyzői kar fűvelmél méltón megérdemlő cikk látott napvilágot a legutóbbi számon vezető helyén. A magyar

csendőrséget, rendfenntartó és államvédő hivatását, a hivatás maradéktalan teljesítését dícsérni földszegre a magyar jegyzői kar lapjában. A csendőrnevelés rendszerének méltatásáról is eltekintethetünk, hiszen éppen mi vagyunk azok, akiknek leginkább méltunkban van a nevelés nagyszerű eredményeit látni. Mégis bemutatjuk kortársainknak ezt a cikket, amely egyszerűen világtól bele a csendőrnevelés eszközeinek arsenáljába. Igen, így ismerjük mi a fűvel világának derék kakastollasait, akiknek a kezét e cikkkel kapcsolatosan, de minden kapcsolat nélkül is megértéssel és szeretettel szorítjuk meg.”

A továbbiakban az említett vezetőcikkünk következik teljes terjedelmében. Mondanunk sem kell, hogy a visszhang ilyen formájára nem számítottunk, nem is gondoltunk és természetesen annál jólesőbbben örülünk neki, mert ez is egyik tiszteletreméltó és komoly jele annak, hogy a csendőrt nemcsak hivatásból és hivatásánál fogva értékelik, hanem egyéni műveltségben is szeretik és megbecsülik, ha persze erre egyáltalán is érdemes. A jegyzői karunk ez a mostani közfűgása nem a mi néhány aszerű sorunknak szól voltaképpen, hanem azoknak a derék úrbeli bajtársainknak, akik ezt az elismerést és szeretetet okos, jószándékú és tiszteltetű egyéni magatartásukkal szereztek meg az egész testület számára. Reméljük, ezután még kevesebben lesznek közöttünk, akik eddig talán nem egészen ezt az utat járták.

Hősök emléke a Felvidéken. A közelmúltban a garanyvölgyi Állásoson az a kárpáti magyar katonákban meghalt úntegyű korében avatták fel a háborúban elesett hősök emlékművét. Legközelebb Rimaszombaton örökítik meg a magyar hősök emlékét.

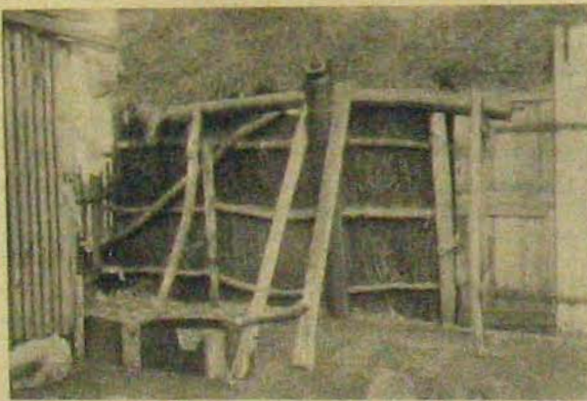
Dicséretok. A m. kir. csendőrség felügyelője dícsérő okirattal látta el: A debreceni VI. kerület Állományában; Fodor Ferenc tüzés-t, mert a különleges szolgálatot teljesítő gödöllői, később pedig a kenderesi örkülbalmányon, szolgálatát laudatlan hozafűs érzéssel áthátott igen lelkesreteresen és odaadó lelkűvel szolgálta el. Nagy András tüzés-t, mert különleges és felelősségterjes szolgálatát előbb a kenderesi, később a gödöllői örkülbalmányon, több éven át hozafűs érzéssel áthátott lelkesreteresen odaadással és pontossággal látta el.

Tűzlektől járór halasota. A budapesti tűzlektől örs Állományába tartozó vitéz Dósa György tüzés, és Tóth György t. tüzés, szeptember 14-én 11 órakor Budakeszi községben, a Fű-úton és Széchenyi-útra torkolatában elhűdött műtűben, a Tóth György t. tüzés által vezetett F. 003 rendszámú „Balilla” kűvesári gépkocsival Kumpi András budakeszi lakos kűvelőve járdművébe a nagy porfűkűben beleszaladt. A gépkocsi hűtűje, bal lámpája és a bal kűrhűnyűje annyira megrűllt, hogy az utat tovább folytatni nem tudta. Kumpi András egyik lovának szerszámja ugyancsak megrűllött. A kivizsgálás megűntű.

Meglámádott járőrűk. Szeptember 18-án éjjel fél 1 órakor Plank János a. övezetű (a budapesti I. honv. utász elj. I. század Állományába tartozik) Csallaghegyen, a Hunyadi-útcában, a Frontharosok neműsűsűnű szűsűsűt leasűkűltű és a földbe tapaszt. A kűvelűben tartóskódott Ipolyi András tüzés és Lagenyei Antal prűsűsű-ből állott járőr Plank János a. övezetűvel amekben felűpűtt és elfűgtű. Boleakó Nándor, Vida Lajos, Skobrák György, Hittű Tűbor, Hittű Alajos, Schuster Márton és Gumukta János — akűkűkű Plank a. övezetű korűban egyűtt műlűttű — a járőr őrsűtűből ki akűrtűkű szabadsűm Plank a. övezetűt, műkűsűben Skobrák György Lagenyei prűsűsűt az arcűn kűműyűben megrűsűntűtű. A lámádás kűvűdűsűkor Ipolyi tüzés, Skobrák Györgyűl puskatűsűsűtű fűbeűtűtű. Lagenyei prűsűsű. sérűlűsű H. Skobrák György sérűlűsű 14 nap alatt gyűgyűl. A járőr Plank János a. övezetűtű és a társűdű polgári ügyűkűtűtűtűtű. A kivizsgálás megűndűlű.

A porcsalmi őr állományába tartozó **Dobos György** tñts. és **Lucskai József** prbcső.-ből állott járőr szeptem 16-án 24 óra 30 perckor Porcsalma községben a táncmulatságot ellenőrizte, mikor a táncmulatság előtt 20—30 főből álló tömeg verekedett. A járőr a verekedőket szétoszlásra szólította fel s ekkor **Erdei Pál** porcsalmi lakos a járőrt durván szidalmazta. A járőr **Erdei Pált** a tömegből kabátjánál fogva kibúvta, mire mintegy 50—60 főből álló tömeg a járőrt fenyegető megatartásnál megközelítette. A tömeg az újbóli felszólításra sem oszlott szét, sőt **Farkas Lajos** porcsalmi lakos **Dobos tñts.** fegyverét tusánál fogva megragadta. **Dobos tñts.** kirántotta a puskáját **Farkas Lajos** kezéből, mire az futásnak eredt. A járőr üldözébe vette. **Farkas** üldözés közben felbukott — mire a járőr elfogta. Mivel **Farkas Lajos** az elesés alkalmával megsérült, a járőr orvosi segélyben részesítette. **Farkas** sérülése 8 nap alatt gyógyul. Csendőr nem sérült meg. A táncmulatságot a járőr feloszlatta, a nyomozás befejezése után **Farkas Lajos** a nyiregyházi kir. ügyészségnek átadta. A kivizsgálás megindult.

Körülményes öngyilkosság. **Kratochvíl György** 63 éves bicskei földműves az itt között képeken látható nyaktöltőt állított össze és azzal követelt el öngyilkosságot. A földre

fekve beletette a nyakát a deszkába fűrészelte félkör alakú nyílásba, a régi rendszerű, kézi erőre berendezett szecskavágó kaszát a tarkójára helyezte, jobbkezevel a henger tartókötelét a földbeerdősített karónál késsel elvágta. Ennek következtében a henger az állvány (bakfej) gerendájáig felbuzott helyzetéből az irányítónak épített gerendák között teljes súlyával a kasza fokára esett s az elesre köszörtül kasza az

öngyilkos nyakát félig átvágta úgy, hogy a fontosabb erek elvágása következtében elvérzett. Az öngyilkosságok odja tehát ezzel a különös eljárással is szaporodott. A felvételeket **Kövi Pál** alhadnagy, bicskei szakasparancsnoktól kaptuk.

Megfogta a szuronyt. Szeptember 16-án, 4 óra 10 perckor az egervári őr állományába tartozó **Palotás Ferenc** tñrm. és **Molnár Pál** cső.-ből állott járőr **Gerse** községben, **Takács Lajos** korcsmájában a táncmulatság záróját ellenőrizte. A járőr ellenőrzés közben észlelte, hogy a korcsmában **Német József** és **Horváth József** petőmihályfalvai lako-

sok verekedtek. A verekedőket a járőr szétoszlatta, és a korcsmában tartózkodó legényeket a korcsmából kiharancsolta. A legények kiharancsolása után **Molnár cső.** a korcsmából kilépett **Kumi Ferenc** hírhedt verekedő, petőmihályfalvai lakossal találkozott, akit a korcsmába való belépésben megakadályozott. Közben odaérkezett **Kumi Kálmán** is, aki **Molnár cső.** felbuzott szuronyát jobbkezevel megragadta. **Molnár cső.** a szuronyt **Kumi Kálmán** kezéből kirántotta és a szurony **Kumi Kálmán** gyűrűs- és kisujjának első ízületét elmetasztta. A járőr **Kumi Kálmánt** elsősegélyben részesítette. Az ellenszegülőkkel szemben az őr a nyomozást bevezette. Csendőr nem sérült meg. A kivizsgálás megindult.

Korcsmai támadás. A tornyospálcai őr állományába tartozó **Juhász Gusztáv** őrm. szeptember 15-én futárszolgálatból hazafele jövet **Tornyospálca** községben 21 órakor betért az **Adler-féle** korcsmába tartott táncmulatságba. Ott **Torony Imre** tornyospálcai lakossal összaszólközött, mire **Torony** a mulatságból eltávozott. Mikor **Juhász őrm.** a korcsmából 21—22 óra közötti időben kiment, **Torony Imre** lesből egy karóval megtámadta. **Juhász őrm.** a támadás elhárítására kardot használt és **Torony Imre** balkezeének ujjait — a hüvelykujj kivételével — 1—1 iznyire levágta és a jobbkez csuklóját is megsérítte. **Juhász őrm.** nem sérült meg. A kivizsgálás megindult.

Lefegyverezés. Szeptember 12-én éjjel a mezőgyáni őrrel a szül őrre vezényelt **Budaáry Antal** őrm.-t szolgálaton kívül, **Szin** községben, egyik lakodalmas háznál a polgári egyének lefegyverezték, de azután visszaszerezte a kardját. A kivizsgálás megindult.

Körülményes elővezetés. **Csák Sándor** bácsalmási lakos **Iatván** nevű 30 éves fiát vasvillával úgy fejbeütötte, hogy életveszélyes sérüléssel szállították a bajai kórházba. Az ügy nyomozására kivezényelt **Bérczes Sándor** tñrm. és **Dombrádi Imre** cső. szeptember 18-án megjelentek **Csák** lakásán, ahol az a kikerdezése végett való elővezetésnek ellenszegült és kijelentette, hogy közelebb ne menjenek, mert őt egy héttel előbb veszettkutya harapta meg, de a járőr elfogta és megbilincselte. **Csák** a bilincselés közben kapkodott és így **Bérczes tñrm.-t** a jobbkez hüvelykujján, míg **Dombrádi cső.-t** a jobbkez mutatóujján körmeivel megsebezte. A sérülés mindkét esetben könnyebb természetű. Csákot szeptember 11-én veszettgyanus kóbor eb fényjeg megharapta, véresre sebezte, ezért a járőr a tiszt főorvos reudeikezése folytán a **Pasteur-intézetbe** leendő elszállítás végett a községi előjárásnak adta át. Mivel a bilincselés alkalmával **Csák** is megsérült és vérzett, ezért a sérült járőr fertőzésének lehetősége is fennáll. A járőr tagjait a községi orvos a **Pasteur-intézetbe** utalta, ahová szeptember 20-án útbaindultak.

Fegyverhasználat. Szeptember 17-én **Szántó Antal** győrszentiváni lakos lakásán **Gyanus** idegen tartózkodott. Igazolatlására az őr járőrt vezényelt, de a gyanús idegen a járőr elől elmenekült s a járőr polgári egyének segítségével üldözébe vette. Üldözés közben a gyanús egyén pisztolyából egy lövést a járőrnek segédkező polgári egyénekre, egy lövést pedig **Orbán József** prbcső.-re adott le. A lövések eredménytelenek voltak. Eközben **Orbán József** prbcső. szintén löfegyverét használta, de eredménytelenül. Később, amikor a gyanús egyén látta, hogy a járőr tagjai megközelítették, saját pisztolyával balkeze fejét átlította. A járőr ebben a pillanatban elfogta és lefegyverezte. A gyanús egyént a járőr elsősegélyben részesítette, majd pedig orvosi ápolásáról gondoskodott. Igazolatlás során megállapítást nyert, hogy az illető **Kurcz Miklós** soproni illetőségű egyén. Sem a járőr tagjai, sem a járőrnek segédkező polgári egyének nem sérültek meg. A kivizsgálás megindult.

Komáromi János: Viharoktól szél fúj. (Regény.) Az ország hátraírain túl is jóllásmert írónak meghatóan szép írása ez a regény, amely hősi éneke a magyar katonának és a magyar nőnek. Mert **Komáromi János** — aki lapunknak is munkatársa — **Turgonyi András**, egykori hadnagyról, a régi hadsereg legvitézebb tisztjeinek egyikéről írt és annak szépsége menyasszonyáról, **Béni Zsuzsáról**, **Turgonyi**, a hadsereg legendás bátorságú tisztje, akinek mellén az érmek már állg félnek, az oroszok 1916. évi ellentámadásán során jut fogságba. Itt kezdődik a menyasszony hőst várakozása az elvezett völgyenyére és itt kezdődik a magyar fiú iszonyatos erőfeszítése, hogy kiszabadulva fogságából, hegyeken, folyókön, tengereken át visszajusson a sárosmezei uradalom tiszta házába és annyi embertelen kínlás után, végre feleségül vehesse az érte remegő mátkáját. Tudjuk a szerzőtől, hogy nem költött mese ez a történet, hanem maga a

magyar élet egy darabja, valóság. A hely, ahonnan Turgonyi hadnagy elindul és hová visszavágyik és visszaindul a hadifogolytáborok drótsóvényein keresztül és a hőrtönök vasrácsai mögött, az a hely a magyar föld egyik legszebb darabja, Turgonyi és a többiek pedig a magyar föld remekei és élő emberek. Azért öröm a katonának és a magyar embernek egy a azt ezt a könyvet olvasni, mert büszkének vagyunk és lehetünk is büszkének az egyenes, tiszta emberekre; a bátor, világsszerte ismert magyar katonára és a magyar nőre, akik történelmet formáltak, mert lelkük kincsei olyan ragyogóak és csodálatosak voltak, hogy nem sok nemzet dicsekedhetik basonlókkal.

Es éppen ezért, mert a valóság édestestvér e regény-nyel, öröm egyfolytában elolvasni, mert minden sorával erősebbnek, keményebbnek és magyarabbnak érzil magát az olvasó. Különösen a katon olvasó. Bajtársaink már jól ismerik Komáromi János sajátos izü stílusát, mesélő készségét, leíró erejét a többi könyvéből és a nálunk megjelent elbeszéléseiből is, nem kell őt e tekintetben külön bemutatnunk. (Ez az új könyve is a Révai könyvkiadónál, Budapest, V., Vadász-utca 16., rendelhető meg, ára 3 P 60 fillér)

Csendőrségi Közlöny 18. szám. **Személyes ügyek: Miniszteri rendeletek.** Kineveztetik: **vitéz Szinte Gábor** alez. a csendőrségi felszerelési anyag aktár ideiglenes pa ancsmokává. Nemesség elismerés: **dr. Bocskor Lőränd** szds. az egységes magyar nemesség keretében kiváltságokat biztosító ősi székely primori rangját, valamint magyar nemességét, úgyszintén a „Bocskor” családnevét a „Csik-Szent-Márton és Csik-Delnei” előnevek használatához való jogát igazolta. Névváltoztatások: **Krón József Agoston** szds., valamint kiskorú **Zsuzsanna-Margit, Margit-Katalin és József** seyf gyermekei családi nevét „Kass”-ra, **Clementis Arzén-József** hdgy. „Záhonyi”-ra, **Ujlaki László-Béla** szds., valamint kiskorú **Mária-Mária-Izabella, Mária-Anna-Floroska és Dezső-László-Gyula** nevű gyermekei családi nevét „Ujlaky”-ra, **Malina János** törm. „Mohácsi”-ra, **K. Horváth László** törm. „Eszlári”-ra, **Kutsera Mátyás** prbcso. „Kökényesi”-re, **Petrik Flórián** prbcso. „Pénzes”-re, **Strohmayr Mihály** prbcso. „Sárai”-ra, **Hebők János** thts. „Honi”-ra, **Miklovics János** prbcso. „Nagyréti”-re, **Stumpf József** prbcso. „Szepesréti”-re, **Kollár Gábor** prbcso. „Kuti”-ra, **Venczl Dénes** prbcso. „Végyári”-ra, **Glócs György** prbcso. „Gimesi”-re, **Hajzer Péter** prbcso. „Harmati”-ra, **Plózer István** prbcso. „Patkós”-ra, **Chniela Antal-József** prbcso. „Kékési”-re, **Csernus József** prbcso. „Csütösi”-ra, **Matus Pál** prbcso. „Málvahegyi”-re, **Zsirnák Sándor-György** prbcso. „Zsolczi”-ra, **Szajcz Flórián** prbcso. „Szigetközi”-re, **Lutas (Lucás) László** törm. „Lendvai”-ra, **Lauka**

Márton szv. thts. „Lándházi”-ra, **Szajcz Antal** prbcso. „Szalonta”-ra, **Pápics János** prbcso. „Bánszegi”-re, **Graf István** prbcso. „Fügedi”-re, **Siller Miklós** prbcso. „Selymivári”-ra, **Jancsi Ferenc** cső. „János”-ra, **Balatinecz János** prbcso. „Bakonyi”-ra, **Lipták János** prbcso. „Lendvai”-ra, **Vegele József** prbcso. „Várhelyi”-re, **Konyicsák József** prbcso. „Kékési”-re, **Kubik István** prbcso. „Kökényesi”-re, **Trinicz András** prbcso. „Sasrencsi”-re, **Sabján Ferenc** prbcso. „Sármazel”-re, **Baumgartner Lajos** prbcso. „Bereki”-re, **Tóth József VI. örm.** „Tifkos”-ra, **Szeri János** prbcso. „Szebeni”-re, **Novák István-György** prbcso. „Bánföldi”-re, **Kustván Mihály** thts. „Karsai”-ra, **Ternoczky Sándor** thts. „Tarnóczi”-ra és **Bjelik Sándor** cső. „Bórczes”-re változtatva belügyminiszteri engedéllyel. Szabályrendeletek: M. kir. honvédség és katonailag szervezett más testületek tagjának bíró-ság vagy hatóság elé idézése és ott megjelenése tárgyában ki dott körrendelet helyesbítése. Csendőrségi próbaszolgálatra jelentkezett honvéd legénységi egyének utiköltsége. Váltó menetjegyek átálmányozása Nyiregyházavidéki Kisvasutak és Bodrogközi Gazdasági Vasút vonalain. 120.677/VIIc. 1933. számú B. M. rendelet módosítása. Alföldi erdők telepítéséről és a fásításokról szóló 1923. évi XIX. törvénycikk 19. §-ának hatálytalantítása. Ertesítés új szolgálati könyvek beszerzési áráról. Vas vármegyére kebelezett Alsó- és Felsőmesteri egyesített község végleges neve „Mesteri” Balatonielle üdülőhely h tárnak módosítása. **Koós László** volt cső. részére 1928 március 31-én a szentesi gazdasági hivatal által kiállított „Igazolványi lap”-ot a szegedi V. kerületi parancsnokság, valamint **Kovács Imre I.** volt cső. részére 1928 szeptember 18-án 131/Kt. 1928. szám alatt kiállított és elvesztett szolgálati bizonyítványát a szombathelyi csendőri osztályparancsnokság érvénytelenítette. Pályáz t a Budapest-Ujpest Bőrművek r.-t.-nél megíresedett portási, a m. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi minisztériumnál megüresedett irodaszedő-

Ha osztálysorsjegye van

jó erzés, bizalom, remény-ség a biztos jutalma!

A jelent megjutítani, a jövőt előkészíteni és a szerencsét keresni kell!

Most ismét itt az alkalom!

Október 19-én kezdődik az új sorsjáték, vegyen tehát legalább egy sorsjegyet.

Az elsőosztályú sorsjegyek hivatalos ára:

$\frac{1}{10} = 3$, $\frac{1}{4} = 6$,
 $\frac{1}{3} = 12$, $\frac{1}{2} = 24$ pengő
az összes főárusítóknál.

KÉRJE - KAPJA!

A most megjelent foto optikai, rádió 144 oldalas árjegyzéket az alkalmi vételek listájával.

HATSCHKE és FARKAS
SZAKüzLETEI

Budapest, IV, Károly-körút 28, VI, Andrásy-út 31, VII, Rákóczi-út 80

A legnagyobb csendőrségi szolgálati könyv-, nyomtatvány-, írószer- és felszerelési cikkek raktára:

PALLADIS RT.

BUDAPEST, V., AKADÉMIA-UTCA 20. SZÁM.

A csendőrséget érdeklő új cikkek forgalombahozatalát külön körlevelekkel hirdetik.

lévő, ideiglenes kezelő, a m. kir. iparügyi minisztériumnál betöltendő irodasegéd-tiszt és kezelő, a szabadalmi bíróságnál betöltendő II. osztályú albizt és a mechanikai osztálynál és a szegedi felhőipariskolánál betöltendő II. osztályú albizt, a debreceni fa- és fémipari iskolánál megválasztott II. osztályú albizt. Szentendre megyei város, Kiskunmajsa és Lajosmizse székhellyel újonnan szervezett törvényhatósági üzemestéri állásokra.

A Székely Hadosztály Egyesület kéri Zold István őrmestert (Szombathely?), hogy címét az Egyesülettel (Budapest, VIII., Rákóczi-út 15) levelezőlapon közölje.

Melléklet. Lapunk mai számához csatoltuk a Török A. és Társa bankház (Bpest, IV., Szerrita-ter 3.) és a Tridon ruházati rt. (Bpest, VIII., Vilósi-út 14.) mellékletét.

Csendőrségi tolforgót árusít, közt. javít Vársei (Vlahina) Mihály nyug. szakállás. Budapest, I., Márvány-utca 29, III. em. 8., vagy Dél József nyug. thts. Budapest, VII., Amerikai-út 74. szám, vagy Fekete Imre nyug. törzs-őrmeister. Új-Háttan, Toldi-utca 2. Árak és munkadíjak: szép, új disztoil, válogatott tollból 10 P, szolgálati tolforgó nagyság szerint 5-6 P, régi toll átkötése 1 P, pótlással 2 P, dekubált új toll vágása és megkötése pótlás nélkül 3 P, pótlással 3 P 50 fillér. A postaköltséget a megrendelő viseli.

SZEMÉLYI HÍREK

Új őrsparancsnokok: a budapesti I. kerületben: Bérczes László, Pomádi Mátyás, Gaál Béla II. thts.-ek, a miskolci VII. kerületben: Gergely Ádám thts. és Szakács Ignác törm. v.

A Schmoll és Kallós rt. igazgatósága terube vette, hogy az ország területén úgy testületeknél, mint magánosoknak — szakmunkások útján — gyakorlatilag mutatattja be a közismerten elsőrendű minőségű „Schmoll-Pasta” célirányos használati módját.

Tagadhatatlan, hogy akármilyen rendszer legyen úgy az egyenruhába öltözött, mint a polgári egyén ruházata, nagyon lerontja az összehatást, ha cipője, illetve csizmája vagy bőrszíjazata és felszerelése nincs kifogástalanul fényezve, ápolva. Szól ez különösképen a magyar csendőrre, akinek megjelenése a köztudatban mint a rendszeretés mintaképe él.

Csak hőlásan fogadhatja tehát mindenki a Schmoll-gyár eme újszerű tevékenységét, annál is inkább, mert nem téveszthetjük szem elől, hogy a cipők, csizmák, szíjazatok, löszerszámok, nyergek stb. célszerű tisztítása — eltekintve, hogy az a szemnek is tetszetős — anyagi előnnyel is jár, amennyiben a jólápolat felszerelés sokkal hosszabb élettartamú.

A Schmoll-gyár em tevékenységével — mint oly sokszor a múltban — megint bebizonyítja, hogy a közönség érdekét mindig szem előtt tartja.

Halálozás. Solti György pécsi IV. kerületbeli lovas alhadnagy, kiskunfélegyházai szakasparancsnok szeptember 10-én az őrsirodában szívizérbűtés következtében meghalt. Boros Lajos szombathelyi III. kerületbeli alhadnagy, pacsai szakasparancsnok, szeptember 5-én gyomorrák-műtét után a keszthelyi kórházban meghalt. Székely Lajos szombathelyi III. kerületbeli szv. thts. Magdolna nevű leánya meghalt. Kamarás József pécsi IV. kerületbeli őrm. József-István nevű fia és Tölgyes Ferenc törm. Eva-Anna nevű leánya meghalt. Sipos Mihály szegedi V. kerületbeli szv. thts. felesége és Bus Antal törm. Dona nevű leánya meghalt. Varga János II. thts. Ernő nevű fia meghalt.

Házasságot kötöttek: A budapesti I. kerületben Vass Gábor törm. v. Drobits Paulával Szombathelyen, Koronkai József törm. Szaltay Mária-Klementinnel Kapasváron, Eötvös Pál törm. Takács Máriaival Sokorópátkán és Horváth Károly I. törm. Hecht Magdolnával Sarakáron. A székesfehérvári II. kerületben: Harmat István thts. Moimvir Katalinnal Nagyatádon. A pécsi IV. kerületben: Gombos János thts. Szatmári Máriával Monorón és Csontos István törm. Almási Arankával Ókésken. A szegedi V. kerületben: Magyar Antal törm. Szadai Rozáliával Rákócskeresztúron. A debreceni VI. kerületben: Török Péter thts. Tompa Lidiával Igricen, Gémes József thts. Szikra Máriaival Cegléden és Cs. Nagy Lajos törm. Mohár Annával Ároktón.

Családi hírek. Született: A budapesti I. kerületben: Endre László v. törm.-nek Györgyné-Klára-Jullanna nevű leánya. Király István törm.-nek István nevű fia. A székesfehérvári II. ker.-ben: Major Gábor thts.-nek Mária-Gabriella nevű leánya, Dóra József törm.-nek Piroška-Magdolna nevű leánya. A pécsi IV. kerületben: Balaton Sándor törm.-nek Ilona nevű leánya, Kamarás József őrm.-nek József-István nevű fia. A szegedi V. kerületben: Iván János szv. thts.-nek János-István nevű fia. A debreceni VI. kerületben: Szeverényi László thts.-nek Erzsébet nevű leánya. Budai András törm.-nek Ilona nevű leánya, Mándi Zsigmond törm.-nek Zsigmond nevű fia. A miskolci VII. kerületben: Hidegh Bertalan thts.-nek Attila-László nevű fia. Szakál Elemér thts.-nek Mária-Adél nevű leánya és Veres Zsigmond törm.-nek Klára-Gizella nevű leánya.

Örökbe fogadás. Kemecsei Imre budapesti I. kerületbeli törm. v. Bíró Máriaától született Bíró Imre-László nevű gyermekét örökbe fogadta. A gyermek családi neve ezentúl „Kemecsei”.

SZENTKÉPEK, eredeti ULAJFESTMÉNYEK, a leghíresebb magyar művészek RÉZKARCAI. Olcsó és izléeses KEPKERETEZÉS. Kedvező RÉSZLETFIZETÉSI feltételek. Am. kir. CSENDŐRSÉG i. t. tagjainak 10% engedményt ad a

ROZSNYAI KÁROLY cég képosztálya
BUDAPEST, IV., MÚZEUM-KÖRÚT 19. TEL. 884-46.

Fehérmű, kesztyű és az összes divatcikkek nagy választékban. Mindennek sportcikkek dús raktára

Schmidt Károlynál
Székesfehérvár, Kossuth-u. 5.

A csirkézbolt lerakata.

TEL. 397.

BÜTOR

lartós, modern kivitelben, kényelmes rozslifüggetlőre kapható:

KISIPARI TERMÉKEK BÜTORCSARNOKA RT.
Budapest, VII., Dohány-utca 66. sz.
Főiskolai: VII., Péterfy Sándor-u. 40. Herák-u. sarok.

HUSZONEGY — HUSZONKETTŐ — HUSZONHÁROM ...

HUSZÁR-PENGE
A LEGESŐ A VILÁGON.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de fizető gép- vagy kézírásos haszándóli hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási dicsiszoldsonak és ha szükséges, tartalmi módosításnak, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét világhírűsítés nélkül közöljük, írja rá a kézirat oldalra piros írónnal: „Szószertől közlést kérem.” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalra, félhasábosan, írógéppel kétfes sortívalóságra, kézírásal pedig jól olvashatóan és nem túlsűrű sorokban írni. Olvashatatlannal kézírattal nem foglalkozunk. A kéziratokban semmiféle rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megegyezett és válaszbellyeggel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ. Fényképfelvételek beküldése alkalommal csatolni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételek a szokásos tiszteltetési ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent közleményeket tiszteltetési díjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közzélni, sem pedig utánnyomatni. A nyomdai korrektúrát mi végezzük, korrektúralevonatot csak kivételes esetben adunk. Szerszínki különnyomatokat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságtól (Budapest, VI., Rózsa-utca 111.) sziveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének árszabása szerint köteles elkészíteni. Minden hozzánk intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetben; magánlevelet akkor sem írunk, ha a beküldő válaszbellyeggel mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levélre nem válaszolunk. Hozzánk intézett levelet szolgálói útra nem terejük, azok tartalma vagy beküldők kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Feljebb legelőszerebb kisebb helység nevével vagy öfegyű számot választani. Annak, aki feljebb non felől meg, novének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrlékszón”-rovatban válaszolunk. Előzetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és

nyugállományú tagjaitól fogadunk el, adástól nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú tagjainak egyéni az előfizetési díj felét felelik. Előfizetni csak legalább félre lehet. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert feloszlásról nem küldünk. A nekünk azoni pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok \$5.348 számú postatakaróképházáról csak szándékára befizetni. Szerkesztőségi órák naponta 8—14 óráig. Címünk: A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Bősödményi-út 91. szám.

Orgona. A háborús kitüntetések utólagos igazolására vonatkozó és levélben hivatkozott honvédelmi miniszteri rendelet Onre is vonatkozik. Megpróbálta már a hadilevel-tár útján kitüntetésének igazolását? Megjegyezzük, hogy a 6815.10.—1932. számú H. M. körrendelet szerint ilyen igazoláshoz nem elég a volt előjárók emlékeztetőből kiadott nyilatkozata, hanem ezek mellé szükséges az adományozás tényét igazoló hivatalos okmány becsatolása is. Ily okmányok lehetnek: napjáraadás, elgázítások stb.

Keményiség. Leveleit keltezze és írja rendesen alá, onnyit mindenki elvár a csendőrtől. Kérdésére: a törvénytelen gyermekes csendőrök nősülésére vonatkozó 19.300. eln. VI. c. 1925. számú rendelet az 1924.9. Cs. K.-ben közlített körrendelet egyéb feltételeinek meghagyása mellett rendezni a kérdést, ami természetes is.

Hogedő, Harnónium, Tár gató, Szakszolon, Grammoton, Rádió

és az összes hangszerek legjobbak, csakis itt a magyar gyárban kaphatók Csendőrhöznek részletre is!

MOGYORÓSSY HANGSZERGYÁRA

Budapest, VIII., Rákóczi-út 12. Árjegyzék ingyen!

MAGYAR KIRÁLYI OSZTÁLYSORSJÁTÉK

Az új m. kir. osztálysorsjáték 1. osztályú nyereményhúzása október 19-én és 22-én lesz.

Vásároljon sorsjegyet

TÖRÖK A. ÉS TÁRSA
BANKHÁZABAN
BUDAPEST, IV., SZERVITA-TÉR 3

Egy sorsjeggyel elérhető legnagyobb nyeremény

500.000 pengő.

Hiva'alos 1. osztályú sorsjegyárak:

Egész sorsjegy	Fél sorsjegy	Negyed sorsjegy
P 24.—	P 12.—	P 6.—

TELEFON: 82-0-66.

DORNER BÉLA úri- és egyenruhaszabóság

SZÉKESFEHÉRVÁR / KOSSUTH-U. 6.

A II. csendőrkör, vasszémi oszt. parság hiv. szállítója.

Alapítási év: 1888. — Tel. 237. — Ptp. ca. 26118.

Megbízható kivétel. Méltányos árak.

A magyar kir. Csendőrség állandó szövetszállítója és ruha-készítője

DIÁKNAK, DIÁKLÁNYNAK DOLGOZÓ URSÁKNAK CSAK A TARTÓS SZÖVET OLCSO

GYAPJUSZÖVESEK

KÖZVETLEN GYÁRROL!

HA MA KÉRJE SZÖVETMUNKÁNKAT

GYALOGÁSSON ÖRÖG

TRUNKHAI

ÁSZTÓGYÁR, RUHA-ÉS KÉZTÁRSKÉZŐ

BUDAPEST, KILLENKÉ-UTCA 10.

SZÖVETBOLTUNK, IV. PROHÁSZKA ÖRÖKAR, U. 6.

TEL. 237. AZ SZÖVETMI TEMPLOMNAK ELŐRÖK.

44.444. Körösmenti őr., Ugyvéd. A lexikonban kapnak választ.

Orgonanyílás. 1 Ha a háború alatt a postánál teljesített szolgálatot, azzal igénye van a háborús emlékéremre. Szolgálati idejének igazolását a 72-es postahivatalnál kérje. 2 Költségnöveléseket (bankokat) nem ajánlunk. Ma a bankkölcsön drága mulatság. Ha építeni akar, gyűjtsen az arra való. Ezt illetekeiből megteheti és csak akkor fogjon az építkezéshez, ha megvan a szükséges összeg. Okosabb dolog olyan fedél alatt lakni, amelynek minden cserepe tulajdona, mint olyanban, amelyen adóssága van.

P. F. Szfvar. Verkóczy Károly emléklappal ellátott főhadnagy lakcíme: Budapest, VIII., Kőrös-u. 30.

Azúd. A csúti hadifogoly leszerelő tábor iratai Budapesten a Hadk-laktanyában elhelyezett hadisír-gondozó osztálynál vannak.

Kölcse, O. L. Semmi helye a vitának, mert a Csúsz. 69. pontja teljesen tiszta magyarzatot ad.

1909. Ön a 6500/1921. M. E. rendelet 9. §-a szerinti magyar állampolgár, atya honosítása révén.

Mohu. Olvassa el lapunk 1935/13. számában „Hírszóró” jellegre adott üzenetünket.

Lesz még kikelet. Ez a kérdés most áll végleges rendezés alatt, azért mi sem mondhatunk határozott feleletet. A közeljövőben a rendelet megjelenik az őrön olvashatja s abló bátyjának a szülők felvilágosításokat megadhatja.

1936. Olvassa el lapunk 1931/3. számában „Lehel kürtje” jellegre adott üzenetünket.

11.111. Az 1932. évi szeptember 24-én kelt 1688/csf. számú és minden csendőralakulatnak kiadott rendelet szabályozza ezt a kérdést. Ha pénze van, gyümölcsöztessen, esetleg vásároljon ingatlant, az mindig érték marad. A kiskunhalasi 1.

PARCELLAZÁS. A Kecskemét—Lajosmizse—Budapest ny. p. u. vasúti vonal mentén Kisnyír állomás mellett 93 kat. föld jelenleg nagyjából tölgyes erdővel, Kecskemét th. város tulajdonát képező terület cca 1 kat. földes parcellákban eladásra kerül. Az egyes parcellák erdővel, vagy anélkül vásárolhatók. Az eladás nyilvános szóbeli árverés útján történik. A parcellák a helyszínen megtekinthetők. Az állomás melletti erdőgazdálkodás felvilágosításával és útbaigazítással szolgálnak. Az állomás postája és telefon. Részletes felvilágosítást, tájékoztatást, térképet (esetleg levélben 40 fillér postabélyeg beküldése mellett) a városi erdőhivatal Kecskemét (városháza) ad.

CSENDŐRSÉG TAGJAI SZÖNYEGFÉLÉKET
OLCSÓN SZŐTS-NÉL VÁSÁROLHATNAK!
RÁKÓCZI-ÚT 10. (SÍP-UTCA SAROK.)

NEUBART SÁNDOR

Órás és ékszerész. Oklevéllel kiállított órásmester

SZÉKESFEHÉRVAR, NÁDOR-U. 28.

Órák, ékszerek, ezüst és alpakka ércékszerek és dísz tárgyak. Ingórák nagy választékban, óra- és ékszerjavítások földi és melletti. Ha jó es olcsó óra vagy ékszerre van szüksége, úgy kérjen portómentes választéksomagot. Ahl rendelésnél a Csendőrségi Lapokra hivatkozik szigorúan szabott árszámolási engedélyt kap

lovas tanalosztály hallgatóinak a vizagája október végén lesz, új tanfolyam pedig november 1-en kezdődik. Elsősorban azokat vezénylik, akik lovas fegyvernemektől jöttek a csendőrséghez.

Apák és fiúk. Böven irtunk hasonló kérdésekről lapunk 1935. évi 7. számában „E. J. orm.” jelleg alatt. A magyar háborús emlékéremről az övegy lemondhat, sőt az elsőmásokszült fiúk is, az osztrák emlékéremnél ez a lehetőség nincs meg.

Dlőszeg. Szafi főhadnagy és Máj hadnagy olme nem szerepel a nyilvántartásban. Minzenkampff Arthur emléklappal ellátott hadnagy lakcíme: Budapest, VI. Mohács-u. 8/a.

Remény. A számvívői tanfolyamra annakidején jelentkezhetik. Hogy ilyen tanfolyam mikor lesz, nem tudjuk, egyelőre nincs is terbeveve. Egészségügyl aitiszti tanfolyamra annakidején nem azért vezényelték, mert nem volt csapat-szolgálatra teljes mértékben alkalmas?

Reménykódás. Sorai után itáve, nehéz helyyetben van. Viszont azt látjuk, hogy igen iparkodó ember, aki egykönnyen nem esik kétségbe és mindig megtalálja az erőt, hogy teljesítse a köteleességeit. Nem ajánljuk, hogy leszereljen s azú án máshol újból jelentkezzen. Egyrészt okmányalból, melyek Önnel együtt mennének az új körületéhez, új előjáról mindent látnának, másrészt nagy kérdés, hogy egyáltalában felvennék-e. 2. Előléptetésére vonatkozólag felvilágosítást talál lapunk 1935/13. számában a „88.888.” jelleg alatt üzenetünkben.

Zilah 55. Ha a férj elhagyja a feleségét, nem követ el bűncselekményt. Az sem, aíd erre a férjet rábeszéli. A férjet arra kényszeríteni, hogy a házasságközösséget helyreállítsa, nem lehet. Az elhagyott feleség és a gyerekek eltartására azonban bírói úton kötelezhető.

Gyula. Többször megüzentük, hogy tisztí címekeket csak akkor kérhetünk illetékes helyről, ha tudjuk, hogy az milyen célból szükséges. Ezt is írja meg tehát nekünk.

S. A. Nyék. Ha a csendőr szolgálataba fényképezőgépet is visz magával s azzal felvételeket készít, szabálytalanságot nem követ el.

NE VEGYEN SZÖNYEGET

míg látványos kirakataimat meg nem tekintette. Gépszőnyegek árában már vehet nálam előrangú kézzel csomózott magyar perzsa-szőnyegeket. Torontáli, bukli, argamanszőnyegek és mokett-takarók, paplanok, takarók, matracok legolcsóbban. Schillinger szőnyegnagyruhák. Teréz-körút 15. Vidékre árjegyzék ingyen, fizetési kedvezmények.

DROTLEFF HENRIK

15 éve lenálló egyenruhazati cikkek rakláza

A m. kir. csendőrség tagjainak legolcsóbb beszerzési forrása a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett.

Budapest, IX., Ráday-utca 14. l. e. l. sz. Telefon: 85-4-30.

Legolcsóbban vásárolhat a csendőr ágynemű és fehérenemű anyagokat, kész fehéreneműt és minden egyéb ruhazati cikket, koki és civilruhászöveteket a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett

MÜLLER J. csendőrségi cikkek áruaktárában

Budapest, Dessewffy-u. 40. II. em. 12.

Nb. rendelésüket kéri Barta József, a Müller cég beltája

Négy évtizede vásárolnak legjobb megelégedésre kiváló hangszereket **REMÉNYI MIHÁLY**

Ötvenéves dr. József Ferenő kir. herceg és a m. kir. Zeneművészeti Főiskola szállójánál.
Budapest, VI., Király-utca 58-60. sz. Kérjen Árjegyzéket!

77.777. Hogy nősülés iránti kérvénye milyen elbírálás alá esik, azt mi nem tudhatjuk, afelől az illetékes kerületi pártcsnokság dönt. Özvegy miért ne lehetne csendőr neje? A ma érvényes rendelkezések szerint azonban még nem adhatja be a kérvényét életkora miatt. Az özvegy nyugdíját szüneteltetni fogják, de ha megint magára maradna, akkor újra folyósítják.

●ktatótízi. Ha a gyanúsított bűnössége a vádemeléshez szükséges mértékben bizonyítva, de a gyanúsított záráskészen van, az eljárás az, hogy a gyanúsítottat köröztetjük, de az ügy iratait nem tartjuk a kiderítetlenek között. Ha az őrsnek mégis elrendelték az ilyenek nyilvántartását, akkor annak oka csak az lehet, hogy az ezt elrendelő eljártó valami tekintetben nem találta az ügyet rendbenlevőnek.

V. Gy. törm. Zalacsány. Jölesek a sorai. A jutalmat szép munkával érdemelte meg.

Kéziratok.

Mende-mondák. Részben ismert dolgok, részben pedig olyan túlzott beállításban szerepelnek benne egyesek, hogy jogosan megsértődhetnek, ez pedig nem lehet célunk.

Lupuj Karácsony. Igen józú történetek, igen jól megírva. Közölni fogjuk. Hasonlókat mindig szívesen fogadunk a úgy látjuk, Öntől kapunk is még.

Közbiztonság. Nem közölhetjük, mert az idegenellenőrzésnek a foganatosítása nem annyira azon múlik, hogy milyen nyilvántartási rendszerrel akarjuk az idegeneket kezelni, hanem azon, hogy mennyire tartja nyitva szemét a csendőr, akire a legfontosabb feladatok egyike bízva van. Irtunk erről a kérdéstről több ízben már, legutóbb Hajdu Kálmán tiszt-helyettes a nyomozókulcs apasztásával kapcsolatban.

Kezű. Örvendete, hogy a kérdéssel foglalkozik, de nincs elég ereje azt érdekesen és fontosságához mért részletességgel és terjedelemben megírni. A közbiztonsági szolgálat lényege a jövőben is ugyanaz marad, csupán a végrehajtásában fogja minden közbiztonsági testület a technika segítségét továbbra is igénybevenni. Hogy mik lesznek majd az idők során ezek az eszközök, bajos volna jószolgatni. Repülőgépet külföldön már használnak erre a célra.

K. S. G. Adony. A megfigyelésről különösebbet nem tárltunk a cikkben, ezért nem közölhetjük. Írásait különben mindig szívesen elolvassuk.

A többi kéziratra következő számunkban adunk választ. Az utóbbi időben egész sorozat nagyterjedelmű kézirat halmozódott össze a miert mindegyiket igen gondosan tanulmányozzuk át, kis türelmet kérünk.

Országos Ruházati Intézet Rt.
 Budapest, V., Eötvös-tér 1. Telefon: 84-8-32, 84-8-31.
 Mint a honvéd jölti akaphoz tartozó vállalat, szállít 12 havi (dolmányt 24 havi) sz. levonás mellett: egyenruhát, polgári ruhát, fcherneműt és minden felszerelést.
 Vidéki megbízottak!

ELŐLEGNÉLKÜLI RÉSZL TFIZETÉSRE
SEZLONOK TAKARÓVAL P 85-től
EBÉDLŐSZÖNYEGEK P 21-től
 Fotelágyak, paplanok, vasbőrök, fülöszők, Lakberendező Vállalat
 nyegek, ismérneműtáruknak, ruhászárveik
 Budapest, VIII., Boros-utca 74. sz.
 A m. kir. csendőrség tagjainak árujegedmény!

CSENDŐRÖKNEK, ajltiszok és azok hozzátartozóinak **műfogak,**
fogorok, hídak, koronák, sőt a legméretekétebb érben **részletfizetésre, előleg nélkül**
 Fogbőrás díjtalan, fájdalommentes kezelés.
PÁL MIKLÓS víz ártól 10-15 m Budapest, Erzsébet-körút 13. Tel. 366-38.

Út a börtönbe.

(19.)

(Dr. Jaeger János fegyintézeteli lelkész „Hinter Kerkermaueru” című gyűjteményéből fordította Pincz és Zoltán örnagy).

Egy este valami ürüggyel elmaradtam hazáról. Mikor 11 órára hazakerültem, édesapám alaposan megleckéztetett a kimaradás miatt és megtiltotta, hogy ez még egyszer előforduljon, aztán lefeküdni küldött. Vetkőzés közben több pénzdarab hullott ki a zsebemből. A testvéreim azonnal körülvettek, előkerült az édesanyám is éppen akkor, amikor a szétgurult pénzdarabokat a földről felszedegedtem. „Honnan van ez a pénz?” — kiáltott reám szinte magánkivül és édesapám, aki az ajtón keresztül meghallotta a következő pillanatban szintén bejött és magával vitt a szobájába. Szigorú kérdőrevonása elől nem lehetett kitérnem: belsmerem, hogy a pénzt az üzletből ellopott dolgok eladogatásából szereztem. Természetesen jól elvert, amit meg is érdemeltem.

Másnap utoljára mentem be az üzletbe. Édesapám így

TELEPES ÉS HÁLÓZATI RÁDIÓK
GRAMOFONGÉPEK ÉS LEMEZEK
CSILLAROK Itészietre is legolcsóbban. Csak-rendelő.
Reich Miklós cégnél
 Budapest, VI., Vilmos császár-út 48. szám. Nagymező-utca sarok.
 Kéjje a legújabb árjegyzékkel!
 A m. kir. csendőrség és rendőrség tagjainak árujegedmény.

IROGEPEK, újak és újjáajtkítottak, kellőképpen megbízható minőségben. Múltányos áron szállít a m. kir. csendőrség tagjainak.
KARBANTARTÁS, JAVÍTÁS.
ÉDES ÉS DECSY
 Tel.: 442-21
 Budapest VI., Akácta-u. 13.

M. Kir. csendőrség tagjainak leghosszabb részletfizetésre!

Hálószoba Ébédő	Sezlon Recamlér Fotelok	Ebédiszőnyeg Futók Összekötők	Fehernemű és ágynemű Váznak Inganyag Ruhászárveit
Egyes bűtor darabok stb.	Matrac Sodrony stb.	Szalonakarók Paplcok stb.	stb.

Írjon nekünk és a legkimerítőbb árjegyzékkel szolgálunk
Lakásberendező és Textil Vállalat, Liszt Ferenc-tér 5. T. 271-77

MAGYAR

GYARTMÁNY

látta jónak „Most majd nézz magad munka után” — ezzel végződtek a mindennapos szidalmak. Ha utánagondolok, mi is volt tulajdonképpen az oka annak, hogy ilyen fiatalon és voltaképpen minden szűkség és ok nélkül lopásra vetemedtem, mindenekelőtt a „barátokat” kell emiatt okolnom, de másrészt — későbbi tapasztalataim is megerősítették ezt — be kellett látnom, hogy gyenge akaratú voltam; sohasem volt elég erkölcsi ellenállóképességem, hogy valamilyen szeszélyemmel azernben úrrá tudtam volna lenni magam fölött.

Szegény édesanyám és testvéreim számára valóban keserves napok voltak ezek: de sok könnyet láttam miattam elfolyani amiatt, hogy az életem ilyen rosszul kezdődött. Újabb beívet szerezni nem volt könnyű dolog annak dacára, hogy a dolog titokban maradt. Minden kísérlet hiábavaló volt, ezért aztán édesapám egy apon vonatra ültetett és elvitt az E-1 álliszékhéző Intézetbe. Ez sem sikerült: 1.5 cm-el alacsonyabb voltam a megállapított legkisebb mértékénél. Visszatartásunk közben édesapám nagyon komolyan értelemre adta, hogy most már aztán igazán nehéz dolog lesz elhelyezkednem semmiféle munkában nem szabad válogatnom, tartsak minden munkakialmat szerencsének. Igaza volt — és mégsem volt igaz.

Nem volt ugyanis túl nagy szerencse számomra a foglalkozás, amit találtam. A C. & R. kefégyárba vetek fel, mint fiatalos munkási. Kíváncsi munkástársaim egyre ostromolták a kérdéseikkel, hogy miért változtattam élet-pályát, mások gyönyölködtek velem, mint volt „úntagyerek”-kel, de voltak olyanok is, akik egyenesen célzást tettek arra, hogy valami nem rendes okának kell lennie, hogy kereskedőből gyári munkássá lettem. Mondanom sem kell, hogy ez a sok kérdézőkérés, gyönyölközés stb. nem nagyon emelte az új életpályám iránt való ambíciómat. De erős akartam maradni, vagy legalább is annak látszani a ezért otthon semmit sem mondtam el. A különféle hazugság, amiket a munkások felőlem terjesztettek, előítéletük, amelyet már majdnem gyűlöletnek is nevezhetnék, napról-napra növekedett úgy, hogy volt idő, amikor öngyilkossági gondolatokkal foglalkoztam. Később aztán más kúrat találtam. Megvásároltam a munkástársaim hallgatását és „jóindulatát” — elkezdtem őket sörrel traktálni. Ez azonban pénzbe került s amikor szombaton a sör árával megcsönkített béremet a szüleimnek hazavittem, két választásom volt: megmondani az igazat, vagy hazudni. Sajnos, az utóbbit választottam. Valamivel kibeszéltem a dolgot s meg is szabadultam egy jóakarattal figyelmességével, de a gondjaim a következő hetekben egyre növekedtek.

A munkások tudták, hogy édesapám egy cipőgyárban

RÁDIO, rádióalkatrészek, **Kedvező árral és feltételek!**
CSILLAROK, villamos vasalók — főzők, villamos-
 sági cikkeket leg-
 olcsóbban vehetünk **VITÉZ SZATHMÁRY**
 vilamosági szaküzletében **SZOLNOK**

A m. kir. csendőrség tagjai bizalommal támaszkodhatnak
 mindennemű csendőrségi felkérésű cikkeket, fehérszeműt,
 kosztút stb.

HALMOS DIVATÁRUHÁZÁBAN
MISKOLC. Korona szálló mellett. Méltányos szabott árak.

3

IGAZ SZÓ
ROYAL BÜTOR JÓ
 RÉSZLETRE IS OLCSÓ
BAROSS-UTCA 34 és 36.

Fratelli Deisinger

kávé és tea behozatal

Budapest, IV. ker., Ferenciek-tere 1. szám.

dolgozik, mint művezető s megkörnyékezték, nem tudnék-e a gyárból édesapám révén „gyári áron” cipőket szerezni? Ekkor támadt az első szerencsétlen gondolatom, amely aztán minden későbbi szenvedésemnek is a kiindulópontjává vált. Munkástársaim jóindulatát mindenáron meg akartam tartani, a szültem megkárosítását is el akartam kerülni, azért úgy „oldóttam” meg a dolgot, hogy három cipőkereskedőnél is próbálkoztam: adjanak nekem cipőket kiválasztásra, én azokat majd a kefégyárban el fogom adni és az árával elszámolok. A három kereskedő közül az egyik felült és ideadta a „kiválasztásra” szánt cipőket, amiket én perze potom áron elköttyavetyéltem. Háromhavi és négyheti fogházat kaptam. Z.-ben ültem le a büntetésemet; volt időm gondolkodni felette, milyen aljas módon csaptam be mindenkit magam körül. Elhatároztam hogy ezután más életet fogok kezdeni. Büntetésem letelte után hazamentem.

Soha el nem felejttem azt az órát, amikor a fogházból újra a szülői házba visszakerültem. A szüleim, testvéreim mind úgy fogadtak, mint egy elveszett és újra megkerült gyermeket. Még a karácsonyfrát is megőrizték, míg hazajöttem, talán, hogy ezzel is növeljék a családi élet meletét és hatással legyenek a lelkiismeretemre. Akkor éreztem igazán, — és most újra, — milyen nagy szerencse egy gyermekre, ha jó, megértő, megoocsátó és szerető szülei vannak. A viszontlátás örösjában Unnepélyes fogadalmat tettem a szüleimnek, hogy változtatni fogok az életemen és soha többé elyasmít, ami ilyen súlyos következményekkel jár, nem fogok elkövetni. Komolyan tettem és vettem szívemre ezt a fogadalmat.

Nem volt kicsi gond, sem nekem, sem szüleimnek, hogyan tudok majd újra tisztességes megélhetést találni. A legkülönfélébb terveket szőttük, tárgyaltuk, elhatároztuk és megint elvetettük, míg végre sok eredménytelen próbálkozás után édesapám úgy döntött, hogy — mint néhány iskolatársam is tette — hajóinas leszek. Örömmel egyeztem bele és nagy kedvvel indultam új életpályámnak.

Egy kevés pénzzel, a szükséges ruházzal és természetesen számtalan jótanácsal útnak indultam. Még ma is emlékezem: „A reményhez” kocsmára, ahol egy hajóossal megismerkedtem, aki hajlandó volt alkalmazni. Kalandos tervekben és légvárakban természetesen nem volt hiány bennem. Együtt utaztunk B.-be, ahol a „Gertrud” horonyozott.

Megérkezésem első napján kiiktattak a tennivalómra: két matrónának voltam alárendelve. Amit én a kilenc vagy tíz hónap alatt, ott töltöttem, ezen a hajón láttam és tapasztaltam, egymagában megtöltötte egy egész könyvet. Tulajdon nélkül mondhatom, hogy olyaamiket sem azelőtt, sem azután soha nem láttam. Firkölcs, jó példaadás ismeretlen fogalmak voltak a fedélzeten. A legrutább kicsapongások, erkölcstelen nőkkel folytatott legáljasabb orgiák voltak a „példaadás”, amit „előjárólmtól” láttam. Amellett soha egy perc nyugalom, váltakozva: hőség és fagy, szélvész és zápor

Pontos óra = Pontos szolgálat

arany ékszereket, ezüst dísz tárgyakat, ezüst és prima
 szilárdan evészékből készíthető kivételben a m. kir.
 csendőrség tagjainak öngedmény mellett szállít

HETÉNYI JÓZSEF ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
 Miskolc, Horthy Miklós-tér 16. Kedvező árral és feltételek.

Szabályszerű, jóminőségű csendőrségi sapkák
 olcsó áron. Egyenlők, cserkész- és leventefelzár-
 ók szűcsárúk gyári áron, 50 éve fennálló
KISS SZIGMOND UTÓDA
 sapkás öngnöl

SZOLNOK, Gorove-u. 12. T. 578.

◆ Kávé és tea különlegességek.

◆ A m. kir. csendőrségnek cukor, rizs és ter-
 ményárúk kivételével 5% öngedmény.

◆ Kérjen árjegyzéket!

s mindezek mellett durva, alváló bánásmód. Még emlékezni sem szívesen emlékszem ezekre a borzalmas időkre, nem-hogy írves azokról. Hála Istennek, hogy túl vagyok rajta.

Kilenc, vagy tíz hónap múlva hátat fordítottam ennek a rettenetes életnek. Azt mondtam magamnak: az élet olyan, mint egy mázspóma. A tetőjén lóg a gyümölcs. Ha visszacsúszol, köpj a markodba és menj újra meg újra. Csak nem lemondani, nem abbahagyni! Legteljebb leesel és meglátod magadat. Nem is nagy ujanjással házi-szolgai állást vállaltam egy J. nevű kereskedőnél K.-ban.

Az igazi vágyam az volt, hogy újra kereskedő lehessék. Ehhez egy kis lépéssel előresegített az új állásom, mert már a második hónapban raktári és irodai munkára alkalmaztak. Ahhoz, hogy valami nekemvaló, állandó foglalkozást találhassak, nem volt mindegy, hogy a borkereskedésben szölgaként vagy irodai munkaerőként vagyok-e alkalmazva. Miután azonban nem volt kilátásom arra, hogy ott az utóbbi nöbőségben állandó alkalmazást kapjak, kiléptem és jó bizonyítványom segítségével beléptem az R. testvérek gépgyárába, ahol azonban csak hat hónapig maradtam, mert közben kilátásom nyílt arra, hogy egy nagy gépgyáran juthatok alkalmazásoz. Persze, ez a „kilátás” különféle nehézségekkel volt fűszerezve, amelyekre nem akarok kitérni. Még most is emlékszem a különféle keresztkérdésekre és sok mindeféle próbára, amivel az elfoglalandó állásra való alkalmasságomat be kellett bizonyítanom. A próbagyorsításom is kiválóan sikerült. Ma sem igen értem, hogy tudtam ezt a sok mindeféle vizsgát sikeresen állítani, amikor egyáltalában semmit sem készítem reá.

Ezzel az állással életem boldogabb korszakát láttam megalapozottnak. Valahogy egyensúlyba kerültem, örömmel, kedélyesen teltek a napjaim M.-ben. Talán egy kissé túlkedélyesen is, mert az egyesületi élet, a baráti kör mindig jobban és jobban igénybe vettek s voltaképpen ez volt az oka, hogy kétévi működés után ott kellett hagyom a jó állásomat, hogy nyugalmasabb helyen tudjak megtelepedni.

Három állás közül, ami egyszerre kínálkozott, azt választottam, amelyet azonnal elfoglalhattam; a másik kettőnél három, illetve két hónapig állás nélkül kellett volna maradnom. De azért is döntöttem a harmadik állás mellett, mert Z. városát, ahol a vállalat volt, nagyon kedves, csendes városkának mondták, én pedig éppen ilyen helyre vágytam. Most má a szüleimről is hosszabb búcsút kellett vennem, — eddig minden 14 napban meglátogathattam őket,

úgyisintén a barátaimtól is, akikkel azért sok kedves napot töltöttem. A búcsúznál édesapámmal még volt azért egy kis nézeteltérés: rossz néven vette, hogy az Alkásomat, amely pedig állandó megélhetést biztosított volna, olyan könnyen otthagytam. Én azonban biztosítottam őt, hogy tapasztalataim folytán, amelyeket eddig szerettem és még szeretni fogok, is megmaradt a lehetőségem, hogy állandó egzisztenciát biztosítsak s miután az életmódomra vonatkozó fogadalmat is megújítottam, engedett v.gre. Egyébként a szüleim és a testvéreim is nagyon búsváltak a válás miatt, ami természetes is, mert nagyon és őszintén szerettük egymást. Én nem mutattam, hogy nekem is fáj a válás; körömbösséget színéltem és vigasztaltam őket. Édesapám ezekkel a szavakkal búcsúzott tőlem: „A búcsúlet vértjét tartad mindig tisztán”, édesanyám pedig: „Ne feledkezz meg szüleidről és a testvéreidről!”

Thüringian keresztül, ahol még nyolc napot ellátalkodtam, pontosan megérkeztem az új alkalmazatási helyemre. Z. tényleg olyan város volt, mintha egyenesen pihenésre szánták volna s a munkaköröm is — számvetés (kalkuláció) — tejszert. De a szerszámgyártásban beállott birtelen gazdasági válság nem sokára annyira megviselte a mi gyárunkat is, hogy a tulajdonos akarva, nem akarva, kénytelen volt egész sereg munkást, néhány technikust és két irodai tisztviselőt elbocsátani. Miután én voltam a legújabb alkalmazott, természetesen az én sorsom lett az elbocsátás. A cég azonban gondoskodott a másirányú elhelyezésemről és így történt, hogy ebben a meghitt kis városban való, mindössze háromhavi működésem után St.-be kerültem egy részvénytársasághoz, mint második levelező.

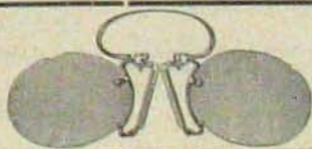
Látzólag nem csináltam rossz cserét, mert az új állásomban több fizetést kaptam, mint az előzőben. De a nyugalmam oda lett. Hosszú munkaidő és egészen más üzletmenet, amelybe még bele kellett magamat dolgoznom, nagyon megnehezítették az életemet. Alig hogy belejttem az új munkakörömbé, egy napon táviratot és közvetlenül utána sürögő levelet kaptam az M.-i H. L. cégtől, amelyben azt kérdezték, hajlandó volnék-e a cégnek L.-ben nyitandó főkvállalatánál levelező állást vállalni. Ha igen, azonnal menjek. El lehet képzelni, milyen boldog voltam, hogy újra visszakerülhettem a régi céghez, amelyet — belátom, könnyelműen — otthagytam, de annak is nagyon örültem, hogy egy ilyen nagy vállalatnál nem feledkeztek meg rólam.

(Folytatjuk.)

Calderoni és Társa

Iátszerészek Budapest,

V., Vörösmarty-tér 1. (Hacs-palota) Tel.: 811-40.

Színházi látcsövek, szemüvegek és orrcsípeltők Zeiss punktál és Ultrasin üvegekkel.

Fényképezési cikkek nagy választékban

A magyar kir. csendőrtiszt és altiszt kar kiprobatalt, megbizható bevásárlást helye a

TRIBON RUHÁZATI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14. SZÁM

hol az összes egyenruházati, továbbá női-, férfi- és gyermekruházati cikkek és lakberendezést teatlárak a legnagyobb választékban kaphatók.

Mérsékelt árak. — Megbízható minőség.
Pontos kiszolgálás. — Legkedvezőbb

TELEFON: 392-85, 312-97.

fizetési feltételek.

Pollák Rezső „ALBA” cipőáruháza
Székesfehérvár
Hór- és lakk-sima zugszipők
csizmák női és gyermekelőők
legjobb brasszeles forrás
Kérjen képes árjegyzékot!

Kedvező fizetési feltételek.

A világi csendőrség előzőben levert szállítója

SÁNDOR REZSŐ

Érsemester, Ákseres, Nyíregyháza. Telefon 230.

Elsőrendű márkás órák s évi jótállással, szebbnél szebb ókarerek, ébresztő és fali órák, a csendőrség részére részletek is. Választéket portonmentesen küldök. Járulakok saakszerően végeztetők. Képes árjegyzék ingyen és háromeve.

Vasúti pályázatunk eredménye.

A pályázatot a f. évi 16. számunkban tettük köze. Olyan eseteket kellett nekünk megírni, amikor a nyomozás menetét világosan és megbízhatóan lehetett a vasútvonalig követni, ott azonban a nyomok beelővadtak a szertefutó vonatokba. Be-

érkezett 43 pályázat, a legjobbat Fűfő István alhadnagy (Kiskunhalas) küldötte be. Övé a jutalom. Két olyan esetet írt le, amikor a vasútig simán és szépen ment a nyomokkövetés, ott aztán a járőr már nem tudott mit kezdeni, mert a gyanúsítottak háborítatlanul és megfelelő biztonságban valamelyik vonalon messze utaztak már akkor. Fűfő alhadnagy pályázata főleg azért a legjobb, mert a vasúti állomáson kétségtelen bizonyítékokat szerzett arra, hogy a gyanúsítottak ott jártak előtte az állomáson és onnan is utaztak el. Mind-

kedő teljesen tiszta eset olyan szempontból, hogy itt már nem a csendőr tehet róla, ha megakad a tudománya.

Az összes pályázatokat pedig annak a nem újkeletű gondolatnak a bizonyítására alkalmasak, hogy a bűnözőnek legáltalább féltje nyert ügye van, minélgy a legelső vasúti lámpa felcsillan előtte.

Megtudjuk egyébként a pályázatokból, hogy a bűnözők vagy kocsin, vagy gépkocsin valamilyen távo abbi állomásra igyekeznek és lehetőleg a — fővonalra. Távobabba a bejzástól és a fővonalak nagyobb forgalmában kisebb a leleplezés valószínűsége. Az állomások között abból a szempontból is válogatnak, hogy hol meddig áll a vonat. Minél kisebb a várakozási idő, annál jobb nekik. Képesek csak ezért sok kilométerrel továbbmenni, hogy rövid ideig várakozó vonatot találja-

nak. Előfordult, hogy menekülő bűnözők kifejezetten ilyen célból kocsi-lovat loptak, aztán otthagyták azon az állomáson, ahol vonatra ültek. Jegyet nem mindig váltanak, mert az is bajba viheti őket. Felkapaszkodnak a vonatra s aztán mielőtt a vonat olyan állomásra érkezne, ahol a kalauz leszállíthatná őket, leugranak a lassító vonatról. Az is gyakori fogásuk, hogy nem a Perron felől, hanem a vonat másik oldalán szállnak fel és le. Az is előfordul, hogy teherkocsikra kapaszkodnak fel s így haladva néhány állomást, később, másik állomáson jegyet váltanak és a személykocsiban folytatják az utat. Ilyen tanulságok szempontjából — ami azonban nem volt tárgya a pályázatnak s éppen ezért mi is csak megemlítettünk néhányat — a legjobb munkát a ábreceeni nyomozó alosztálybeli Koema Mihály tiszthelyettes küldötte be.

Táska-pályázat.

Tudjuk, hogy a saját élelmiszer nélkül szolgálatba induló csendőr nem egész ember. Ha megéhezik: vagy kopálnia kell s akkor pedig jó szolgálatot nem végezhet, vagy rászorui valakinek a szivességére, hogy jóllakhassék. Mert hiába fizeti meg az ételt, csak szivesség-dolog a magánasztal mellett, vendéglőben pedig a szolgálatban álló csendőr nem étkezhetik. Ezért kell minden csendőrnek a szolgálatba táskaelelmet magával vinnie, mivel pedig szolgálatban sok időt tölt, csöppet sem közömbös az egészségére, mivel pakolja meg a táskát.

Annak a közgazdálkodásnak, amelyik ezt a kérdést a legügyesebben oldja meg, időálló élelmiszerkészletet küldünk jutalomba, amit táskaelelemhez is fel lehet használni. Meg kell írni, hogy az év egyes szakáiban mit és mennyit visznek magukkal a járőrök és mi a beszerzési ára vagy házi értéke az elvitt élelemnek. Azé a módszeres lesz a jutalom, amelyik nemcsak a takarékos megoldást, hanem az elvitt élelem tápláló mivoltát és nem utolsó sorban a változatosságot is legjobban eltalálja.

Határidő: november 1., az eredményt a november 15. számunkban fogjuk kihirdetni.

A BAJUSZ ISMÉT DIVATBAN VAN! Legtökéletesebb ápolószere a várva-várt ROYKÓ-léle

Tiszaujlaki bajuszpedró
MAGYAR GYÁRTMANY! MINDENÜTT KAPHATO!

HÁLÓK ÉBÉDLŐK ÚRISZOBÁK

KOMBINÁLT BERENDEZÉSEK

BUDAPESTI BUTORSZALONBAN
BUDAPEST, VIII., BAROSS-UTCA 21. SZ.
Nagy választék. Kedvező részleltízelésre!

NAGY ALBERT Rudolf laknanyával szemben.

ÉGYENRUHA ÉS ÚRISZABÓSÁGA
Egyenruházati, felszerelési cikkek

A. u. kir. csendőrségi szállója.

MISKOLC, SOLTÉSZNAGYKÁLMÁN-U. 1

GROSZ LAJOS egyenruha felszerelési vállalat

Szekesfehervár, Kossuth-utca 15. Tel.: 8-93
A m. kir. csendőrség szerződéses szállítója.
Postaküldemények. Ócsa árak. Részleltízelés.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

MORÁCSY LAJOS azázados.

Stádium Saftóvállalat Részvénytársaság, Budapest, VI.
Rózsa-u. 111. — Felelős üzemvezető: Györy Aladár.

Mielőtt vásárol...

Ha női kabát, ruha, gyermekkabát, szövet, selyem, vászon, szőnyegre, függönyre van szüksége, kerje a **REFORM RUHÁZATI** nagy képes áljegyzeket.

Reform Ruházati Rt.
Budapest, VI.,
Vilmos császárcs-út 5.